

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav hudební vědy

Rigorózní práce

Helena Kadeřábková Tašnerová

**Rukopisný sborník italské monodie
z Lobkowiczké knihovny**

**A manuscript of italian monody from the
Lobkowicz library**

Praha 2011

Vedoucí práce: PhDr. Petr Daněk, PhD.

Prohlašuji, že jsem tuto rigorózní práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Karlových Varech, dne 27. ledna 2011.

Helena Kadeřábková Tašnerová

RESUMÉ

Hlavním předmětem práce je edice skladeb obsažených v rukopisném sborníku italské monodie, který se nachází v Roudnické lobkowiczské knihovně v Nelahozevsi pod signaturou II La 2. Je uveden vnitřní a vnější popis rukopisu, analýza jeho hudebního a textového obsahu, informace o autorech skladeb a o možných cestách tohoto pramene do českých fondů. Značná pozornost je také věnována bolognskému rukopisu Q 49, který s tímto lobkowiczským úzce souvisí. Jsou vymezeny jejich hlavní shody a rozpory. Komparací obou rukopisů se podařilo určit autorství některých anonymních skladeb a zároveň některá zpochybnit. Na základě některých nalezených společných filigránů bylo ověřeno, že rukopisy jsou stejné provenience. Následují přehledné tabulky srovnávající oba rukopisy, překreslené filigrány, edice všech skladeb rukopisu a samostatná edice textů skladeb. Jedná se o první takto ucelené zpracování tohoto pramene.

SUMMARY

Edition of compositions included in the manuscript collection of Italian monody in the Roudnice Lobkowicz Library in Nelahozeves under signature II La 2 is the main subject of the thesis. Internal and external description of the manuscript is provided as well as analysis of its music and lyrics contents, information about the composition authors and about possible ways of this source to the Czech collection funds. Considerable attention is also paid to Bologna manuscript Q 49 closely relating to this Lobkowicz one. Their main conformities and contradictions are defined. Comparison of the two manuscripts succeeded in determining authorship of some anonymous compositions, and on the contrary, authorship of other ones was doubted. On the basis of some common filigrees that were found, it was verified that the manuscripts are of the same provenience. Carefully-arranged tables comparing the two manuscripts follow, along with the redrawn filigrees, editions of all manuscript compositions and separate edition of all composition lyrics. This is the first so coherent treatment of this resource.

OBSAH

Seznam zkratk	06
Úvod	07
Zhodnocení literatury	08
<u>1. Charakteristika doby</u>	11
1.1 Monodie	12
<u>2. Lobkowiczský sborník</u>	14
2.1 Vnější popis	14
2.2 Rozbor obsahu	17
2.2.1 Forma a druh skladeb	17
2.2.2 Texty skladeb	20
2.2.2.1 <i>Veršová struktura</i>	21
2.2.2.2 <i>Italská metrika</i>	22
2.2.2.3 <i>Autorství textů</i>	24
2.2.2.4 <i>Tematika textů</i>	25
2.3 Portréty skladatelů	30
2.3.1 Portréty skladatelů v rukopise	30
2.3.2 Potencionální autoři skladeb	33
<u>3. Bolognský rukopis, popis a srovnání</u>	37
3.1 Podobnosti	37
3.2 Rozpory	38
<u>4. Cesta sborníku do lobkowiczské knihovny</u>	43
4.1 Složení lobkowiczského archivu a bádání spojené s ex-libris vlepeným v rukopise	44
Závěr	46
Bibliografie	47

<u>Příloha</u>	53
I. Přehled skladeb lobkowiczského sborníku	54
II. Přehled skladeb bolognského sborníku	56
III. Srovnání obsahu skladeb lobkowiczského (II La 2) a bolognského (Q 49) sborníku	57
IV. Přehled skladeb z hlediska autorů textů	59
V. Filigrány	62
<i>V.I Přehled filigránů lobkowiczského sborníku</i>	67
<i>V.II Přehled filigránů bolognského sborníku</i>	70
<u>Edice</u>	71
Ediční poznámky	71
Edice skladeb	83
Edice textů	269
Rejstřík	312

Seznam zkratek

A	alt
B	bas
Bo	bolognský sborník
B.c.	basso continuo
č.	číslo
dopl.	doplňena
err.	chyba
F	filigrán
fo	folio
g.b.	generál bas
L	lobkowiczský sborník
mf.	mikrofilm
n.	nebo
ozn.	označení
posl.	poslední
pův.	původně
rkp.	rukopis
S	soprán
T	tenor
t.	takt
t.č.	taktová čára

ÚVOD

Ve fondu lobkowiczské sbírky na zámku v Nelahozevsi se nalézají jeden z významných pramenů raně barokní italské monodie. Jedná se o rukopisný sborník, který je ovšem bez titulního listu či jakékoli dedikace. V katalogu lobkowiczské knihovny figuruje pod názvem „*Ariette in musica da diversi maestri*“¹. Tento sborník sice nepatří mezi přední reprezentanty italské monodie, avšak zcela neznámý není. Pro nás je důležitý především jako domácí pramen italské monodie, ve kterém se navíc vyskytují některé dosud nepublikované a ojedinělé skladby.

První kapitulu své studie jsem věnovala pravděpodobné době a prostředí, ve kterých zkoumaný rukopis vznikl. Jedná se o Florencii v první třetině 17. století.

Ve druhé kapitole se zabývám komplexním rozbořením pramene. Úvodem podávám vnější popis rukopisu, abych vytvořila představu, v jaké podobě se samotný pramen nachází. Následně rozebírám obsah rukopisu po hudební a posléze po textové stránce.

Dále se v této kapitole věnuji autorství skladeb obsažených v lobkowiczském sborníku. Pro tento účel jsem zvolila formu medailonků, které jsou určeny jednotlivým autorům. Tento přehled autorů jsem rozčlenila na dvě skupiny. První skupina se týká skladeb, u kterých je autorství známé nebo nanejvýš pravděpodobné. Druhý typ příspěvků k jednotlivým autorům se týká potenciálního autorství. Zařadila jsem tak do této skupiny veškerá jména skladatelů, o kterých se domnívám, že by mohli být autory anonymních skladeb.

Obsahem třetí kapitoly, která je těžištěm této studie, je srovnání lobkowiczského sborníku s rukopisem „*Raccolta di arie a voce sola e madrigali a più voci*“ z fondu Mezinárodního muzea a hudební knihovny² v italské Bologni. Tento „bolognský rukopis“ je totiž v mnoha ohledech podobný našemu, „lobkowiczkému rukopisu“, uloženému v Nelahozevsi.

V poslední, čtvrté kapitole vykládám hypotézu o tom, jakými cestami se náš rukopis dostal do Čech a konkrétně do sbírky Lobkowiczů.

V závěru shrnuji veškeré získané poznatky o lobkowiczském sborníku. Snažila jsem se dospět k podrobnějšímu popisu a k zachycení některých podrobnějších okolností a souvislostí týkajících se lobkowiczského sborníku a posunout tak současný stav bádání, který se tímto tématem zabývá. Bohužel se mi nepodařilo mou práci zcela dokončit, neboť Roudnický lobkowiczský archiv se sídlem v Nelahozevsi, kde se nalézají stěžejní prameny pro tuto práci, byl

¹ Uložen pod signaturou II La 2.

² *Museo internazionale e biblioteca della musica di Bologna.*

v létě 2008 zpřístupněn veřejnosti.

V příloze se pak nacházejí všechny ve sborníku nalezené filigrány. Dále soupis skladeb jak lobkowiczského, tak bolognského rukopisu a jejich porovnání. Také přidávám soupis skladeb s uvedenými autory textů, edici všech textů a přepis všech skladeb uvedených jak v lobkowiczském, tak v bolognském sborníku.

Tato práce měla i praktické vyústění. Během jejího psaní bylo ze skladeb uvedených ve zkoumaných sbornících natočeno CD, které tvoří speciální bonusovou přílohu.

Na tomto místě bych ještě ráda poděkovala všem lidem, kteří mi ochotně poskytli odborné konzultace. Byli to Petr Daněk, Marc Niubó, Pavel Štichauer, Sylva Hamplová, Jiří Pelán, Soňa Černocká, Jiří Vnouček, Gregorio Bevilacqua, Gioia Filocamo, Lorenzo Bianconi, Jan Baťa a Ivana Bilej-Brouková. Zvláštní poděkování patří Marcu Beghellimu, který byl stěžejní osobou při úpravě italských textů.

ZHODNOCENÍ LITERATURY

První monografickou studii zabývající se rukopisem rané italské monodie „*Ariette in musica da diversi maestri*“³ napsal v roce 1920 Paul Nettl⁴.

Protože v rukopise chybí datace, Nettl odhaduje dobu jeho vzniku na první třetinu sedmnáctého století. Dále Nettl identifikoval některá neznámá jména objevující se v lobkowiczském rukopise. Vyslovil hypotézu o vzniku rukopisu v prostředí Mantovy, kde působil manželský pár Settimia Caccini a Alessandro Ghivizzani. V závěru své studie Nettl uvádí přesný výčet skladeb s poznámkami upřesňujícími jejich hudební formu.

Nettl také upozornil na možnou spojitost tohoto rukopisu s dalším rukopisem, uloženým v Liceo musicale v Bologni (dnes Museo internazionale e biblioteca della musica) pod signaturou Q 49, který však znal pouze z literatury⁵.

Na Nettlovu studii zhruba po třiceti letech, v roce 1951, navázal Nigel Fortune⁶. Potvrdil spojitost lobkowiczského rukopisu s bolognským „*Raccolta di Arie a voce sola, e Madrigali a più voci*“. Uvedl, že bolognský rukopis je sice menšího rozsahu (obsahuje 49 kompozic oproti 66 kompozicím lobkowiczského rukopisu), ale v 39 skladbách se s lobkowiczským shoduje. Navíc jsou oba rukopisy pravděpodobně psané stejnou rukou a v obou se vyskytují bohaté rostlinné a zvířecí iluminace.

Fortune též doplnil a poopravil některé Nettlovy údaje. Na základě dedikace v bolognském rukopise, přesnějších biografických dat jednotlivých autorů a hudební analýzy skladeb klade Fortune vznik tohoto rukopisu do třicátých let sedmnáctého století ve Florencii. Naznačil, že se na sestavení rukopisu pravděpodobně podílel Francesco del Niccolino. Též zveřejnil seznam skladeb bolognského rukopisu s poznámkami k jejich hudební formě a srovnal obsah bolognského sborníku s informacemi v Nettlově článku.

Italskou monodií a problémy jejího stylu se podrobně zabývá český muzikolog Jan Racek⁷. Na základě analýzy asi 300 pramenů pojednává o estetických a historických předpokladech vzniku italské monodie, o jejích textových předlohách, melodickém a harmonickém myšlení, o vývoji forem a o výrazu monodií. Do jisté míry je však jeho kniha zastaralá.

Aktuálnější poznatky o monodii zpracoval J. W. Hill v knize *Baroque Music*⁸. Úvodem

³ V lobkowiczské knihovně uložena pod signaturou II La 2.

⁴ NETTL, P., Über ein handschriftliches Sammelwerk von Gesängen italienischer Frühmonodie.

⁵ Katalog Liceo musicale: Gaspari-Torchi, Bo. 3, s. 24.

⁶ FORTUNE, N., A Florentine Manuscript and its Place in Italian Song.

⁷ RACEK, J., *Slohové problémy italské monodie*.

⁸ HILL, J. W., *Baroque Music*.

autor popisuje politické, náboženské a kulturní faktory formující Evropu v období baroka. Zrození opery, monodii a koncertnímu madrigalu je věnována druhá kapitola knihy. V následujících kapitolách je pojednáno o dalších aspektech a o vývoji hudby v období baroka, zpracovaných dle jednotlivých zemí, v Itálii, Francii, Německu, Anglii, Španělsku a Portugalsku.

K identifikaci některých jmen dále posloužila hesla ve slovnících. Využívala jsem především slovníková hesla v dvacetisvazkové encyklopedii *The New Grove Dictionary*⁹ a knihu W. Kirkendalea¹⁰ zabývající se hudebníky působícími na šlechtickém dvoře Medici ve Florencii.

Pro získání dalšího okruhu jmen skladatelů, kteří by mohli být autory anonymních skladeb v rukopise, jsem také využila článek Federica Ghisiho z roku 1948¹¹, který se zabývá dalšími rukopisy italské monodie florentské provenience z první poloviny sedmnáctého století.

⁹ *The New Grove Dictionary of Music and Musicians.*

¹⁰ KIRKENDALE, W., *The Court Musicians in Florence During the Principate of the Medici.*

¹¹ GHISI, F., *An Early Seventeenth Century MS. with Unpublished Italian Monodic Music by Peri, Giulio Romano and Marco da Gagliano.*

1. CHARAKTERISTIKA DOBY¹²

V této kapitole se budu snažit o přiblížení a charakteristiku doby vzniku rukopisu či spíše o jeho zasazení do kontextu doby. Ačkoliv je rukopis nedatovaný, podle složení skladeb a podle jmen, která se v rukopise vyskytují, můžeme odhadnout alespoň přibližnou dobu jeho vzniku.

Některé skladby, které se v rukopise objevují, jsou připsány konkrétním skladatelům. Jejich jména jsou Giovambattista dell' Auca Ballerino, Giovanni Bettini, Settimia [Caccini], Alessandro Ghiviazani, Francesco del Niccolino, Jacopo Peri, Luigi Rossi, Di Parma a Agniolo [Conti]. Všichni tito autoři (mimo označení „Di Parma“, které pravděpodobně označuje pouze místo vzniku a nikoliv autora) žili a tvořili v první polovině 17. století, dá se tedy s velkou pravděpodobností předpokládat, že rukopis vznikl právě v této době. V následujícím textu se proto budu snažit charakterizovat hudební myšlení první poloviny 17. století.

Konec 16. a začátek 17. století znamená obrovskou změnu v hudební tvorbě a hudebním myšlení. Dochází k odklonu od složité renesanční polyfonie směrem k doprovázené monodii baroka. V ní se hudební projev soustřeďuje do jednoho, zpravidla vrchního, melodického hlasu, zatímco ostatní hlasy se redukuje na akordický doprovod. V typické barokní homofonní větě zůstává nadále poměrně pohyblivý bas, který ovšem není melodicky tak svébytný jako hlavní vrchní hlas a svým pohybem spíše určuje směr harmonického vývoje. To je základ techniky tzv. generálbasu (basso continuo). Střední hlasy jsou melodicky druhořadé a společně představují pouze akordickou výplň faktury. Doprovod zpěvu je jen minimální, neboť autoři se snaží hudbou zvýraznit smyslový obsah textu. Textu je podřízena jak melodie vrchního hlasu, tak i rytmus, hudební úseky odpovídají textovým veršům. Dochází tedy k novému přístupu ve vztahu hudba–slovo. Z toho vzniká nový způsob frázování, chápání tempa, výstavby melodie a vytváření a používání různých hudebních figur, které později pronikají i do instrumentální hudby.

První polovina sedmnáctého století je tedy dobou hledání nového způsobu hudebního myšlení, nových možností a nových hudebních forem. Vzniká nový jednohlasý hudební sloh – tzv. monodie.

¹² Informace vychází z: DYKAST, R., *Hudba věku melancholie*; HILL, J. W., *Baroque Music*; FORTUNE, N.; CARTER, T., *Monody*.

1.1 MONODIE

Původ slova *monodie* pochází z řeckého *monos* = jediný a *ōdē* = zpěv. Tento termín byl používán již v dobách antických pro zvláštní zpívané či recitované monology Euripidových tragédií, doprovázené na hudební nástroj; později označoval sólové zpěvní projevy vůbec. Jejich funkcí bylo vyjadřovat výrazné city.

Výraz *monodie* se znovu objevuje v souvislosti s kompozičním úsilím Florentské cameraty a snahou o obnovu ideálů antické hudby na konci 16. století. Monodie v tomto slova smyslu byly vokální skladby charakteristické jednou, sólisticky prováděnou, melodií s instrumentálním doprovodem. Nejčastěji používanými doprovodnými nástroji byly loutna, chitarrone, theorba, cembalo a, pro odlehčenější písně, kytara. Příležitostně se mohly objevit obligátní nástroje, jako např. viola da gamba, které zdvojovaly linku generálbasu.

První tištěnou hudební sbírkou monodií jsou Cacciniho *Le nuove musiche*, vydané v roce 1602¹³. Tato sbírka má historický význam, neboť v ní jsou obsaženy všechny významnější druhy barokní monodie, italských písní pro sólový hlas s doprovodem *basso continuo*. Toto dílo proto symbolizuje začátek nové epochy v komorní vokální hudbě. V následujících 25 letech byly v Itálii publikovány tucty dalších podobných sbírek. V předmluvě k této sbírce Caccini popisuje nový styl a dává zde i pokyny ke správné interpretaci. Caccini nový styl kompozice nazývá „*in armonia favellare*“ (v harmonii rozprávět). Jedná se o určité uvolnění hudebního rytmu a metra ve prospěch textu. Basové noty s přidanými akordy v doprovodu jsou drženy, zatímco hlas se nad nimi volně pohybuje. Zpěvák tak může lépe vystihnout tok a rytmus řeči.

Základní formové typy rané italské monodie jsou dva. Prvním typem jsou skladby psané na volnou recitativní předlohu, tedy na typ básně, která nemá sloky ani strofy, nemá očekávané rýmové schéma, je utvářena ze sedmislabičných a jedenáctislabičných veršů, které se nepravidelně střídají, a nemá přesně dané vzorce přízvučných a nepřízvučných slabik. Takovéto verše, které jsou typické pro básnickou formu lyrického madrigalu nebo sonet, se nazývají v italštině *versi sciolti* (volné verše) a pokud jsou čteny nahlas, znějí velmi podobně jako normální řeč nebo próza. Skladbou komponovanou na takovýto typ předlohy byl sólový madrigal. Sólový madrigal je skladba, která hudebně zpracovává jednu strofu. Melodika madrigalu je deklamativně-recitativní, často obohacená rozsáhlou koloraturou. Hlavní důraz je kladen na přesnost deklamace a výrazu. Vokální linka je často značně zdobena, někdy jsou ozdoby vypsány, jindy byly improvizovány na základě ustálených formulí. Jde o myšlenkově nejvyspělejší monodický typ. Melodie není periodicky členěna a její ráz je víceméně

¹³ Druhé vydání v roce 1614 pod názvem *Nuove musiche e nuova maniera di scriverle*.

improvizující. Jde v podstatě o volnější formu důsledně prokomponované písně.

Druhý typ zahrnuje kompozice na strofické texty. Každá sloka básně má tedy stejné rýmové schéma a vzorec přízvučných a nepřízvučných, krátkých a dlouhých slabik. Kompozicemi na takovéto předlohy byly ariová *canzonetta* a strofické variace. Jak *canzonetta*, tak variace zpracovávají oproti madrigalu více strof.

U *canzonetty* je zhudebnění každé sloky totožné. Básnické akcenty se shodují s hudebními. Všechny slokami básně prostupuje podobná nálada, jsou vyjadřovány podobné pocity, a proto zhudebnění každé sloky může zůstat v podstatě stejné.

Strofické variace mohly být komponovány na texty *canzonett*, nebo později na osmiveršovou básnickou formu *ottava rima*. Jednalo se o formu s rýmovým schematem ABABABCC, kde každý verš byl jedenáctislabičný, jednotlivé verše se však neshodovaly ve vzorci akcentace. V každé sloce je zachována totožná basová linie a harmonie, avšak vokální linka je v každé sloce jiná. Buď je mírně změněn rytmus či melodický obrys nebo jsou přidány odlišné ozdoby.

Později se ve skladbách začínají uplatňovat i ryze instrumentální hudební prvky. K tomu patří např. vkládání tzv. *ritornel*, čistě instrumentálních částí, které měly funkci předeher, meziher či doher a které měly za úkol spojovat větší samostatné hudební úseky mezi sebou. To vede ke vzniku formově složitějších a členitějších skladeb.

2. LOBKOWICZKÝ SBORNÍK

2.1 VNĚJŠÍ POPIS

Rukopisný sborník „*Ariette in musica da diversi maestri*“ italských monodií je v současné době uložen v soukromé rodinné sbírce Lobkowiczů na zámku Nelahozeves¹⁴, který se nachází v blízkosti Prahy. Dříve byla tato sbírka umístěna v Roudnici nad Labem, odkud byla před několika lety přestěhována do Nelahozevsí.

Na první pohled si všimneme dobové celokožené vazby, která je vyrobena z červenohnědé usně. Tato kožená vazba je jen mírně ošoupaná a je bohatě zdobená zlacením, přičemž ze zlata je vytvořena i rámcová kompozice se středovým ornamentem, složená jak z jednotlivých tlačítek, tak z válečků, tzv. rolen. Taktéž ořízka je zlacená. Samotné desky byly vytvořeny z lepenky a původně se zavazovaly na dva kožené řemínky – ještě dnes jsou po nich na deskách patrné stopy. Ačkoliv byly kapitálky již ztraceny, dají se v rukopise ještě rozpoznat pozůstatky nití. Podle toho můžeme usuzovat, že vazba byla šita na šest jednoduchých zapuštěných vazů tvořených motouzem. S velkou pravděpodobností byl rukopis sešitý z jednotlivých listů.

Sborník se zachoval ve velmi dobrém stavu. Obsahuje celkem 74 folií a všechna, kromě folia 22, jež je v dolní části mírně natrženo, zůstala neporušena. Co se týče rozměrů rukopisu, 43×29 centimetrů, zcela odpovídají normě dobových formátů. Na stránkách sborníku se nachází celkem 66 kompozic s italsky psanými texty. V rukopise chybí označení datace i provenience. Na předních stránkách rukopisu máme k dispozici vlepené ex libris Ferdinanda Filipa Lobkowicze (1724–1784) a soupis textových incipitů skladeb, jež jsou ve sborníku obsaženy.

Mnoho stran rukopisu je bohatě iluminováno. Jedná se o černé perokresby především s rostlinnými a zvířecími motivy, které se nacházejí na spodní části listů pod notovými zápisy. Perokresby jsou ozdobeny spirálovitými ornamenty se zakulacenými liniemi. Podobným způsobem jsou zvýrazněny také iniciály textu.

Texty skladeb jsou psány humanistickou kurzívou, velmi dobře čitelným, výrazným rukopisem. Po bližším prozkoumání lze díky shodným tvarům not, písmen a klíčů téměř s jistotou tvrdit, že sborník je napsán jednou písarskou rukou.

V lobkowiczském sborníku se vyskytuje pět různých filigránů, jež přikládám v příloze (viz 5.6). Jeden z nich je uveden v knize Charlese Moïse Briqueta *Les Filigranes*¹⁵ a podle něj

¹⁴ Signatura II La 2.

¹⁵ Uveden pod kódem 7628.

odkazuje na papírnu Fabriano blízko italské Ancony, činnou od roku 1602 (v příloze je uveden pod číslem 3). Tento poznatek potvrzuje předpokládanou dobu a provenienci rukopisu.

Jako autoři kompozic jsou uvedeni Jacopo Peri, Luigi Rossi, Orazio [Michi] dell'Arpa, Alessandro Ghiviazani, Di Parma, Settimia [Caccini], Giovanni Bettini, Francesco del Niccolino, Agniolo [Conti] a Giovambattista dell'Auca Ballerino. Dvacet dva skladeb je bez uvedení autora. V příloze I uvádím přesný seznam skladeb v pořadí, v jakém se vyskytují ve sborníku. Jména skladatelů jsou přepsána přesně, jak je uvádí autor lobkowiczského rukopisu. Pokud skladba nenesé žádný přípis autora, je označena za anonymní. U některých kompozic v hranaté závorce kurzívou uvádím autora skladby, kterého se mi podařilo identifikovat na základě srovnání se sesterským bolognským rukopisem Q 49. Určila jsem tímto způsobem autorství šesti anonymních skladeb (č. 6, 61, 62, 63, 65, 66). Takto jsem zjistila jméno skladatele, který je zcela jistě autorem dvou kompozic, ale jehož jméno v lobkowiczském rukopise uvedeno nebylo. Jedná se o Francesca Nigettiho.

Označení „Di Parma“ ukazuje spíše na skutečnost, že skladby pocházejí z města Parmy, kde byly zkomponovány. Označení „Di Parma“ se totiž dá v italštině přeložit nejen jako „od“ Parmy (jako autora), ale také jako „z“ Parmy (jako místa). V Parmě, která byla v té době rovněž důležitým hudebním centrem, působila v letech 1622–1632 Settimia Caccini se svým manželem Alessandrem Ghiviazanem. Navíc když srovnáme oba sesterské sborníky, často proti sobě stojí dvojice Alessandro Ghiviazani × Settimia, Di Parma × Ghiviazani, Di Parma × Settimia. Proto je nasnadě se domnívat, že možným autorem skladeb označených „Di Parma“ je právě Settimia Caccini či její manžel a nikoliv Nicoló Parma, jak se domnívá ve své studii Paul Nettl¹⁶. Na základě výše zmíněného jsem upřesnila autorství u tří (č. 12, 14, 45), možná čtyř skladeb s označením „Di Parma“ (č. 19 nese v sesterském sborníku právě pouze přípis Ghiviazani). Dále jsem též zpochybnila dvě autorství Alessandra Ghiviazaniho (č. 3, 15).

Když si pozorně prohlédneme, jakým způsobem jsou jména skladatelů zapsána, zjistíme, že u některých skladatelů je uvedeno pouze křestní jméno (Settimia, Agniolo), Alessandro Ghiviazani je poprvé zapsán jen křestním jménem, jednou se vyskytuje pouze jeho příjmení a při dalších příležitostech je zapsán celým jménem. Francesco del Niccolino je poprvé zapsán celým jménem a dále už jen příjmením. Ostatní skladatelé: Luigi Rossi, Orazio dell'Arpa, Giovambattista dell'Auca Ballerino, Jacopo Peri a Giovanni Bettini jsou zapisováni vždy jménem i příjmením. Je otázkou, proč jsou Settimia a Agniolo uvedeni pouze

¹⁶ NETTL, P., Über ein handschriftliches Sammelwerk von Gesängen italienischer Frühmonodie, s. 83–85.

křestním jménem. Možná patřili k okruhu blízkých přátel autora rukopisu.

Nejčteněji jsou v rukopise zastoupeny skladby právě z okruhu manželského páru Settimia Caccini – Alessandro Ghiviazani, a pokud připočteme skladby s přípísem „Di Parma“, napočítáme celkem osmnáct kompozic. Na druhém místě je se sedmi kompozicemi Orazio Michi dell’Arpa. Šesti kompozicemi do sborníku přispěli Giovanni Bettini a Francesco del Niccolino. Giovambattista dell’Auca Ballerino je autorem pěti skladeb ve sborníku. Od Jacopa Periho jsou uvedeny celkem tři skladby, od Luigiho Rossiho a Francesca Nigettiho dvě skladby a pouze jednou skladbou je zastoupen skladatel Agniolo [Conti]. U celkem šestnácti anonymních skladeb se mi nepodařilo určit autora, avšak o jejich možném autorství pojednám v kapitole 2.3.

Rukopis zcela prokazatelně vznikl až po roce 1620, neboť většina skladeb pochází, jak jsem již dříve předeslala, z okruhu manželského páru Settimie a Alessandra Ghiviazaniho, z prostředí Parmy, kde působili v letech 1622–1632. Navíc činnost mnoha skladatelů, kteří jsou ve sborníku uvedeni jako autoři skladeb, je známa až právě kolem roku 1620. (Giovanni Bettini byl hudebně činný v letech 1616–1624, Agniolo Conti je znám jako hráč na teorbu na medicejském dvoře v letech 1622–1641, Giovambattista dell’Auca byl členem smyčcového souboru na dvoře Mediceů ve Florencii v letech 1623–1648 a o Francescu Nigettim, který je ve sborníku také autorem dvou skladeb, máme zprávy až z roku 1629, kdy se stal tzv. kapelním mistrem.)

2.2 ROZBOR OBSAHU

2.2.1 Forma a druh skladeb

Lobkowiczský sborník obsahuje celkem 66 skladeb. Z nich je 51 komponováno pro jeden hlas s doprovodem bassa continua a 15 pro dva nebo tři vokální hlasy s doprovodem nebo bez doprovodu. Skladby pro sólový hlas s doprovodem jsou většinou psány pro soprán, výjimečně pro tenor. Pro dva vokální hlasy s instrumentálním doprovodem je ve sborníku pouze jedna skladba (Anonym: *Fuggi pur* pro soprán, tenor a basso continuo). Tříhlasé kompozice jsou většinou psány pro obsazení soprán, alt a tenor, méně často pro alt, tenor a bas. Vyskytují se však i kombinace dvou sopránů a basu, dvou altů s tenorem nebo sopránu s tenorem a basem.

Některé skladby mají doprovod méně pohyblivý, jiné více. V některých skladbách se objevuje mnoho koloratur, chromatických postupů a někde se vyskytují také ritornely ve funkci meziher či doher. Větší část skladeb je strofických, písňového a ariózního charakteru, menší část je charakteru recitativního. V některých případech se dají uvnitř jedné skladby rozpoznat styly oba, jak recitativní, tak ariózní. Vícehlasé skladby jsou madrigalového typu.

Jako taktová předznamenání se většinou vyskytují označení C, 3, C3 a 6/4. Někdy se označení taktu mění během skladby. Vyplývá to ze změny rytmického členění textu a tyto změny mají vliv i na změnu nálady skladby. Je to mimo jiné počátek oddělení recitativu od árie. Jde nejspíš také o pozůstatek vlivu menzurální perfekce a imperfekce. Taktové čáry ještě nejsou psány důsledně.

Melodie má většinou deklamačně-recitativní ráz. Důraz je kladen na podtržení nálady zpívaného textu.

Rytmus skladeb je ovlivněn rytmem veršů. Myšlenkově logické celky jsou v melodii oddělovány pauzami. Někdy je patrný vliv pravidelného tanečního rytmu.

Koloratury jsou používány za účelem vyzdvižení dramatického rázu melodie. Mají tónomalebnou funkci, jsou užity zejména na místech, kde se v textu mluví o nějakém pohybu.

Dynamická znaménka se téměř vůbec neobjevují.

Jsou použity tóniny dur a moll, bez předznamenání nebo s předznamenáním jednoho bé.

Co se týče harmonie, v některých skladbách jsou používány jen základní funkce, do některých již pronikla chromatika. Doprovod je vyjádřen instrumentálním basem, který je jen místy číslovaný. Ve skladbách se objevují různé průtahy a průchody. Z akordů převažují kvintakordy, jsou ale používány i sextakordy a septakordy. V závěru se téměř vždy vyskytují kadenční autentické závěry z pátého do prvního stupně, obohacené průtahem 4-3. Chromatické postupy jsou aplikovány na slova bolesti a dramatického afektu (*fierissimo dolore, crudele*).

Pro lepší ilustraci jednotlivých druhů skladeb ve sborníku jsem některé z nich vybrala a rozeberu je detailněji.

První vybranou skladbou je strofická dvoudílná canzonetta. Jako její autorka je uvedena Settimia Caccini a skladba se jmenuje „*Già sperai, non spero or più*“. Tuto skladbu jsem vybrala proto, že je na ní dobře vidět odlišení recitativního a ariózního stylu a střídání dvoudobého a třídobého metra C-3-C-3. První díl skladby zhudebňuje první tři verše sloky, které jsou nejprve předneseny sylabicky, poté se změní metrum a následuje ariózní část s rozsáhlými koloraturami. Po této ariózní části následuje druhá polovina textu, která je zhudebněna obdobným způsobem jako první polovina čili nejprve jsou verše zhudebněny sylabicky, poté, při opakování textu, se vyskytují i melismata, která však nejsou zdaleka tak rozsáhlá jako v první polovině skladby.

Další skladba, na niž bych chtěla upozornit, je anonymní a nese název „*Questo, ohimè, che langue e more*“. Je to skladba svou strukturou ve sborníku ojedinělá. Je založena na střídání dvanáctitaktové sborové tříhlasé části, která je při každém svém opakování stejná, se sólistou, který nad instrumentálním doprovodem totožným v každé sloce vždy mírně obměňuje melodii. Rozdíl mezi sborovou a sólovou částí je důmyslně proveden i obsazením hlasů. Zatímco sólový part (Amante) je určen pro soprán, sbor (Choro) je tvořen altem, tenorem a basem. Ve sborové části se také střídá dvoudobé a třídobé metrum 3-C a též se střídají homofonní a imitační nástupy. Melodie sólisty je vedena po celou dobu pouze v třídobém metru. Jednotlivé úseky skladby se střídají v pořadí Choro, Amante, Amante, Choro, Amante, Amante, Choro.

Zajímavým titulem je také „*Fierissimo dolore*“, jehož autorem je Orazio Michi dell'Arpa. Jedná se o kompozici většího rozsahu, o madrigaleskní lamento ve stylu Jacopa Periho. Basová linie zní po celou dobu trvání skladby, je zcela bez jakýchkoliv pomlk. Můžeme si zde povšimnout významné podoby s Periho „*Uccidimi dolore*“. Obě skladby začínají zcela shodně, a to jak po rytmické, tak po melodické stránce. Nejprve zazní vzestupná malá sekunda a poté sestupná malá tercie. Dále se však rozvíjí jiným způsobem. Podobný začátek můžeme nalézt i v Monteverdiho „*Lamentu di Arianna*“, které opět začíná vzestupnou malou sekundou a poté sestupným větším intervalem.

V dvoudílné anonymní kompozici „*O bei lumi, o chiome d'oro*“ můžeme vystopovat především důsledné dodržování délky a přízvuků slabik:

O bei lú - mi_o chió - me d'ó - ro
U U _ U _ U _ U

Jako další jsem vybrala anonymní canzonettu „*Occhi bellissimi*“. Je psána v třídobém metru a její periodické členění melodie se shoduje s členěním veršů. Také zde můžeme pozorovat vliv tanečního rytmu. Na závěr je umístěn instrumentální osmitaktový ritornel.

Za jakýsi kontrast ke skladbě „*Occhi bellissimi*“ by se dala považovat také anonymní kompozice „*Dimmi, dimmi, fanciuletta*“. V této dvoudílné canzonettě se třemi strofami můžeme, na rozdíl od skladby předchozí, pozorovat mnohem výraznější melodický pohyb, a to jak v sólovém vokálním hlase, tak v instrumentálním doprovodu. Objevují se zde i velmi drobné, šestnáctinové notové hodnoty, které jsou využity v melismatických částech.

Poslední skladba, na niž bych ráda upozornila, je opět anonymní. Jedná se o tříhlasý zpěv s nástrojovým doprovodem bassa continua „*Viso dolce mio foco*“. U této kompozice jsou uvedena jména rolí, které mají zpívat jednotlivé party. Jsou to Evrilla (soprán), Silvia (soprán) a Fileno (bas). Zpočátku je skladba komponována na způsob chaconny, je zde čtyřtaktový ostinátní bas, sekundový postup čtyř dlouhých notových hodnot – a g f e, který se opakuje osmkrát za sebou. Nad tímto ostinátním basem zní nejprve jednohlas, který postupně prochází hlasy od nejvyššího k nejnižšímu, aby se pak těsnými imitacími nástupy všechny hlasy spojily v tříhlas. Tento první oddíl skladby je od další části oddělen dvoutaktovým instrumentálním ritornelem. Ritornel uvádí nový, pohyblivější melodický postup v tečkovaném rytmu (takt 37–38), který se po čase mírně pozmění (takt 44–45). Zde je pěvecký úsek zcela homofonní. Následuje opět krátký jedenapůltaktový ritornel, který uzavírá druhou část skladby. Ve třetí části kompozice vidíme bohatá melismata ve všech třech hlasech nad slovy „son gl'archi d'amor“ (jsou to luky lásky) a „saette m'avventano“ (šípy mě zasahují). V taktu 73 se náhle zcela projasňuje sazba a začínají poslední dvě části skladby, které jsou více méně sylabické, bez koloratur a mnohem méně dramatické než část předchozí.

2.2.2 Texty skladeb

Text je v raně barokní hudbě na stejné úrovni jako hudba, někdy je textu hudba zcela podřízena, struktura textu zásadně ovlivňuje hudební strukturu a také hudba se snaží vystihnout text. Text tedy ovlivňuje výraz hudby a je nositelem jejího dramatického výrazu. Čím vzrušenější je text, tím vzrušenější je i hudba. Vyplývá to ze snahy raných monodistů komponovat tak, aby bylo zpívané slovo naprosto srozumitelné. Textové části se téměř nikdy neopakují, a pokud ano, je to za účelem zdůraznění základní myšlenky textu a stupňování významové náplně slov. Nejčastěji se opakují citoslovce Ohimé, Ahi, Oh. Tato citoslovce jsou také někdy použita v úplném začátku skladby, kde slouží jako psychologické shrnutí nálady, v níž se skladba bude odehrávat. Zde je pěkný příklad takového jevu. Autorem skladby je Francesco del Niccolino:

Ahi, chi mi porge aita?	Ach, kdo mě pomůže
Ahi, chi mi sana il core	Ach, kdo vyléčí mé srdce
Da l'empia e ria ferita	Z krutého a zlého zranění,
Che già mi diede Amore	Které mi uštedřila láska
Col folgorar d'un guardo,	Blýsknutím pohledu,
Col girar di tuoi lumi ond'io tutt'ardo?	Otočením tvých očí, ze kterých celý hořím?

Tato ukázka je zároveň příkladem použití rétorických otázek a apostrofických intonací¹⁷, které se v textech barokní poezie často vyskytují.

Část textu se však může opakovat i za účelem dramatického stupňování vzruchu, jako například v této anonymní skladbě:

Sì, che non voglio più amare	Ano, již nechci milovat
No, che non voglio penare.	Ne, nechci se soužit.
Lascia, lascia mio core,	Zanech, zanech, mé srdce,
Lascia i vezzi d'amore!	Zanech milostných hrátek!

Celkově můžeme říci, že opakování částí textu není v barokní poezii příliš časté. Pokud se zde vyskytne, je to vždy z důvodu posílení náladové intenzity skladby, ať už založené na radosti, či na smutku.

Setkáváme se také s verši antitetického charakteru. V jednom verši pak najdeme slova

¹⁷ Oslovování nepřítomné osoby, ideje nebo věci.

vyjadřující protikladné city a nálady. Není tedy výjimečná kombinace sladkého utrpení s nenávisť k milovanému nebo, jako v následujícím příkladu, štěstí se smutkem. Autorem zhudebnění textu je Giovambattista dell'Auca Ballerino.

Invan mi fuggite voi,	Marně přede mnou prcháte
Ch'io sempre vi seguirò.	Neboť já vás vždy budu následovat,
Ma voi piangerete poi	Ale vy pak budete plakat,
Ch'amando mi morirò.	Že milujíc zemřu
Felice nel duol sarò,	Šťastný budu v bolesti,
S'un giorno quel duro seno	Pokud jednoho dne ta tvrdá hrud'
Pentito sospiri almeno.	Alespoň zkroušeně zavzdychne.

2.2.2.1 Veršová struktura textů

Také verše textů vychází z hudebního druhu skladby. Pokud se jedná o texty pro strofickou píseň, jsou verše pravidelné. Často se vyskytují verše pětislabičné (quinari), sedmislabičné (settenari), jedenáctislabičné (endecasillabi) nebo jejich pravidelné kombinace. Dále pak verše osmislabičné (ottonari), šestislabičné (senari) a čtyřslabičné (quaternari), které opět mohou procházet celou slokou nebo být mezi sebou pravidelně kombinovány. Pokud byly kombinovány verše s různým počtem slabik, setkala jsem se v našem sborníku většinou s kombinacemi veršů buď pouze s lichým, nebo pouze se sudým počtem slabik. Také závěr sloky může být uzavřen veršem delším, než byly všechny verše předchozí, jako v následující ukázce (autorem hudby je Orazio Michi dell'Arpa):

Guarda, guarda, mio core,	Pohled', pohled', mé srdce,
Che per troppo sperar	Že pro přílišné doufání
Non ritorni ad amar	Nepřiměješ zpět k milování
La tiranna d'amore.	Tyranku lásky.
Guarda che ben si dice:	Pohled', že dobře se říká:
Chi ritorn'ad amar vive infelice.	Kdo se navrátí k milování, žije nešťastný.

Jak vidíme, prvních pět veršů je sedmislabičných a poslední je jedenáctislabičný.

V jednom případě jsem našla uspořádání textu v desetislabičných anapestických verších, které je v polovině sedmnáctého století velmi vzácné¹⁸. Autorem hudby je Francesco

¹⁸ MENICETTI, A., *Metrica italiana*.

Nigetti:

Con sdegnose minacce mi sfida
Alla guerr'agl'assalti d'amore,
La crudel mia nemica, ch'il core
Con l'altere sue grazie m'affida.

S pohrdavými výhrůzkami mě vyzývá
Do války a do útoků lásky
Má krutá nepřítelkyně, jež mi srdce
Postupuje spolu se svými pyšnými půvaby.

Velmi zajímavý je také následující příklad (hudbu složil pravděpodobně Agniolo Conti), kde je text ve všech slokách uspořádán tak, že následují za sebou pětislabičný, šestislabičný, sedmislabičný a osmislabičný verš a sloka je uzavřena sedmislabičným refrémem:

S'io m'innamoro
Ciascuno mi dice
Ch'io viverò felice
Senza duol, senza martoro.
Che fo, s'io m'innamoro?

Pokud se zamiluji,
Každý mi říká,
Že budu žít šťastný
Bez smutku, bez trýzně.
Co budu dělat, jestli se zamiluji?

Pokud se jedná o skladby recitativního charakteru, jsou texty psány ve volné veršové struktuře (*versi sciolti*), tedy koncipované tak, že se dle libosti (nepravidelně) střídají sedmislabičné a jedenáctislabičné verše.

Stran rýmových schémat se nejčastěji vyskytují rýmy střídavé a sdružené. Ale ani další rýmy – obkročný, přerývaný a nepravidelný – nejsou žádnou výjimkou.

Hudební skladatel přesně sleduje metrum verše a rýmová schémata a zcela jim podřizuje vnitřní členění skladby.

2.2.2.2 Italská metrika

Italská poezie je vždy psána podle určitých metrických zásad. Ve zkoumaných sbornících se vyskytuje několik typů veršů a metrických jevů, které bych nyní ráda objasnila.

A) Typy veršů

quadrisillabo: poslední přízvuk je na 3. slabice, používá se společně s dalšími verši, obvykle s *ottonario* (*O bei lumi, o chiome d'oro* | **ond'io moro** = ta ta tá ta)

quinario: poslední přízvuk na 4. slabice (*Tu ridi e canti* = ta ta ta tá ta)

senario: poslední přízvuk je na 5. slabice, pevné přízvuky jsou na 2. a 5. slabice (*Volate,*

scherzate = ta tá ta ta tá ta)

settenario: poslední přízvuk na 6. slabice (*Se da l'aspro martire* = ta ta ta ta ta tá ta)

ottonario: poslední přízvuk je na 7. slabice, pevné přízvuky na 3. a 7. slabice (*Perché temi a dirmi addio?* = ta ta tá ta ta ta tá ta)

decasillabo: poslední přízvuk je na 9. slabice, pevné přízvuky na 3., 6. a 9. slabice (*Con sdegnose minacce mi sfida* = ta ta tá ta ta tá ta ta tá ta)

endecasillabo: poslední přízvuk je na 10. slabice:

a) endecasillabo a maggiore: pevné přízvuky na 6. a 10. slabice (*Lacci, strali, catene, fiamme e foco* = ta ta ta ta ta tá ta ta ta tá ta)

b) endecasillabo a minore: pevné přízvuky na 4. a 10. slabice (*Che dal mio seno a te, crudele, invio*) = ta ta ta tá ta ta ta ta ta tá ta)

c) endecasillabo falecio: složený z quinario sdruciollo + quinario piano (*Piovete, o fulmini – su l'empio capo* = ta ta ta tá ta ta – ta ta ta tá ta)

dodecasillabo: přízvuk na 11. slabice (*che lascia l'impresa, mio stolto desire* = ta ta ta ta tá ta ta tá ta ta tá ta)

- jednotlivé verše se ještě dělí na:

tronco (oxiton): přízvuková slabika je poslední (*Già sperai, non spero or più* = ottonario tronco)

piano (paroxiton): přízvuk je na předposlední slabice a poslední je nepřízvuková (*Dimmi, dimmi, fanciuletta* = ottonario piano)

sdruciollo (proparoxiton): přízvuk je na třetí slabice od konce, po ní následují dvě nepřízvukové (*Occhi bellissimi* = quinario sdruciollo)

B) Metrické jevy

Tyto jevy ovlivňují metrickou strukturu textu. Jejich příčinou je to, že se ne vždy shoduje slabika gramatická se slabikou metrickou. Například verš *Dicono i saggi amanti* má 9 gramatických slabik (*Di – co – no i sag – gi a – man – ti*), ale pouze 7 metrických (*Di – co – no[^]i sag – gi[^]a – man – ti*).

sineresi: děje se uvnitř jednoho slova, jde o stažení dvou nebo více samohlásek stojících vedle sebe, které se normálně vyslovují jako dvě slabiky, do jedné slabiky (*so – a – vi* × *soa – vi*)

dièresi: opak sineresi, dvojhláska uvnitř slova se nevysloví jako jedna slabika, ale rozdělí se do dvou slabik (*pen – ti – rai* × *pen – ti – ra – i*)

sinalefe: samohláska na konci jednoho slova se vysloví se samohláskou na začátku druhého

slova jako jedna slabika (*muo – vi[^]ahi las – so[^]a pie – tà ma – don – na[^]e[^]a – mo – re*)

dialefe: opak sinalefe, konečná samohláska jednoho slova a počáteční samohláska slova následujícího se vysloví jako dvě slabiky (*Dun – que cre – de – te che fol – le^vè l'ar – do – re*)

elisione (elize) – odpadnutí konečné samohlásky ve slově, které předchází slovu začínajícímu na samohlásku a jehož výslovnost je na toto následující slovo vázána (*perché io × perch'io*)

troncamento – též odpadnutí konečné samohlásky, nebo dokonce celé slabiky ve slově, ale výslovnost není vázána na slovo následující, lze ho tedy vyslovit samostatně (*non l'udire × non l'udir, ch'io voglio morire x ch'io vo' morire*)

afèresi – odpadnutí samohlásky nebo celé počáteční slabiky slova (*perché non miri × ché non miri*)

Verše jsou dále uspořádány do strof, které jsou buď izometrické, tj. složené z veršů o stejných délkách, nebo polymetrické, tj. složené z různě dlouhých veršů. Zde věnujme pozornost struktuře, které se říká **versi sciolti**, což jsou volně uspořádané sedmislabičné a jedenáctislabičné verše (*settenari* a *endecasillabi*), charakteristické pro veršovou formu italského madrigalu a pro italský operní recitativ.

2.2.2.3 Autorství textů

Autoři textů jsou ve všech případech našeho sborníku anonymní. Pokoušela jsem se tyto autory textů vyhledat v „Il nuovo Vogel“¹⁹. Ačkoliv jsem v tomto soupisu incipitů skladeb některé incipity z našeho sborníku našla, bohužel u nich nebyla uvedena jména. Dále jsem také prohledala RePIM²⁰, online katalog incipitů světských vokálních skladeb šestnáctého a sedmnáctého století, kde jsem dopadla podobně. Nalezla jsem jen velmi málo textů, celkem pět uvedených v Il nuovo Vogel a z těchto pěti čtyři uvedené také v RePIMu. Autor byl uveden pouze u jednoho textu, a sice u „*Uccidimi dolore*“ z Periho opery „*Iole ed Ercole*“. Jedná se o Andrea Salvadoriho. U ostatních textů autoři nebyli uvedeni (viz též příloha IV. Přehled skladeb z hlediska autorů textů). Další autorství uvádí ještě N. Fortune, a to opět básníka Andrea Salvadoriho pro text „*Io era pargoletta*“ z Rossiho opery „*La Flora*“. Celkem tedy známe pouze jednoho autora dvou textů obsažených ve sborníku.

O dalších autorech textů můžeme jen spekulovat. Je pravděpodobné, že dalšími autory textů mohli být tehdejší významní žijící básníci, Gabriello Chiabrera ze Savony (1552–1638)

¹⁹ LESURE, F.; SARTORI, C., *Il nuovo Vogel*.

²⁰ POMPILIO, A., *RePIM*.

či Giovambattista Marino (1569–1625), neboť byli v té době hojně zhudebňováni (je například známo, že Giulio Caccini ve své sbírce *Le nuove musiche* z roku 1602 zhudebnil většinu skladeb právě na Chiabrerovy texty). Autory textů skladeb v našem zkoumaném sborníku ale mohli být i mnozí jiní, jak doboví, tak renesanční básníci²¹. Je také pravděpodobné, že někteří skladatelé si napsali text pro svou skladbu sami, jako je to známo například u skladatele Francesca Rasiho či Domenica Mazzocchiho. Přehled textů skladeb s indikacemi autora textu a katalogizačními čísly v RePIMu a v *Il nuovo Vogel* přikládám v příloze. Texty jsou jak ze sborníku *II La 2* (lobkowiczský sborník), tak *Q 49* (bolognský rukopis, o kterém blíže pojednám v kapitole 3). V přehledu uvádím vždy první dva verše textu, přičemž texty jsou řazeny abecedně podle prvního verše. Otazník u uvedeného textu znamená, že básník v katalogu nebyl uveden.

2.2.2.4 Tematika textů

Tematika textů je různá. Mohli bychom ji rozdělit do čtyř oblastí. První oblastí námětů jsou tzv. lamenta. Jedná se o dramaticky vzrušené nářky. Jsou to texty, které pojednávají o bolesti loučících se milenců. Často se vyskytují verše o bolu, naději, víře, o vyzývání smrti, která ukončí utrpení z nenaplněné lásky. Pěkný příklad lamenta zhudebnil Orazio Michi dell'Arpa:

Fierissimo dolore	Nejkrutější bolesti,
Che per maggior tormento	Která pro větší utrpení
Affliggi sì, ma non uccidi il core,	Zarmucuješ, ale neusmrcuješ srdce,
Oh, dammi morte e pure	Ach, dej, ať zemřu,
Dà omai fine ai martiri,	Dej, ať jsou ukončena muka,
Già che non Giovan più pianti e sospiri.	Neboť pláč a vzdechy už nic nezmohou.
È partito il crudele, ond' il pregare	Odešel ukrutník a modlitby,
E 'l sospirar è 'nvano	Vzdychání jsou marná,
Ch'egli da me lontano	Neboť on, daleko ode mě,
Porta la fé in oblio.	Zapomene na věrnost,
Potuto è girsi senza pur dirmi addio.	Vždyť odešel a ani mi neřekl sbohem.
Dolor tenace e forte,	Bolesti úporná a silná,

²¹ Výčet jmen autorů textů, kteří se vyskytují ve sbornících italských monodií, viz RACEK, J., *Slohové problémy italské monodie*, s. 49.

O d'affliggermi cessa, o dammi morte!	Ach, ukonči mé trápení, ach, usmrť mě.
Ma tu, empio e spergiuro,	Ale ty, ničemný a křivopřísežný,
Ove vai, ove fuggi?	Kam jdeš, kam prcháš?
Così lasci schernita,	Necháš takto na posměch
Colei che tu chiamavi	Tu, kterou jsi nazýval
La tua gioia, il tuo bene, e la tua vita?	Svou radostí, svým miláčkem a svým životem?

Cognosco or l'arte tue, ma tardi e invano. Znáám již tvou lstivost, ale pozdě a nadarmo.

Další okruh textů má naopak rozmarný a radostný obsah. Jsou to většinou verše opěvující krásu mladé dívky. Někdy mají až erotický nádech. V následující ukázce vidíme, jak autor postupně v jednotlivých slokách opěvuje různé části dívčího těla, nejprve oči, pak rty a paže. Autorem hudby je manželský pár Settimia Caccini a Alessandro Ghiviazani:

Due luci ridenti	Dvě smějící se oči
Con guardo sereno	S jasným pohledem,
Di dolci tormenti	Sladkými utrpeními
M'ingombrano il seno.	Mi naplňují hrud'
Ma lampi d'amore	Ale záblesky lásky
Rapiscono il core,	Loupí srdce,
Con furto gentile la libertà.	Ušlechtilou krádeží (loupí) svobodu.
Pur lieto vivrà:	Přece rádo bude žít:
Quest'alma, cantando,	Tato duše, zpívajíc,
T'adora penando,	Tě zbožňuje, byť trpí,
Celeste beltà.	Nebeská krásko.

Due labbra di rose	Dva rty z růží
Con dolci rossori	Se sladkými ruměnci,
Le paci amorose	Milostná usmiřování
Promettono ai cori.	Slibují srdcím.
Ma in quel bel sereno	Ale v tom krásném klidu
S'annida il veleno	Se zahníždíuje jed,
Che uccide dell'alme la libertà.	Který zabíjí svobodu duše.
Pur lieto...	

Due braccia soavi,
Mie dolci catene,
Far posson men gravi
L'acerbe mie pene.
Da quest'io desio
Sia stretto il cor mio;
Si perda, si perda la libertà.
Pur lieto...

Dvě líbezné paže,
Mé sladké řetězy,
Mohou zmírnit
Má trpká soužení.
Proto si přeji,
Ať je mé srdce úzkostné,
Necht' přijdu o svobodu.

Due risi, due sguardi,
Due care parole,
Sian fiamme, sian dardi,
Morir non mi duole.
Morrommi beato,
Morrò fortunato,
E perderò lieto la libertà.
Pur lieto...

Dva úsměvy, dva pohledy,
Dvě drahá slova
Ať jsou plameny, ať šípy,
Smrt mě neděsí.
Umřu blažený,
Umřu šťastný
A ztratím rád svobodu.

Do třetí skupiny spadají básně, které mají výrazný erotický obsah, jak vidíme například ve skladbě manželského páru Settimie Caccini a Alessandra Ghiviazaniho:

Lilla, tu mi disprezzi,
Io pur ti seguo, ahi lasso:
Son fatto spasso
Dell'empia tua beltà.
Ritrosetta,
Sdegnosetta,
Fammi pur peggio che sai:
Tempo verrà che te ne pentirai!

Lillo, ty mnou pohrdáš,
Já tě přesto následuji, ach běda,
Stal jsem se zábavou
Tvé ničemné krásy.
Vzurná,
Pohrdavá,
Udělej mi to ještě horší, však víš,
Přijde čas, kdy toho budeš litovat!

Mi chiami e pur mi fuggi,
Prometti e nulla attendi:
Così m'accendi

Voláš mne, a přitom přede mnou prcháš,
Slibuješ a nic nedáváš:
Takto mě rozpaluješ

Dell'empia tua beltà.
Senza core,
Senza amore,
Fammi...

Svou ničemnou krásou.
Bez srdce,
Bez lásky,

Che giova a me, crudele,
Giurarmi essere amante,
Se sei incostante,
Se sei senza pietà?
Mi schernisci,
Mi tradisci,
Fammi...

Proč mám, nelítostná,
přísahat na svou lásku,
jestliže jsi nestálá,
jestliže nemáš slitování?
vysmíváš se mi,
zrazuješ mě

Più non credo a tuoi vezzi,
Ché già son fatto accorto
Che tu vuoi morto
Ch'il cor donato t'ha.
Lusinghiera,
Cruda fera,
Fammi...

Více již nevěřím tvým půvabům,
Protože jsem se dověděl,
Že prahneš usmrtit toho,
Který ti daroval své srdce.
Svůdná,
Nelítostná šelmo.

Čtvrtým a posledním okruhem témat je pastorální lyrika. Jde o verše, které opěvují přírodu a vyjadřují pocity pohody a životní bezstarostnosti. V těchto verších se také někdy objevují jména pastýřů, pastýřek a nymf, například Clori nebo Filli, která se shodují se jmény používanými již v antické pastýřské poezii. Zde je příklad takové básně, autorem hudby je pravděpodobně Settimia Caccini:

Cantan gl'augelli
Innamorati
E sono i prati
Fioriti e belli
Sovra rose e viole
Sparge suoi raggi d'or lucente il sole,
E strutte al fine

Zpívají ptáci
Zamilovaní
A louky jsou
Rozkvetlé a krásné,
Nad růžemi a fialkami
Slunce rozlévá své zlaté paprsky,
A tající sněhy

Porton tributo al mar le nevi alpine.

Obohacují svými vodami moře.

Jak vidíme, u většiny textů převládá lyrický prvek, některé verše jsou pesimistické, plné milostných vzdechů a bolesti, jiné afektivně dramatické. Typická je pasivita lyrického odevzdání. Hodně se objevují erotické metafory. Některé verše jsou umělecky hodnotné, ale někdy jsou texty výrazově šroubované, až nesrozumitelné a myšlenkově bezobsažné.

2.3 PORTRÉTY SKLADATELŮ

V této kapitole se budu zabývat autory skladeb rukopisu. Skladatelé jsou rozděleni do dvou částí. Nejprve jsou abecedně zařazeny portréty skladatelů, kteří jsou zcela jistě autory skladeb v lobkowiczském rukopise. Následuje skupina potenciálních skladatelů anonymních kompozic v rukopise, která byla vysledována v souvislosti s příbuzností některých rukopisů s lobkowiczským. Informace o skladatelích jsou čerpány především ze slovníku *The New Grove Dictionary*²².

Všichni skladatelé, kteří budou uvedeni v této kapitole, jsou Italové působící zhruba v první polovině 17. století. Vesměs žili ve střední Itálii, přičemž téměř všichni alespoň nějakou část svého tvůrčího života strávili na dvoře Mediceů ve Florencii. Většina z nich byla také členy „Compania dell’arcangelo Raffaello“, laického náboženského bratrstva ve Florencii.

2.3.1 Portréty skladatelů v rukopise

Giovambattista dell’Auca²³, řečený „Cappellaino musico“, „Maestro di ballo“ či „Ballerino“, žil a působil v první polovině 17. století ve Florencii. V letech 1623–1648 byl členem smyčcového souboru na medicejském dvoře, roku 1630 vstoupil do „Compagnia dell’arcangelo Raffaello“. Giovambattista dell’Auca zemřel roku 1648. Komponoval monodie a taneční dvorskou hudbu. Bolognský sborník obsahuje pět jeho skladeb, přičemž čtyři z nich jsou uvedeny také v lobkowiczském rukopise.

Giovanni Bettini, italský skladatel a varhaník, se narodil v městečku Prato, nedaleko Florencie. Období jeho hudební činnosti můžeme ohraničit lety 1616 a 1624. Hudbě se Bettini učil u Antonia Brunelliho v domovském Pratu a později se přestěhoval do Pisy, kde zůstal po zbytek svého života. Působil jako varhaník místních rytířů svatého Štěpána a měl velmi pravděpodobně styky s toskánským dvorem. Z jeho tvorby jsou známy především světské skladby, jako monodie, sólové písně, dueta a tria. Čtyři jeho skladby jsou uvedeny v obou rukopisech, dvě navíc v našem lobkowiczském a jedna navíc v bolognském.

Settimia Caccini, známá také pod jménem „**La Flora**“, se narodila ve Florencii na konci 16. století jako mladší dcera známého skladatele Giulia Cacciniho, od kterého se jí dostalo řádného hudebního vzdělání. Stala se nejen skladatelkou, ale i zpěvačkou. Byla členkou sboru „Concerto delle donne“ rodiny Cacciniů, se kterým se účastnila různých operních představení nejen v samotné Florencii, ale také na francouzském královském dvoře.

²² Sadie, S. (ed.), *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*.

²³ Podle KIRKENDALE, W., *The Court Musicians in Florence during the Principate of the Medici*, s. 369.

Společně s Jacopem Perim, Marcem da Gagliano, Vittoriou Archilei a Francescou Caccini pracovala na kompozici baletu „*Mascherata di ninfe*“ pro florentský dvůr. Je známo, že se roku 1609 vdala za hudebníka Alessandra Ghiviazzaniho a získala pozici na dvoře slavného rodu Medici. Další záznamy poukazují na pobyt tohoto manželského páru ve městě Lucca, ležícím v severní Toskáně, a poté na dvoře neméně proslavených Gonzagů v Mantově. Roku 1622 získali manželé postavení na dvoře Farnesů v Parmě, který se stal jejich posledním společným „angažmá“. Po smrti svého manžela se totiž Settimia odebrala zpět do rodné Florencie, kde někdy po roce 1649 zemřela. Z její skladatelské činnosti je známo osm strofických písní s doprovodem bassa continua, přičemž autorství některých z nich je diskutabilní. Těchto osm autorce připisovaných písní je známo právě pouze z „našeho“ lobkowiczského sborníku, kde se pod jejím přípisem vyskytují čtyři, a ze sesterského sborníku bolognského Q 49, kde se jich od Settimie nalézají pět, z nichž čtyři skladby zde označené autorkou Settimia se v lobkowiczském sborníku nacházejí pod odlišnými přípisy (třikrát „Di Parma“ a jedenkrát „Alessandro Ghiviazzani“). Naopak dvě skladby v lobkowiczském sborníku označené jako kompozice od Settimie jsou v bolognském sborníku anonymní. Všechny skladby od Settimie z bolognského sborníku se vyskytují též v lobkowiczském rukopise, ale dvě skladby uvedené v lobkowiczském se nevyskytují v bolognském.

Alessandro Ghiviazzani (Guivizzani), pozdější manžel Settimie Caccini, se narodil v severoitalské Luce roku 1572. S největší pravděpodobností působil nějakou dobu také ve službách florentského dvora. Roku 1604 se stal členem již zmiňovaného náboženského Bratrstva archanděla Rafaela, „Compagnia dell’arcangelo Raffaello“, a varhaníkem kostela San Pancrazio ve Florencii. Manželský pár byl postupně ve službách dvora v Luce, mantovského dvora a dvora v Parmě, kde Ghiviazzani roku 1632 zemřel. Během svého života spolupracoval s Claudiem Monteverdim, Salomonem Rossim a Muziem Efrem. Z jejich společné práce pochází madrigal pro duchovní hru „*La Maddalena*“ G. B. Andreiniho, která byla hrána při příležitosti svatby Ferdinanda Gonzagy s Kateřinou Medicejskou v Mantově. V obou rukopisech se od něj vyskytuje celkem sedm skladeb, přičemž autorství některých z nich je na základě srovnání obou sesterských rukopisů diskutabilní.

Orazio Michi dell’Arpa, známý harfenista a skladatel, pocházel z jihu Itálie. Narodil se v jihoitalském Alife na konci 16. století a hudbu studoval v Neapoli. V raném věku však přesídlil do Říma, kde byl ve službách kardinála Montalta a po jeho smrti sloužil kardinálu Maurizioovi. Michi se proslavil jako hráč na dvojitou harfu a díky své virtuozitě získal přívlastek „Dell’Arpa“. Z jeho tvorby se dochovalo přibližně šedesát skladeb. Většinou se jedná o duchovní kantáty pro sólový hlas a basso continuo na italské texty, které byly

pravděpodobně hrány v oratoři sv. Marie ve Vallicelle a v Římě. Zemřel roku 1641 v Římě. Tento skladatel je autorem sedmi kompozic v našem sborníku, z nichž čtyři jsou uvedeny i v onom bolognském.

Francesco Nigetti se narodil na samém počátku 17. století ve Florencii a stal se ve své době známým varhaníkem, hudebním teoretikem a skladatelem. U Marca da Gagliano studoval hru na varhany a hudební kompozici a své hudební vzdělání dokončil u Frescobaldiho. Roku 1629 získal titul „Maestro di cappella“ a stal se varhaníkem katedrály v Pratu. Poté od roku 1649 až do své smrti roku 1681 působil jako první varhaník florentské katedrály. Zkonstruoval hudební nástroj „cembalo omnicordo“ s pěti klávesnicemi, který umožňoval reprodukci jakéhokoliv druhu řecké hudby díky rozdělení tónu na pět částí. Od Francesca Nigettiho jsou nám dnes známy tři skladby, které jsou uvedeny v bolognském sborníku Q 49. Dvě z těchto skladeb obsahuje také lobkowiczský sborník II La 2, avšak bez uvedení autora.

Jacopo Peri, nazývaný také „Zazzerino“, se narodil v Římě roku 1561 a stal se ve své době slavným skladatelem, zpěvákem a instrumentalistou. Již v raném věku se přestěhoval do Florencie, kde byl od roku 1573 zpěvákem v „Saint Annunziata“. Jeho hudební vzdělání pokračovalo pod vedením Cristofana Malvezziho. O šest let později se stal varhaníkem v „Badia“ a od roku 1586 byl najat jako zpěvák v „St. Giovanni Battista“.

Od devadesátých let šestnáctého století byl centrální osobností spolku hudebníků, literátů a filozofů v rámci takzvané „**Florentské cameraty**“, která se scházela v domě Jacopa Corsiho. Tato skupina, do níž patřily kromě Periho takové osobnosti jako například Vincenzo Galilei, Giulio Caccini či Ottavio Rinuccini, byla orientována na produkování jevištních hudebních děl v monodickém stylu. Jejich prvním plodem byla krátká pastorela „*Dafné*“, prvně provedená v roce 1598 na Rinucciniho libreto a převážně na Periho hudbu.

Periho další a nejvýznamnější spolupráce s Rinuccinim proběhla při komponování opery „*L'Euridice*“, poprvé uvedené při florentských oslavách svatby Marie Medicejské s francouzským králem Jindřichem IV. v roce 1600. Toto dílo je zároveň nejstarší operou, k níž se nám dochovala kompletní hudba. I po roce 1600 Peri pokračoval ve službách medicejského dvora. Spolupracoval s dalšími florentskými hudebníky, zvláště s Marcem da Gagliano a Francescou Caccini.

Kromě oper zkomponoval také mnoho skladeb k nejrůznějším dvorním oslavám (balleti, intermedia atd.) a publikoval sbírku „*Le varie musiche*“ (1609). Jeho největší přínos spočívá v rozvoji dramatického recitativu pro hudební divadlo. Jacopo Peri zemřel ve Florencii roku 1633.

Ve sbornících jsou uvedeny tři jeho kompozice, přičemž jedna, „*Uccidimi dolore*“, árie vyňatá pravděpodobně ze ztracené opery „*Iole ed Ercole*“, je uvedena v obou sbornících, tedy v lobkowiczském i bolognském, a zbývající dvě: „*Se da l'aspro martire*“ a „*Tu dormi, e 'l dolce sonno*“ jsou zapsány pouze v našem lobkowiczském rukopise.

Luigi Rossi se narodil v Torremaggiore někdy kolem roku 1597. V Římě pak působil nejen jako skladatel, ale také jako učitel zpěvu, loutnista a hráč na klávesové nástroje. Hudbě se však učil v Neapoli u Nizozemce Giovanniho de Macque. V letech 1621 až 1640 působil téměř nepřetržitě v Římě, ve službách rodiny Borghese. Ve čtyřicátých letech se Rossi stal uznávaným jako jeden z předních italských hudebníků své doby. V roce 1641 byl pověřen kompozicí kantáty „*Un ferito cavaliere*“ (Zraněný kavalír), věnované památce švédského krále Gustava Adolfa. Ve stejném roce vstoupil do služeb kardinála Antonia Barberiniho, horlivého a vlivného patrona umění, pro jehož divadlo napsal v roce 1642 operu „*Il palazzo incantato*“ (Začarovaný dům). O pět let později, díky pozvání kardinála Mazarina, následoval Barberiniho do Paříže. Během svého pobytu na francouzském dvoře napsal svou druhou operu „*Orfeo*“, která se stala první italskou operou zkomponovanou pro francouzský dvůr a dočkala se mimořádného úspěchu. Největší Rossiho význam spočívá v kompozici komorních kantát (pro jeden, dva a tři hlasy s doprovodem bassa continua), z nichž se dochovalo na 300 kusů. Jeho dvě skladby: „*Questi caldi sospiri*“ a „*I' ero pargoletta*“ se nacházejí jak v lobkowiczském, tak v bolognském rukopise.

2.3.2 Potenciální autoři skladeb

Angolo di Salvestro Conti byl znám jako hráč na teorbu působící na medicejském dvoře v letech 1622–1641. Z jeho hudební tvorby se dochoval pouze první svazek motet. Podle výpovědí jeho současníků však složil a vydal mnoho skladeb pro již několikrát zmiňované náboženské Bratrstvo archanděla Rafaela. Nigel Fortune se domnívá, že hudba v našem rukopise uvedená pod autorským přípisem „**Agniolo**“ je s největší pravděpodobností jeho dílem²⁴. Jednalo by se o jednu skladbu uvedenou v obou sesterských rukopisech: „*Vicino al fonte*“ (v lobkowiczském rukopise je místo přípisu „Agniolo“ uveden Alessandro Ghiviazani), jednu skladbu zařazenou pouze v lobkowiczském: „*S'io m'innamoro*“ a jednu „*Più non pavento, Amore*“ pouze v bolognském rukopise.

Dalším z potenciálních skladatelů je **Domenico Mazzocchi**, a to proto, že je uveden jako autor jedné skladby („*Amant'io ve l'avviso*“) v bolognském sborníku, který je pokládán za sesterský (podobnost bude podrobně rozebrána ve 3. kapitole) našeho lobkowiczského.

²⁴ FORTUNE, N., A Florentine manuscript and its Place in Italian Song, s. 126.

Mazzocchi působil v 1. polovině 17. století a po studiích práv se věnoval kompozici hudby, především pro zábavu aristokratických rodin, jako například pro rodinu kardinála Ippolita Aldobrandiniho, Odoarda Farneseho, hraběte z Parmy a Piacenzy, či kardinála Antonia Barberiniho. Slávu si získal kompozicí opery „*La catena d'Adone*“, prvně uvedené v roce 1626 v Římě, na libreto Ottavia Tronsarelliho. Složil též sedm latinských oratorií a jedno italské a dále je autorem řady madrigalů a kantát. Jeho hudební tvorba byla vydána ve sbírkách „*Partitura dei madrigali a cinque voci*“ (1638), „*Dialoghi e sonetti*“ (1638), „*Musice sacre e morali*“ (1640) a „*Sacrae concertationes*“ (1664). Mazzocchiho přínos spočívá především v rozmanité produkci jak duchovní, tak světské vokální komorní hudby.

V bolognském sesterském rukopise se také vyskytuje jméno **Francesco del Niccolino**. O tomto skladateli toho mnoho nevíme. Nigel Fortune²⁵ se však domnívá, že by se mohlo jednat o zpěváka Nicoliniho, avšak je třeba mít na paměti, že toto jméno bylo tehdy velmi běžné.

Ghisi ve svém příspěvku²⁶ mluví o autorství skladeb uvedených v bruselském sborníku MS. 704, jež spojuje se sborníkem bolognským a vyslovuje hypotézu, že se jedná o sborníky sesterské. Protože bolognský a lobkowiczský sborník jsou považovány za „dvojčata“²⁷, autoři uvedení v bruselském sborníku mohou být též autory některých anonymních skladeb v našem sborníku. Z této souvislosti se nám vynořuje pět dalších potenciálních skladatelů. Jsou to Giulio Romano (Caccini), Marco da Gagliano, Domenico Belli, Giuseppino a Domenico Maria Megli (též Melli).

Giulio Romano (Caccini) byl velmi významným hudebním skladatelem, který se značně proslavil již za svého života a kterého můžeme pokládat za jednu z nejvýznačnějších osob v oblasti rozvoje opery. Je především známý pro své dva svazky sborníku „*Le nuove Musiche*“, v nichž publikoval své sólové písně s doprovodem *basso continuo*.

Tento italský skladatel a zpěvák pocházel z Říma, kde se narodil přibližně kolem roku 1550. Působil převážně na dvoře Mediceů ve Florencii, nejen jako skladatel, nýbrž i jako zpěvák, hráč na harfu a violu. Stal se členem Florentské cameraty, stejně jako již zmiňovaný Jacopo Peri. Je považován za jednoho z nejpřednějších představitelů stylu zvaného „*recitar cantando*“ („zpívaná recitace“). S Jacopem Perim spolupracoval na hudbě pro operu „*L'Euridice*“ na text Ottavia Rinucciniho, která představuje jeden z prvních pokusů o operní dílo.

²⁵ Tamtéž.

²⁶ GHISI, F., An Early Seventeenth Century MS. with Unpublished Italian Monodic Music by Peri, Giulio Romano and Marco da Gagliano.

²⁷ FORTUNE, N., A Florentine manuscript and its Place in Italian Song, s. 124.

Kromě již uvedené sbírky „*Le nuove Musiche*“ (1602) vydal Caccini další dvě sbírky arií, madrigalů, písní a sonetů v monodickém stylu, jež nesly názvy „*Fuggiloto musicale*“ (1603) a „*Le nuove Musiche et nuova maniera di scriverle*“ (1614). Nadto může být předmluva k „*Le nuove Musiche*“ považována za první systematický traktát o pěveckém umění a za první dokument, jenž svébytně pojednává o hudební interpretaci tehdejší doby. Jeho skladby byly v jeho době velmi populární a oblíbené a kolovaly v širokém okolí, ještě než došlo k jejich vydání. Giulio Romano Caccini zemřel ve Florencii v roce 1618.

Marco da Gagliano se narodil ve Florencii, kde působil v letech 1582–1643. Hudbě se učil u Lucy Batiho a od roku 1602 se stal Batiho asistentem v kostele St. Lorenzo. Též působil v Compagnia dell'arcangelo Raffaello, nejprve jako interpret, posléze s uděleným titulem „maestro di cappella“. Postupem času sloužil rovněž na medicejském dvoře a komponoval hudbu rozmanitých hudebních žánrů, jako byly balety, intermedia, opery, oratoria, mše, madrigaly či moteta při příležitosti rozmanitých zábav a dvorských oslav. Mezi jeho známé hudební počiny patří zkomponování hudby pro balet „*Il sacrificio d'Ifigenia*“, uvedený na svatbě Francesca Gonzagy s Margheritou Savojskou, dále především zhudebnění Rinucciniho „*Dafné*“ anebo jeho madrigaly. Zasloužil se o založení hudební akademie „Academia degli Elevati“, jejímiž členy byli významní skladatelé, instrumentalisté, zpěváci a literáti, jako například Jacopo Peri, Giovanni a Lorenzo Turco, Pietro Strozzi, Ottavio Rinuccini a další.

Domenico Belli působil na počátku 17. století na dvoře v Parmě, Florencii a Římě. Roku 1616 byly publikovány jeho hudební kusy. Patřil k zásadním autorům monodií počátku 17. století.

Giuseppe Cenci, známý spíše jako „**Giuseppino**“, se roku 1598 stal tenoristou katedrály sv. Petra v Římě, kde nejspíše působil až do své smrti roku 1616. Nám je dnes známo patnáct publikovaných hudebních skladeb připisovaných Cencimu. Z toho je dochováno sedm strofických variací, čtyři jednohlasé a dva dvouhlasé madrigaly, jedna strofická píseň a jeden strofický duet. Je možné se domnívat, že Cenci byl důležitou osobou pro rozvoj recitativů.

Domenico Maria Melli (Megli) byl činný na počátku 17. století v okolí Bologni. Pracoval jako právník a osobně se považoval za „skladatele amatéra“. Věnoval se především tvorbě monodií, které byly na počátku 17. století velmi populární. Kromě Cacciniho byl jediným dalším skladatelem, který na počátku 17. století své skladby publikoval, přičemž mu vyšly celkem tři sbírky skladeb. V bruselském rukopisném sborníku (MS. 704) se pod jednou ze skladeb nachází přípis autorovi jen s iniciálou M. Ghisi se domnívá, že jde právě o Melliho, a tudíž i my jej můžeme přiřadit k potenciálním autorům, vzhledem ke zřejmému

příbuzenskému vztahu mezi bruselským a lobkowiczským sborníkem.

V souvislosti s výše uvedeným bruselským sborníkem MS. 704 Ghisi zmiňuje ještě další dva rukopisy italské monodie podobného charakteru a totožné provenience z počátku 17. století. Jsou to *Barbera MS.* a florentský rukopis *Florentine MS. 66.* Jak autor uvádí, ve florentském prameni jsou všechny skladby anonymní, zato v Barbera MS. se vyskytují hned čtyři přípisy jmen: Jacopo Peri, Domenico Belli, Rontani a Pietro Benedetti. I tito dosud nezmínění skladatelé, Raffaello Rontani a Pietro Benedetti, by tedy na základě podobnosti rukopisů mohli být autory anonymních skladeb lobkowiczského rukopisu.

Piero Benedetti byl samoukem a jeho amatérský osobitý styl představuje pozoruhodný příklad v dějinách italské monodie na počátku 17. století.

Raffaello Rontani byl skladatel působící ve Florencii a v Římě v první čtvrtině 17. století. Publikoval šest knih *Varie musiche*. Tyto knihy obsahují převážně sólové strofické písně pro jeden, dva a tři hlasy s doprovodem bassa continua. Díky této světské vokální komorní hudbě se Raffaello Rontani stal ve své době známým italským skladatelem.

Poslední skupinu potenciálních autorů skladeb tvoří jména, která jsem našla v souvislosti s jednotlivými tituly skladeb v databázi RePIM²⁸ (viz též příloha 5.4). Jsou jimi **Filippo Vitali**, italský skladatel a zpěvák působící ve Florencii zhruba do roku 1631, a opět Raffaello Rontani, kteří by mohli být autory anonymní skladby *O bei lumi, o chiome d'oro*. Dále pak **Martino Pesenti**, slepý benátský varhaník a skladatel, možný autor kompozice *Benché ritrosa*.

V RePIMu se nalézají i další jména skladatelů, kteří zhudebnili stejné texty jako ty, které se vyskytují v našich zkoumaných sbornících. U skladeb s těmito texty však v našich rukopisech stojí jiná autorská jména skladatelů. Jsou to **Vincenzo Passerini** (*Ahi chi mi porge aita*) × Francesco del Niccolino, **Giovanni Felice Sances** (*Amanti non scherzate*) × Giovambattista dell'Auca Ballerino, **Giovanni Pietro Berti** (*Quelle dolci parolette*) × Giovambattista dell'Auca Ballerino, **Stefano Landi** (*Su, su, bei sguardi*) × Giovanni Bettini a **Antonio Giovanni Rigatti** (*Uccidimi dolore*) × Jacopo Peri. Tito skladatelé tedy pravděpodobně pouze zhudebnili totožný text, nebo je autorství skladby některému z nich připisováno mylně.

²⁸ POMPILIO, A., *RePIM*.

3. BOLOGNSKÝ RUKOPIS, POPIS A SROVNÁNÍ

3.1 PODOBNOSTI

Paul Nettl²⁹ naznačil možnou souvislost našeho rukopisu „*Ariette in musica da diversi maestri*“ s dalším rukopisem nacházejícím se v italské Bologni, s názvem „*Raccolta di arie a voce sola, e madrigali a più voci*“, uloženým v tamějším hudebním lyceu (Liceo musicale), nyní v „Museo internazionale e biblioteca della musica“, Bologna, sign. Q 49³⁰. Bolognský rukopis však Nettl znal pouze z odborné literatury.

Nigel Fortune³¹ po 31 letech, v roce 1951, souvislost obou rukopisů, tedy rukopisu uloženého v lobkowiczské rodinné soukromé sbírce pod signaturou II La 2 a rukopisu nacházejícího se v Bologni se signaturou Q 49, potvrdil. Ani Nigel Fortune však neměl v rukou oba rukopisy, souvislost potvrdil jen srovnáním informací z Nettlovy studie. Nikdo jiný se souvislostí mezi těmito dvěma rukopisy blíže nezabýval.

Oba rukopisy jsou stejného rozměru, 420×280 mm, mají stejný styl úpravy a obě písma jsou si velmi podobná. Oba sborníky by tak mohly být dílem jednoho písaře. Shodné jsou také ornamentální perokresby se zvířecími a rostlinnými motivy. Po bližším prozkoumání jsem zjistila, že se také shodují tři filigrány (viz příloha č. V: čísla 2, 3, 4), což potvrzuje jejich shodnou provenienci. Dále se shoduje 39 kompozic z celkového počtu 49 v Bologni a 66 u Lobkowiczů. Dalším shodným znakem je zastoupení skladatelských osobností. Jedná se o skladatele působící ve Florencii v první polovině 17. století.

²⁹ NETTL, P., Über ein handschriftliches Sammelwerk von Gesängen italienischer Frühmonodie, s. 83.

³⁰ Mikrofilm 0746.

³¹ FORTUNE, N., A Florentine Manuscript and its Place in Italian Song.

3.2 ROZPORY

Rozdílem, který je na první pohled patrný, je vnější vzhled rukopisů. Na rozdíl od lobkowiczského rukopisu, který je opatřen krásnou koženou zlacenou vazbou, je bolognský rukopis svázan jen v lepenkových deskách. Rohy vnějších dolních stran listů jsou, na rozdíl od velmi dobře zachovalého lobkowiczského rukopisu, značně opotřebované, což svědčí o jeho hojném používání. Lobkowiczký sborník byl nejspíše opatřen do sbírky jako nějaký archivní kus. Bylo běžné, že rukopisy italských monodií ze sedmnáctého století zachycovaly repertoár tehdejších zpěváků. Také bolognský rukopis, podle informací N. Fortunea, patřil nějakou dobu známé zpěvačce, která se jmenovala Maria Maddalena Musi, řečená „la Mignata“, a která zemřela v Bologni v roce 1751³². Byla to zřejmě ona, kdo sborník s převahou skladeb pro soprán používal. Lobkowiczký rukopis byl už v té době s velkou pravděpodobností v majetku Lobkowiczů (viz kap. 4).

Bolognský rukopis je také menšího rozsahu, má celkově 62 folií oproti 74 foliím v II La 2. V našem rukopisu jsou originální rukou očíslovány strany. V bolognském rukopisu jsou očíslována folia pozdější rukou (liší se barva inkoustu). Na základě odlišného písma a různé barvy inkoustu se v bolognském rukopise dají nalézt celkem tři písma. Všechny skladby jsou dílem jednoho písaře, věnování na začátku rukopisu je dílem druhého a obsah autorů v rukopise („indice degli autori“), stejně jako datace z druhé strany folia a očíslování folií jsou psány třetí písmařskou rukou.

Bolognský rukopis obsahuje menší počet skladeb, přesně 49 kompozic (z toho jedna „*Cantan gl'augelli*“, jejíž autorkou je Settimia Caccini, je uvedena dvakrát) oproti 66 kompozicím v II La 2. Z těchto 49 skladeb je jich 36 pro sólový hlas s doprovodem bassa continua a 13 pro dva nebo tři hlasy s doprovodem bassa continua. Lobkowiczký sborník obsahuje 51 skladeb sólových a 15 komponovaných pro dva nebo tři hlasy. Skladby jsou též uvedeny v jiném pořadí a u některých shodných skladeb se vyskytují jiné přípisy autorů (viz též příloha III. Srovnání skladeb). Některé anonymní skladby v jednom rukopise jsou v druhém rukopise opatřeny jmény a naopak. Vyskytují se zde však i skladby s autorskými přípisy, které si vzájemně neodpovídají. Nejčastěji proti sobě stojí označení „Di Parma“ a „Ghiviazani“ či „Settimia“, „Settimia“ proti „Ghiviazani“, v jednom případě též Ghiviazani × Agniolo. Pokud bychom považovali označení „Di Parma“ za indikaci místa vzniku a nikoliv autora skladby a vzali bychom též v úvahu, že Alessandro Ghiviazani a Settimia Caccini byli manželé působící nějakou dobu v Parmě, mohly být tyto skladby zkomponovány někým z tohoto manželského páru. Zůstane jen rozpor autorských přípisů

³² FORTUNE, N., A Florentine Manuscript and its Place in Italian Song, s. 125.

Agniolo × Ghiviazani u skladby „*Vicino al fonte*“. V bolognském rukopise jsou oproti lobkowiczkému také navíc uvedeni jako skladatelé Francesco Nigetti a Domenico Mazzocchi.

Některé strany³³ v bolognském rukopise jsou prázdné, na začátku, na konci rukopisu a také na přelomu jednohlasých a vícehlasých kompozic, folio 58 je s prázdnou notovou osnovou, připravenou pro vepsání tříhlasé skladby.

Ačkoliv se v obou rukopisech vyskytují podobné filigrány, což potvrzuje jejich shodnou provenienci, našla jsem zde i filigrány odlišné (všechny nalezené filigrány z obou rukopisů přikládám překreslené v příloze, bohužel v některých případech nebyly dostatečně dobře viditelné, takže jsou zcela jistě neúplné). V II La 2 jsem našla 5 filigránů: č. 1–5 (oproti sedmi filigránům v bolognském rukopise: č. 2–4, 6–9), z toho tři jsou shodné jak v jednom, tak v druhém rukopise (č. 2, 3, 4A, 4B).

Na rozdíl od lobkowiczkého rukopisu, který zůstal bez titulního listu či dedikace, je v bolognském úplně na začátku připsáno o darování tohoto rukopisu hudebnímu lyceu od Severina Degl'Antonia z 13. března 1813: „Li 13. Marzo 1813 / Regalato al Archivio Del Liceo Di Musica / Dal Sig. Severino Degl'Antonii“ na základě něhož Nigel Fortune vystopoval předchozího majitele rukopisu, jímž byla zpěvačka Maria Maddalena Musi, řečená „la Mignata“. A dále, na dalším foliu, následuje původní dedikace: „All' Illmo: Sig mio Prōn / Collmo: Il Sig: Filippo del / Nero.“ Podle údajů³⁴ N. Fortunea byla del Nero šlechtická rodina žijící ve Florencii. Někteří byli spisovateli a historiky nebo prominentními duchovními. Piero del Nero vydal v roce 1602 „*Discorso sopra la Musica Antica e Moderna*“. V žádné umělecké souvislosti jméno Filippo, s datem úmrtí 1648, Fortune nevystopoval. Ale jméno del Nero se podle Fortunea vyskytuje často jako jméno účinkujících na zábavách florentského dvora. Také zahajovací píseň v bolognském rukopise „*Filippo, e qual Tesoro*“ je až přehnaným vychvalováním Filippa del Nero. Jako autor písně je uveden Francesco del Niccolino, jehož rukou byl možná rukopis vyplněn³⁵. Vzhledem k tomu, že tento bolognský a lobkowiczký rukopis jsou psány velmi podobnou rukou, mohl být Francesco del Niccolino i autorem našeho lobkowiczkého rukopisu. V závěru bolognského sborníku³⁶ je ještě uveden obsah skladatelů uvedených ve sborníku: „Indice degli autori“³⁷ a na druhé straně folia v dolní části hlavou vzhůru je ještě datace: „Li 13 Marzo 1815.“

Na základě věnování na začátku rukopisu a také podle toho, že v rukopise převažují jména skladatelů, kteří pracovali ve Florencii, se Fortune domnívá, že rukopis Q 49 a náš

³³ Folio 1–3, 5v–6v, 37v–38v, 60–62.

³⁴ FORTUNE, N., A Florentine Manuscript and its Place in Italian Song, s. 124–125.

³⁵ Tamtéž, s. 125.

³⁶ Fo 59.

³⁷ Viz kapitola 5.5.1.

rukopis II La 2, spolu s rukopisem 704 bruselské konzervatoře – Barbera a další rukopisy – Macchiabelli XIX.24, 25 a 66 uložené v Biblioteca Nazionale ve Florencii, jsou florentské provenience.

Pokud srovnáme texty skladeb lobkowiczského a bolognského rukopisu, nalezneme další drobné rozdíly – např. v II La 2 o dvě sloky navíc u skladby „*Pascermi di dolore*“ od Giovanniho Battisty dell’Auca Ballerino, o sloku navíc ve skladbě s názvem „*Il più vago, il più pungente*“ s autorským označením „Di Parma“ a ve dvou skladbách Settimie Caccini „*Se miei tormenti*“ a „*Core di questo core affé morrò!*“. V této poslední skladbě dokonce nemůže jít jen o záměrné vynechání sloky v bolognském rukopise, ale jedná se o zřejmou chybu, o přepsání. Text je totiž u této skladby koncipován tak, že se první a poslední verš shodují, což v bolognském rukopise není dodrženo právě kvůli vynechání určité části textu. Pro zajímavost uvádím text této skladby, kurzívou je vyznačena část chybějící v Q 49 a uvedená pouze v II La 2:

Core di questo core affé morrò!

Negare a me pietà

È troppa crudeltà.

S’ognor mi vuoi affliggere,

Tanto mi puoi trafiggere,

che volentier per te l’alma chiudrò.

Core di questo cor affé morrò!

Vita della mia vita, ohimè, pietà!

Esser crudele a me

È troppa ria morte;

S’ognor mi vuoi far credere,

Tanto mi puoi uccidere,

Che volentier per te l’alma morrà.

Vita della mia vita, ohimè, pietà!

Alma dell’alma mia, pietade al cor!

A tanta servitù,

A spe non esser più,

Srdce tohoto srdce, zemřu dozajista!

Odepřít mi soucit

Je příliš velká krutost.

Chceš-li mne stále zarmucovat,

Můžeš mne rovnou probodnout,

Neboť pro tebe se ochotně rozloučím se svou duší.

Srdce tohoto srdce, zemřu dozajista!

Živote mého života, ach, smiluj se!

Tolik krutosti

Je příliš zlá smrt,

Jestli mi chceš stále něco namlouvat,

Můžeš mne rovnou usmrtit,

Neboť pro tebe duše ochotně zemře.

Živote mého života, ach, smiluj se!

Duše mé duše, měj slitování se srdcem!

Tolik sloužit,

V nic nedoufat,

S'ognor mi vuoi far piangere,	Chceš-li mě stále dohánět k pláči,
Crudele, il cor puoi frangere,	Krutá, můžeš rozbít srdce,
Che volentier per te l'alma si muor.	Které pro tebe ochotně zabíjí duši?
Alma dell'alma mia, pietade al cor!	Duše mé duše, měj slitování se srdcem!

Dále se liší třeba jen některé výrazy ve verších, které však v obou případech dávají smysl. Je tomu například ve skladbě „*Guarda, guarda, mio core*“ Orazia dell' Arpa. V druhém verši je poslední slovo v lobkowiczském rukopise „sperar“, v bolognském „scherzar“:

Guarda, guarda, mio core,	Pohleď, pohleď, mé srdce,
Che per troppo <i>sperar</i> (<i>scherzar</i>)	Že pro přílišné doufání (žertování)
Non ritorni ad amar	Nepřiměješ zpět k milování
La tiranna d'amore.	Tyranku lásky.

Dalším takovým příkladem je poslední verš skladby Settimie Caccini „*Se miei tormenti*“:

Se miei tormenti	Jestliže má utrpení
Con dolci accenti	Sladkými slovy
Tempra la vaga e vezzosetta Clori,	Zmírní půvabná a roztomilá Clori,
Altro non chiamo,	Nic jiného nežádám,
Altro non bramo	Po ničem jiném již netoužím,
<i>Trovar conforto a' gravi miei tormenti</i>	Než najít útěchu mých hlubokých utrpení
(Ch' dar conforto a duri miei tormenti).	(Než dát útěchu mým těžkým utrpením).

Liší se také pravopis některých slov (např. sdegnosa–sdegniosa, m'aventi–m'avventi), to však v té době bylo velmi běžné, neboť ještě nebyla ustálena přesná pravidla pravopisu. Na základě komparace textů skladeb, které jsou v obou rukopisech shodné, bylo také snazší eliminovat chyby vzniklé přepsáním autora rukopisu. Například ve skladbě s autorským přispěsem Agniolo je v lobkowiczském rukopise uvedeno:

I vaghi augelli	Půvabní ptáčci
Le voci spiegano	Se dávají do zpěvu
E a irati accenti	A rozhněvaně
<i>Le voci</i> (l'aurette) piegano.	Krotí <i>hlasy</i> (vánky).

Il mormorio	Zurčení
S'unisce al canto	Se připojuje ke zpěvu
E si dà vanto	A je pyšné na to, že
Sentir cantar d'Amor l'onda con l'onda,	Slyší zpívat o lásce vlnu s vlnou,
Fior[e] con fior	Květinu s květinou
Fronda con fronda.	Větev s větví.

V bolognském rukopise je namísto „le voci piegano“ „l'aurette piegano“. Jde o zřejmou chybu opisovače, který se přehlédl o dva řádky výš.

Ze všeho výše uvedeného bychom mohli usuzovat, že rukopisy pravděpodobně nebyly opisovány jeden od druhého. Mohl tedy existovat ještě nějaký další, originální text, ze kterého byly skladby opisovány.

4. CESTA SBORNÍKU DO LOBKOWICZKÉ KNIHOVNY

V předchozí podkapitole jsem uvedla, že rukopis „Ariette in musica da diversi maestri“, nacházející se v soukromé rodinné sbírce Lobkowiczů na zámku Nelahozeves, pochází z Florencie. Pro zodpovězení otázky, jak se rukopis dostal do Čech, nebyly zatím objeveny žádné průkazné dokumenty. Cest, jak se k nám mohl dostat, je několik.

První, kdo se tímto problémem zabýval, byl Paul Nettl³⁸ a vyslovil tři hypotézy:

1) mohl být přivezen v 17. století do Čech;

2) mohl být vyhotoven přímo na lobkowiczském zámku v Čechách;

3) jelikož stáří rukopisu spadá přibližně do první třetiny 17. století, domnívá se Nettl též, že se do Čech mohl rukopis dostat také ze Španělska, neboť v 17. století lobkowiczská knihovna nabyla velkou část majetku právě ze Španělska.

Nettl tyto hypotézy pouze vyslovil a blíže se touto problematikou nezabýval.

Dalším, kdo se zmiňuje o možném způsobu cesty rukopisu do Čech, byl Jan Racek³⁹. Náš rukopis zmiňuje pouze okrajově a uvádí, že buď se sbírka dostala do Čech z Itálie, nebo ze Španělska⁴⁰.

Jelikož sborník obsahuje výhradně italské skladby autorů působících ve Florencii, na základě podobnosti rukopisu s bolognským rukopisem a identifikace některých shodných filigránů je nanejvýš pravděpodobné, že sborník vznikl v Itálii a odtud se dostal do Čech.

³⁸ NETTL, P., Über ein handschriftliches Sammelwerk von Gesängen italienischer Frühmonodie, s. 83.

³⁹ RACEK, J., *Italská monodie z doby raného baroku v Čechách*. Hlavní náplní této práce je hudebně historický rozbor Troilova sborníku z pražské univerzitní knihovny, o našem rukopise se zmiňuje na stranách 10 a 22 (poznámka č. 7).

⁴⁰ Srovnej tamtéž, s. 22: „Italská monodie florentského typu začíná do Čech pronikat později, v druhém desetiletí 17. století. Toho není jen dokladem Troilův sborník italské monodie z pražské univerzitní knihovny, ale také proslulý rkp. sborník italských písní v lobkowiczské knihovně v Roudnici *Ariette in musica da diversi Maestri*, jenž obsahuje též monodie, a to asi z první třetiny 17. století. Zda se tato sbírka dostala přímo z Itálie do Čech, nedá se dosti přesně stanovit. Pravděpodobně mohla se dostat k nám také ze Španěl, poněvadž část roudnické sbírky byla získána ve Španělsku.“

4.1 SLOŽENÍ LOBKOWICZKÉHO HUDEBNÍHO ARCHIVU A BĀDÁNÍ SPOJENÉ S EX LIBRIS VLEPENÝM V RUKOPISE

Ve stati pojednávající o Roudnické lobkowiczské knihovně⁴¹ je uvedeno, že ve státním oblastním archivu v Litoměřicích, pobočce Žitenice, se nalézá Rodinný archiv Lobkowiczů roudnických, účetní archiv a materiály o koncertních zábavách v domě Lobkowiczů ve Vídni, na zámcích Roudnici nad Labem a Jezeří. V účetním archivu se nalézají účetní knihy hlavní pokladny Lobkowiczů v Praze, vedené od roku 1691. V účetních knihách od roku 1694 jsou také záznamy o nákupu hudebnin z celé Evropy. Jejich prostudování by nám mohlo pomoci vyloučit, že byl rukopis získán do majetku Lobkowiczů po roce 1694. Dle sdělení pracovníků žitenické pobočky státního oblastního archivu v Litoměřicích však archiválie nejsou od 22. března 2007 přístupné badatelské a jakékoliv jiné veřejnosti.

Jedinou stopou, která by nám mohla alespoň trochu vyjasnit otázku doby, kdy byl rukopis do lobkowiczské sbírky získán, je vlepené ex libris Ferdinanda Filipa Lobkowicze (1724–1784). Bohužel z důvodu nepřístupnosti roudnické lobkowiczské sbírky jsem tuto otázku nemohla dobře prověřit. Tímto problémem se však před časem zabýval na semináři ÚHV FF UK Marc Niubó, který zjistil, že součástí fondu lobkowiczské knihovny jsou také operní libreta z 2. poloviny 17. století, převážně se jedná o díla prováděná na dvoře ve Vídni, která mají vlepené shodné ex libris jako námi zkoumaný sborník. Tato operní libreta se získávala jen v době hraní oper, neboť byla určena přímo pro to které představení. To by tedy znamenalo, že ex libris Ferdinanda Filipa Lobkowicze bylo do libret vlepeno až později. Mohlo k tomu dojít s největší pravděpodobností po roce 1741, když se Ferdinand Filip z Lobkowicz stal hlavou rodu a majitelem rodových statků. Podobně se tomu mohlo stát i s naším rukopisem. V archiváliích týkajících se knihovny našel Marc Niubó jeden přípis v inventáři, který údajně poukazuje na náš rukopis. Domnívá se, že tento inventář byl sepsán z větší části v závěru 70. let 17. století a pak v dalších dvou až třech desetiletích doplňován. Tyto další přípisy mohly být buď zpřesněním a doplněním stávajícího fondu na základě revizí, anebo mohly poukazovat na novější přírůstky do lobkowiczské knihovny. Na základě dat jednotlivých tisků, které jsou dle jeho informací i ze starších dob a uvedeny napřeskáčku a vzhledem k neustálému pohybu části fondu mezi jednotlivými příslušníky rodu, se Niubó domnívá, že náš rukopis byl Lobkowiczi s velkou pravděpodobností získán do 70. let 17. století a zcela prokazatelně před rokem 1700, nejpravděpodobněji v letech 1633–1677, tedy v době, kdy byl hlavou rodu Václav Eusebius z Lobkowicz.

Václav Eusebius z Lobkowicz (1609–1677) se po studiích, jak to bylo v té době mezi

⁴¹ Kol. autorů, Nelahozeves, s. 119.

šlechtici zcela běžné, přibližně ve třicátých letech vydal na obvyklou kavalírskou cestu po Evropě, při které navštívil též Itálii⁴². Na kavalírské cesty se nastupovalo ve věku 16–20 let, z italských cest se obvykle navštěvovala stará univerzitní střediska (Padova, Bologna, Siena, Perugia) a rezidenční města italských dvorů (Benátky, Florencie, Milán, Neapol, Modena, Parma)⁴³. Václav Eusebius si v té době mohl rukopis opatřit buď sám, nebo jej také mohl získat darem. Václav Eusebius se jistě o hudbu zajímal, byl totiž známým příznivcem umění. Navíc měl v Itálii dobré kontakty. Též se zajímal o sbírku a archiv svého rodu – až do jeho panování se části sbírky různě přesouvaly mezi jednotlivými členy rodu, ale nařízením Václava Eusebia se roztroušené části knihovny a archivu Lobkowiczů sjednotily a staly se neoddělitelnou součástí jejich fideikomisního⁴⁴ majetku⁴⁵.

Václav Eusebius z Lobkowicz mohl také rukopis získat darem od šlechtice Johanna Antona Losyho z Losinthalu staršího či od jeho syna Johanna Antona Losyho z Losinthalu mladšího (asi 1650–1721)⁴⁶. Šlechtický rod Losyů původně pocházel z městečka Piuro, nacházejícího se v severní Itálii v provincii Sondrio. Byli významnými obchodníky, kteří udržovali kontakt s Milánem a různými centry císařství včetně Vídně. V roce 1618 zničilo Piuro velké zemětřesení, které zahubilo na tisíc obyvatel. Johann Anton Losy z Losinthalu starší, který katastrofu přežil, se tehdy obrátil o pomoc do Vídně, kde Václav Eusebius působil jako tajný císařský rada. Rodina Losyů přesídlila do Prahy, Císař pozdvihl Johanna Antona Losyho staršího do vysokých kruhů, mimo jiné ho jmenoval výběřčím vinné, pивní a solní daně⁴⁷. Losy byl císaři vděčný za nový vzestup svého rodu.

Je známo, že Johann Anton Losy starší a Václav Eusebius z Lobkowicz byli ve velmi přátelském vztahu. Spojovaly je mimo jiné i kulturní zájmy, zaměstnávali přibližně ve stejné době italského architekta Carla Luraga a malíře Fabiána Václava Harovníka. Tyto dva rody poutal také živý zájem o loutnovou hudbu. Jak syn Václava Eusebia z Lobkowicz, Ferdinand August Leopold (1655–1715), tak syn Johanna Antona Losyho staršího, Johann Anton Losy mladší, byli hráči na loutnu. Václav Eusebius z Lobkowicz byl také později patronem bakalářské práce syna Losyho staršího, Johanna Antona Losyho mladšího, v roce 1667⁴⁸.

⁴² KASÍK, S.; MAŠEK, P.; MŽIKOVÁ, M., *Lobkowiczové*, s. 40.

⁴³ Blíže o problematice kavalírských cest pojednává HOJDA, Z., „Kavalírské cesty“ v 17. století a zájem české šlechty o Itálii.

⁴⁴ Svěřenecký, ve feudálním právu nedělitelný a nezczitelný majetkový soubor, obvykle zděditelný pouze nejstarším synem zůstavitele.

⁴⁵ KASÍK, S.; MAŠEK, P.; MŽIKOVÁ, M., *Lobkowiczové*, s. 42.

⁴⁶ Za upozornění na tuto souvislost děkuji průvodkyni nelahozeveského zámku, paní Heleně Tománkové.

⁴⁷ ZELENKOVÁ, P.; MÁDL, M., *Zkáza Piura a vzestup Losyů z Losinthalu na univerzitní tezi podle Jana Bedřicha Hesse z Hese z roku 1667*, s. 117.

⁴⁸ Tamtéž, s. 110–123.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo zaměřit se na problematiku italské monodie na podkladě rukopisného sborníku z lobkowiczské knihovny v Nelahozevsi s názvem „Ariette in musica da diversi maestri“, podchytit širší souvislosti a okolnosti vzniku tohoto rukopisu, zasadit ho do historického kontextu, provést jeho vnější a vnitřní kritiku, následně tento pramen srovnat s jeho sesterským rukopisem totožné provenience, se sborníkem „*Raccolta di arie a voce sola e madrigali a più voci*“, uloženým v Museo internazionale e biblioteca della musica v Bologni, a vytvořit edici skladeb nacházejících se v obou sbornících.

Na základě srovnání s jinými dobovými rukopisy se mi podařilo určit autorství některých skladeb a u těch ostatních alespoň nastínit, které skladatelské osobnosti by mohly být autory hudby v rukopise.

Srovnáním obou sesterských rukopisů, lobkowiczkého II La 2 a bolognského Q 49, a studiem jejich filigránů jsem ověřila, že přinejmenším některé jejich části jsou stejné provenience. Dospěla jsem k názoru, že rukopisy byly s největší pravděpodobností používány odlišně, bolognský prakticky a lobkowiczský byl opatřen spíše jako archivní sběratelský kus. Na základě srovnání obsahu obou rukopisů se domnívám, že nebyly opisovány jeden od druhého. Porovnání obou rukopisů také velmi přispělo k eliminaci některých písařských chyb v textech skladeb. Srovnání notového zápisu některých skladeb, hlavně vícehlasých, se nepodařilo dokončit z důvodu zneprístupnění lobkowiczkého archivu badatelské veřejnosti. Taktéž mi tato okolnost zabránila prověřit některé informace týkající se možné cesty italského rukopisu k Lobkowiczům. Pokusila jsem se tedy tyto možnosti nastínit alespoň hypoteticky.

Do přílohy jsem zařadila soupis skladeb lobkowiczkého i bolognského sborníku a vzájemně jsem pak tyto manuskripty srovnala. Poté jsem zařadila přehled skladeb z hlediska informací o autorech textů. U těch textů, které se mi podařilo dohledat, jsem uvedla katalogizační čísla databází. Následují všechny nalezené překreslené filigrány. Na posledním místě je zařazena edice všech skladeb a textů z obou sborníků. Pro jejich lepší jednotlivé vyhledávání jsem na závěr vytvořila abecední rejstřík.

Speciální přílohou je zvuková nahrávka celkem šestnácti skladeb s názvem *Amor tiranno*, natočená u hudebního vydavatelství ARTA records v roce 2009⁴⁹.

⁴⁹ BILEJ BROUKOVÁ, I.; CUKROVÁ, M.; KREJČA, J. *Amor tiranno : Italské milostné písně 17. století z Lobkowických sbírek v Čechách.*

BIBLIOGRAFIE

A. PRAMENY

- *Ariette in musica da diversi maestri*. ms. Roudnická lobkowiczská sbírka, Nelahozeves, sign. II La 2.
- *Raccolta di arie a voce sola, e madrigali a più voci*. ms. Museo internazionale e biblioteca della musica di Bologna, ex Civico museo bibliografico musicale, Bologna, sign. Q 49, mikrofilm 0746.

B. SEKUNDÁRNÍ LITERATURA

- BALBO, T. *Avviamento alla metrica italiana : Supporti alla didattica del corso di laurea D.A.M.S.* [online]. Bologna : Università di Bologna, 2003 [cit. 2011-01-09]. In sei parti. Dostupné z WWW: <http://www.muspe.unibo.it/corso/corsi/fppm/index.htm>.
- BIANCONI, L. *Il Seicento*. Storia della musica a cura della Società Italiana di Musicologia. Vol. 5. Torino : E.D.T., 1991.
- BIANCONI, L. Sillaba, quantità, accento, tono. *Il Saggiatore musicale*. 2005, vol. XII, n. 1, s. 183 - 218. ISSN 1123-8615. dostupné též z WWW: http://www.saggiatoremusicale.it/rivista/XII_2005_1/Bianconi%202005b.pdf [cit. 2011-01-08].
- BIANCONI, L. Struttura poetica e struttura musicale nei madrigali di Monteverdi. In *Claudio Monteverdi e il suo tempo*. [Cremona] : b.n., 1969, s. 335 – 348.
- BILEJ BROUKOVÁ, I.; CUKROVÁ, M.; KREJČA, J. *Amor tiranno : Italské milostné písně 17. století z Lobkowických sbírek v Čechách* [zvuková nahrávka na CD-ROM]. Praha : ARTA Records, 2009.
- BLAŽÍČEK, O. J. Čechy a Itálie v baroku. Itálie, Čechy a střední Evropa. In: *Referáty z konference pořádané ve dnech 6. – 8. 12. 1983*. Praha : Katedra dějin umění a estetiky FFUK, 1986, s. 201 – 215.
- BRATKOVÁ, E. (zprac.). *Metody citování literatury a strukturování bibliografických záznamů podle mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2 : metodický materiál pro autory vysokoškolských kvalifikačních prací* [online]. Verze 2.0, aktualiz. a rozšíř. Praha : Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských

kvalifikačních prací, Asociace knihoven vysokých škol ČR, 2008-12-22 [2008-12-30]. 60 s. (PDF). Dostupný z WWW: <<http://www.evskp.cz/SD/4c.pdf>>.

- BRAUN, W. *Die Musik des 17. Jahrhunderts*. Geschichte der Musik. Carl Dahlhaus (ed.). Band 4. Laaber : Laaber Verlag, 2010. ISBN 978-3-89007-668-3.
- BRIQUET M. CH. *Les filigranes : Dictionnaire historique des marques de papier dès leur apparition vers 1282 jusqu'en 1600*. Genève : Tome 2, 1907.
- CACCINI, G. *Le nuove musiche : Firenze 1614*. N. Anfuso; A. Gianuario (ed.). Firenze : Centro studi rinascimento musicale, 1975.
- CACCINI, G. *Le nuove musiche*. Recent Researches in the Music of the Baroque Era. Vol. IX. W. Hitchcock (ed.). Madison : A-R Editions, Inc., 1970. ISBN 0-89579-028-9.
- CALUORI, E. Rossi Luigi. In *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Vol. 16. London : Macmillan Publishers Ltd. , 1980, s. 217 – 221. ISBN 1561591742.
- CARTER, T. Bettini Giovanni. In *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Vol. 2. London : Macmillan Publishers Ltd. , 1980, s. 664. ISBN 1561591742.
- CRAWFORD, T. New sources of the music of Count Losy. *Journal of the Lute Society of America*. 1982, vol. XV, s. 52 – 83.
- CRAWFORD, T. The lute music of Johann Anton Losy. *Journal of the Lute Society of America*. 1981, vol. XIV, s. 5 – 58.
- DYKAST, R. *Hudba věku melancholie*. Praha : Togga, 2005. ISBN 80-902912-5-2.
- FENLON, I. Parma Nicolo. In *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Vol. 14. London : Macmillan Publishers Ltd. , 1980, s. 237 – 238. ISBN 1561591742.
- FORTUNE, N. A Florentine Manuscript and its Place in Italian song. *Acta musicologica*. 1951, vol. XXIII, s. 124 – 136.
- FORTUNE, N. Melli, Domenico Maria. In *The new Grove Dictionary of Music and Musicians*. Second edition. S. Sadie; J. Tyrrell (ed.). Vol. 16. London-New York : Macmillan Publishers Ltd., 1991, s. 352. ISBN 1561592390.
- FORTUNE, N.; CARTER, T. Monody. In *Oxford Music Online : Grove Music Online* [Online]. Oxford : Oxford University Press, 2007-2011. [cit. 2007-12-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/18977>>
- FORTUNE, N.; CARTER, T. Rontani, Raffaello. In *The new Grove Dictionary of Music and Musicians*. Second edition. S. Sadie; J. Tyrrell (ed.). Vol. 21. London-New York : Macmillan Publishers Ltd., 1991, s. 659 - 660. ISBN 1561592390.

- FUKAČ, J.; LINKA, A. Monodie. In *Slovník české hudební kultury*. Fukač, J.; Vysloužil, J. (ed.). Praha : Editio Supraphon, 1997, s. 566-567. ISBN 80-7058-462-9.
- GALLICO, C. *L'età dell'umanesimo e del rinascimento*. Storia della musica a cura della Società Italiana di Musicologia. Vol. 4. Torino : E.D.T., 1991.
- GANDOLFI, R. La Capella musicale della corte di Toscana (1539 - 1859). *Rivista musicale italiana*. 1909, vol. 16, s. 506 – 530.
- GHISI, F. An Early Seventeenth Century MS. with Unpublished Italian Monodic Music by Peri, Giulio Romano and Marco da Gagliano. *Acta musicologica*. 1948, vol. XX, s. 46 - 60.
- HAMPLOVÁ, S. *Mluvnice italštiny*. Praha : LEDA, 2004. ISBN 80-7335-041-6.
- HARGIS, E.; O'DETTE, P.; LAWRENCE-KING, A. *Il Zazzerino : Music of Jacopo Peri* [zvuková nahrávka na CD-ROM]. Los Angeles : Harmonia mundi, 1999.
- HILL, J. W. *Baroque Music : Music in Western Europe 1580 – 1750 : A Norton Introduction to Music History*. London – New York : W. W. Norton & Company, 2005. ISBN 0-393-97800-1.
- HILL, J. W. Cenci, Giuseppe. In *The new Grove Dictionary of Music and Musicians*. Second edition. S. Sadie; J. Tyrrell (ed.). Vol. 5. London-New York : Macmillan Publishers Ltd., 1991, s. 351 - 352. ISBN 1561592390.
- HOJDA, Z. „Kavalírské cesty“ v 17. století a zájem české šlechty o Itálii. Itálie, Čechy a střední Evropa. In *Referáty z konference pořádané ve dnech 6. – 8. 12. 1983*. Praha : Katedra dějin umění a estetiky FFUK, 1986, s. 216 – 239.
- CHURCHILL, W. A. *Watermarks in paper in the XVII and XVIII centuries*. Amsterdam : M. Hertzberger & Co, 1935.
- *Italian Secular Song 1606 – 1636 : A Seven-Volume Reprint Collection*. Tomlinson, G. (ed.). New York – London : Garland Pub., 1986. ISBN 0824002008.
- KASÍK, S.; MAŠEK, P.; MŽIKOVÁ, M. *Lobkowiczové : Dějiny a genealogie rodu*. České Budějovice : VEDUTA, 2002. ISBN 80-903040-3-6.
- KIRKENDALE, W. *The court Musicians in Florence during the Principate of the Medici : With a reconstruction of the artistic establishment*. *Historiae musicae cultores biblioteca*. 61. Firenze : L. S. Olschki, 1993. ISBN 8822241088.
- LA FACE BIANCONI, G. Filologia dei testi poetici nella musica vocale italiana. *Acta Musicologica*. 1994, vol. LXVI, s. 1 – 21, 139.
- LA VIA, S. *Poesia per musica e musica per poesia : Dai trovatori a Paolo Conte*.

Roma : Carocci, 2006. ISBN 8843038990.

- LUZZI, C.; RUINI, C. *Criteri di edizione dei testi poetici* [online]. Bologna : Archivio digitale Petrarca in Musica, 2006 [cit. 2011-01-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.unisi.it/tdtc/petrarca/pdf/Norme%20Trascrizioni%20Archivio%20Digitale%20Petrarca%20in%20Musica.pdf>>
- MENICHETTI, A. *Metrica italiana. Fondamenti metrici, prosodia, rima*. Padova : Antenore, 1993. ISBN 8884550734.
- MIGLIORINI, B.; TAGLIAVINI, C.; FIORELLI, P. *DOP. Dizionario d'ortografia e di pronunzia*, Torino : RAI-ERI, 1999. ISBN 8839710469.
- Nelahozeves. In *Handbuch deutscher historischer Buchbestände in Europa*, Band 3 – Tschechische Republik. Hildesheim – Zürich – New York : Olms-Weidmann, 1998, s. 102 - 119.
- NETTL, P. Über ein handschriftliches Sammelwerk von Gesängen italienischer Frühmonodie. *Zeitschrift für Musikwissenschaft*. 1919 – 1920, č. 2, s. 83 – 93.
- PÁNEK, J. *Výprava české šlechty do Itálie v letech 1551 – 1552*. Praha : Ústav československých a světových dějin ČSAV, 1987. 2. dopl. vyd. České Budějovice : Veduta, 2003. ISBN 80-903040-8-7.
- PERI, J. *Varie musiche. Firenze 1606*. N. Anfuso; A. Gianuario (ed.). Firenze : Centro studi rinascimento musicale, 1978.
- PICCARD, G. *Sonderreihe Wasserzeichenkartei Piccard*. Stuttgart : Kohlhammer, 1961 – 1997.
- POMPILIO, A. *RePIM : Repertorio della Poesia Italiana in Musica, 1500 – 1700*. [online]. Bologna : Università di Bologna, 1990. [cit. 2011-01-09]. Dostupné z WWW: <<http://repim.muspe.unibo.it/>>
- PORTER V. W. Ghivizzani Alessandro. In *The New Grove of Music and Musicians*, Vol. 7. London : Macmillan Publishers Ltd. , 1980, s. 342 – 343. ISBN 1561591742.
- PORTER V. W. Peri Jacopo. In *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, Vol. 14. London : Macmillan Publishers Ltd. , 1980, s. 401 – 405. ISBN 1561591742.
- PRUETT, J. W.; LIONNET, J. Vitali, Filippo. In *Oxford Music Online : Grove Music Online* [Online]. Oxford : Oxford University Press, 2007-2011 [cit. 2007-12-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/29526>>
- RACEK, J. *Italská monodie z doby raného baroku v Čechách*. Olomouc : Velehrad, 1945.

- RACEK, J. *Slohové problémy italské monodie. Příspěvek k dějinám jednohlasé barokní písně*. Praha/Brno : Melantrich/Pazdírek, 1938.
- RACEK, J. *Stilprobleme der italienischen Monodie*. Praha : SPN, 1965.
- RAMOUS, M. *La metrica*, Milano : Garzanti, 1984.
- RANEY, C. Caccini : (3) Settimia Caccini. In *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Vol. 3. London : Macmillan Publishers Ltd., 1980, s. 581. ISBN 1561591742.
- RICHTEROVÁ, A. *Vývoj roudnické lobkovické knihovny*. Praha : Státní knihovna ČSR, 1989.
- ROSE, G. Mazzocchi, Domenico. In: *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Vol. 11. London : Macmillan Publishers Ltd., 1980, s. 868 - 870. ISBN 1561591742.
- ROSE, G. Michi, Orazio. In *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Vol. 12. London : Macmillan Publishers Ltd., 1980, s. 268. ISBN 1561591742.
- RUINI, C. *Su criteri di edizione di testi e musiche dell'archivio „Petrarca in musica“* [online]. Bologna : Archivio digitale Petrarca in Musica, 2006 [cit. 2011-01-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.unisi.it/tdtc/petrarca/pdf/RUINI-Sui%20criteri%20di%20edizione.pdf>>
- SELFRIDGE-FIELD, E. Pesenti, Martino. In *Oxford Music Online : Grove Music Online* [Online]. Oxford : Oxford University Press, 2007-2011. [cit. 2007-12-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/21414>>
- STRAINCHAMPS, E. Belli, Domenico. In *The new Grove Dictionary of Music and Musicians*. second edition. S. Sadie; J. Tyrrell (ed.). Vol. 3. London-New York : Macmillan Publishers Ltd., 1991, s. 192. ISBN 1561592390.
- STRAINCHAMPS, E. Benedetti, Piero. In *The new Grove Dictionary of Music and Musicians*. second edition. S. Sadie; J. Tyrrell (ed.). Vol. 4. London-New York : Macmillan Publishers Ltd., 1991, s. 237. ISBN 1561592390.
- STRAINCHAMPS, E. Gagliano, Marco da. In *The new Grove Dictionary of Music and Musicians*. second edition. S. Sadie; J. Tyrrell (ed.). Vol. 9. London-New York : Macmillan Publishers Ltd., 1991, s. 416 - 421. ISBN 1561592390.
- STRAINCHAMPS, E. Nigetti, Francesco. In *The new Grove Dictionary of Music and Musicians*. S. Sadie (ed.) Vol. 13. London : Macmillan Publishers Ltd., 1980, s. 243. ISBN 1561591742.

- ŠŤOVÍČEK, I. a kol. *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti. Příprava vědeckých edic dokumentů ze 16. – 20. století pro potřeby historiografie*. Praha : Archivní správa ministerstva vnitra ČR, 2002. ISBN 80-86466-00-0.
- *The International Inventory of Musical Sources : Répertoire International des Sources Musicales (RISM)* [online]. Série A/II. Paris : IMS/AIBM, 1952 [cit. 2007-05-27]. Dostupné z WWW: <<http://biblioline.nisc.com/scripts/login.dll?BiblioLine>>
- TICHOTA, J. Loutnová hudba u Lobkoviců. *Miscelanea musicologica*. Praha : Universita Karlova, 1973. roč. XXV - XXVI, s. 32 – 59.
- TICHOTA, J. Messrs. Schmidt, Marichal, Faber, Marescalco a Count J. A. Losy. In *Littera NIGRO scripta manet. In honorem Jaromír Černý*. Bařa, J.; Kroupa, J. K.; Mráčková, L. (ed.). *Clavis monumentorum musicorum regni bohemiae*, 2. Praha : KLP - Koniasch Latin Press, 2009, s. 163 - 168. ISBN 978-80-86791-50-0.
- VOGEL, E.; EINSTEIN, A. *Bibliografia della musica italiana vocale profana pubblicata dal 1500 al 1700*. Nuova ed. interamente rifatta e aumentata con gli indici dei musicisti, poeti, cantanti, dedicatari e dei capoversi dei testi letterari. Lesure, F.; Sartori, C. (ed.). Pomezia : Staderini; Minkoff, 1977.
- ZELENKOVÁ, P.; MÁDL, M. Zkáza Piura a vzestup Losyů z Losinthalu na univerzitní tezi podle Jana Bedřicha Hesse z Hesic z roku 1667. *Bulletin of the National Gallery in Prague*. 2002 – 2003, roč. XII – XIII, s. 110 – 123.
- ZINGARELLI, N. *Lo Zingarelli 1996. Vocabolario della lingua italiana*. Dodicesima edizione aggiornata. M. Dogliotti e L. Rosiello (ed.). Bologna : Zanichelli, 1996. ISBN 8808166104.
- ŽÁČKOVÁ, M. *Gregorio Turini (1553 – 1596): příspěvek k životu a dílu rudolfínského hudebníka*. Edice *Il primo Libro de Canzonete a quatro Voci, Noribergae, Paulu Kaufmann 1597*. Praha, 1996. 105 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova v Praze. Filosofická fakulta. Ústav hudební vědy.

PŘÍLOHA

V příloze nejprve přikládám přehled skladeb lobkowiczského sborníku v pořadí, v kterém jsou uvedeny v samotném prameni, a poté podobný přehled platný pro bolognský manuskript.

Následuje srovnání skladeb rukopisu II La 2 a Q 49, nejprve jsou uvedeny skladby, které se vyskytují v obou sbornících, přičemž jako první jsou uvedeny skladby, jež mají vzájemně odlišné přípisy autorů skladeb. Dále následují skladby, které se vyskytují pouze v rukopise II La 2, a nakonec jsou uvedeny skladby vyskytující se pouze v Q 49.

Jako čtvrtý je zařazen přehled skladeb z hlediska autorů textů. Je zde vždy uveden první a druhý verš textu, poeta (pokud není uveden, nebyl text nikde nalezen, pokud je uveden místo jména otazník, znamená to, že v soupisu textů v Il nuovo Vogel ani v RePIMu nebyl autor uveden). Dále jsou uvedena katalogizační čísla nalezená v Il nuovo Vogel a v RePIMu a RISMu.

Pátá část přílohy obsahuje překreslené filigrány z obou rukopisů. Filigrány s čísly 2–4 se vyskytují v obou rukopisech, s čísly 1 a 5 pouze v II La 2 a filigrány pod čísly 6–9 pouze v Q 49.

Jako poslední následuje přepis vybraných skladeb a textů z rukopisů II La 2 a Q 49.

Na přiloženém CD se nachází tyto skladby:

01. G. Bettini:	Su, su bei sguardi
02. A. Ghiviazani, n. A. Conti:	Vicino al fonte
03. di Parma:	Senti mio caro
04. A. Ghiviazani:	Lilla, tu mi disprezzi
05. A. Ghiviazani, n. Settimia Caccini:	Due luciidenti
06. Anonym:	Itene, o miei sospiri
07. Dello sconcertato:	Duro ardor, vera fé
08. Anonym:	Amor crudo, fior tiranno
09. J. Peri:	Uccidimi, dolore
10. L. Rossi:	Questi caldi sospiri
11. A. Ghiviazani:	Vago mio viso
12. di Parma:	Niegami un bacio
13. L. Rossi:	I' ero pargoletta
14. F. del Niccolino:	Tu dormi, anima mia

I. PŘEHLED SKLADEB LOBKOWICZKÉHO SBORNÍKU

č.	Autor	Název
1	Del signor Luigi Rossi	Questi caldi sospiri
2	Del signor Orazio dell' Arpe	Guarda, guarda mio core
3	Del signor Alessandro [<i>Agniolo Conti</i>]	Vicino al fonte
4	di Parma	Il più vago, e più pungente
5	di Parma	Senti mio caro
6	[<i>Ghiviazzan</i>]	Filli mia, se vi pensate
7	Del Ghiviazzani	Amor, sento ben io
8	Della signora Settimia	Già sperai, non spero or più
9	Del signor Giovambatista dell'Auca Ballerino	Amanti non scherzate
10	Del signor Alessandro Ghiviazzani	Vago mio viso
11		Itene, o miei sospiri
12	di Parma [<i>Settimia Caccini</i>]	Core di questo core
13		Amor crudo, fior tiranno
14	di Parma [<i>Settimia Caccini</i>]	Lascerò di seguir
15	Del signor Alessandro Ghiviazzani [<i>Settimia Caccini</i>]	Due luci ridenti
16	Della signora Settimia	Se miei tormenti
17	Del signor Jacopo Peri	Se da l'aspro martire
18	di Parma	Niegami un bacio
19	di Parma [<i>Ghiviazzani</i>]	Lilla, tu mi disprezzi
20	Del signor Giovanni Bettini	Per servire a bella dama
21		Questo, ohimé, che langue e more
22		Occhi d'amor fiamelle
23	Del signor Jacopo Peri	Uccidimi dolore
24	Del signor Jacopo Peri	Tu dormi e 'l dolce sonno
25	Del signor Orazio dell'Arpe	Nella bella staggion ch'ai raggi tepidi
26	Del signor Orazio dell'Arpe	Sino a qual segno, o Dori
27	Del signor Orazio dell'Arpe	Fierissimo dolore
28	Del signor Orazio dell'Arpe	Perdan quest' occhi
29	Di Fran[ces]co del Niccolino	Ahi, chi mi porge aita
30	Del Niccolino	Sono li strali d'amor
31		Più soave d'ogni fiore
32	Del Niccolino	Se le mie pene
33	Del signor Luigi di Rossi	l' ero pargoletta
34	Del Niccolino	Tu dormi, anima mia
35	Del signor Agniolo	S'io m'innamoro
36		O bei lumi, o chiome d'oro
37	Della signora Settimia	Gioite al mio gioir cortesi amanti
38		Occhi bellissimi
39		Dimmi, dimmi, fanciuletta
40	Del signor Gio[va]mbatista del'Auca Ballerino	Pascermi di dolore
41	Del Niccolino	Volate, scherzate
42		Tu ridi e canti
43	Del signor Alessandro Ghiviazzani	Pur una volta
44	Del Niccolino	Più che saetta
45	di Parma [<i>Settimia Caccini</i>]	Cantan gl'augelli
46	Della signora Settimia	Io già ti fui fedele
47	di Parma	Chi vuol veder due stelle
48	Del signor Giovanni Bettini	Questa pallida carta
49	Del signor Giovambatista del'Auca Ballerino	Invan mi fuggite
50	Del signor Gio[va]mbatista del'Auca Ballerino	Che farai, alma mia
51	Del signor Giovambatista dell'Auca Ballerino	Voi m'ancidete

52	Del signor Orazio dell'Arpe	Infelice mia vita
53	Del signor Orazio dell'Arpe	Della sorte mi lamento
54	Del signor Giovanni Bettini	Su, su bei sguardi
55		Ecco l'alba in oriente ⁵⁰
56		Sì, che non voglio più amare
57		Lacci, strali, catene fiamme e foco
58		Sì, sì v'intendo ben
59		Occhi belli, ond' il mio core
60		Fuggi pur, non l'udir
61	[Giovanni Bettini]	Non mirar, non mirar
62	[Francesco Nigetti]	Con sdegnose minacce
63	[Giovanni Bettini]	Al seren di due ciglia
64		Viso dolce mio foco
65	[Francesco Nigetti]	Chi t'ha detto, bella Clori
66	[Giovanni Bettini]	Angoscioso sospir

⁵⁰ Nettl uvádí pod názvem „*Filli mia...*“, viz. NETTL,P., Über ein handschriftliches Sammelwerk von Gesängen italienischer Frühmonodie, s. 93.

II. PŘEHLED SKLADEB BOLOGNSKÉHO SBORNÍKU

č.	autor B	název
1	Niccolino, Francesco del	Filippo, e qual tesoro
2	Agniolo	Più non pavento
3	Michi dell'Arpa, Orazio	Guarda, guarda, mio core
4		Sospiri ch'uscite
5	Ballerino, Giovambattista dell'Auca	Che farai, alma mia
6	Ballerino, Giovambattista dell'Auca	Voi m'ancidete
7	Ballerino, Giovambattista dell'Auca	Invan mi fuggite
8	Settimia [di Parma]	Cantan gl'augelli
9	Michi dell'Arpa, Orazio	Sino a qual segno, o Dori
10	Ballerino, Giovambattista dell'Auca	Pascermi di dolore
11	Ballerino, Giovambattista dell'Auca	Amanti non scherzate
12	di Parma [Ghiviazani]	Amor, sento ben io
13	[Settimia Caccini]	Gioite al mio gioir cortesi amanti
14	Agniolo [Alessandro Ghiviazani]	Vicino al fonte
15	Nigetti, Francesco	Ohimè, quel viso amato!
16	Niccolino, Francesco del	Villanella tu mi piaci
17	Ghiviazani	Filli mia, se vi pensate
18	Ballerino, Giovambattista dell'Auca	Quelle dolci parolette
19	di Parma	Senti mio caro
20		Amor crudo fior tiranno
21	di Parma	Niegami un bacio
22		Itene, o miei sospiri
23	di Parma	Il più vago, il più pungente
24	Peri, Jacopo	Uccidimi dolore
25	[Luigi Rossi]	Questi caldi sospiri
26	Settimia [di Parma]	Lascerò di seguir
27	Settimia [Alessandro Ghiviazani]	Due luci ridenti
28	Ghiviazani [di Parma]	Lilla, tu mi disprezzi
29	Settimia [di Parma]	Cantan gl'augelli
30	Ghiviazani, Alessandro	Pur una volta
31	Niccolino, Francesco del	Tu dormi, anima mia
32	[di Parma]	Chi vuol veder due stelle
33	[Settimia Caccini]	Io già ti fui fedele
34	Caccini, Settimia	Se miei tormenti
35	Ghiviazani, Alessandro	Vago mio viso
36	Settimia [di Parma]	Core di questo core
37	Rossi, Luigi	l' ero pargoletta
38	Bettini	Angoscioso sospir
39		Benché ritrosa
40	Bettini, Giovanni	Prigioniero, lusinghiero
41	Bettini	Non mirar, non mirar, stolto mio core
42	Michi dell'Arpa, Orazio	Infelice mia vita
43	Francesco Nigetti	Con sdegnose minacce
44	Francesco Nigetti	Chi t'ha detto
45	Bettini, Giovanni	Su, su bei sguardi
46	Mazzocchi, Domenico	Amant'io ve l'avviso
47	„Lo sconcertato“	Duro ardor, vera fé
48	Bettini	Al seren di due ciglia
49	Michi dell'Arpa, Orazio	Della sorte mi lamento
50		Sì, sì v'intendo ben

**III. SROVNÁNÍ OBSAHU SKLADEB LOBKOWICZKÉHO „L“ (II La 2)
A BOLOGNSKÉHO „Bo“ (Q 49) SBORNÍKU**

číslo v L	autor L	název	L	Bo	autor B, pokud se liší	číslo v Bo
66	Anonym	Angoscioso sospir	x	x	Bettini, Giovanni	38
63	Anonym	Al seren di due ciglia	x	x	Bettini, Giovanni	48
61	Anonym	Non mirar, non mirar	x	x	Bettini, Giovanni	41
65	Anonym	Chi t'ha detto	x	x	Nigetti, Francesco	44
62	Anonym	Con sdegnose minacce	x	x	Nigetti, Francesco	43
6	Anonym	Filli mia, se vi pensate	x	x	Ghiviazani, Alessandro	17
46	Caccini, Settimia	Io già ti fui fedele	x	x	Anonym	33
37	Caccini, Settimia	Gioite al mio gioir cortesi amanti	x	x	Anonym	13
47	di Parma	Chi vuol veder due stelle	x	x	Anonym	32
19	di Parma	Lilla, tu mi disprezzi	x	x	Ghiviazani, Alessandro	28
45	di Parma	Cantan gl'augelli	x	x	Caccini, Settimia	8, 29
14	di Parma	Lascerò di seguir	x	x	Caccini, Settimia	26
12	di Parma	Core di questo core	x	x	Caccini, Settimia	36
3	Ghiviazani, Alessandro	Vicino al fonte	x	x	Agniolo	14
7	Ghiviazani	Amor, sento ben io	x	x	di Parma	12
15	Ghiviazani, Alessandro	Due luci ridenti	x	x	Caccini, Settimia	27
1	Rossi, Luigi	Questi caldi sospiri	x	x	Anonym	25
13	Anonym	Amor crudo, fior tiranno	x	x		20
11	Anonym	Itene, o miei sospiri	x	x		22
58	Anonym	Sì, sì v'intendo ben	x	x		50
9	Ballerino, Giovambattista dell'Auca	Amanti non scherzate	x	x		11
50	Ballerino, Giovambattista dell'Auca	Che farai, alma mia	x	x		5
49	Ballerino, Giovambattista dell'Auca	Invan mi fuggite	x	x		7
40	Ballerino, Giovambattista dell'Auca	Pascermi di dolore	x	x		10
51	Ballerino, Giovambattista dell'Auca	Voi m'ancidete	x	x		6
54	Bettini, Giovanni	Su, su bei sguardi	x	x		45
16	Caccini, Settimia	Se miei tormenti	x	x		34
4	di Parma	Il più vago, il più pungente	x	x		23
18	di Parma	Niegami un bacio	x	x		21
5	di Parma	Senti mio caro	x	x		19
43	Ghiviazani, Alessandro	Pur una volta	x	x		30
10	Ghiviazani, Alessandro	Vago mio viso	x	x		35
53	Michi dell'Arpa, Orazio	Della sorte mi lamento	x	x		49
2	Michi dell'Arpa, Orazio	Guarda, guarda, mio core	x	x		3
52	Michi dell'Arpa, Orazio	Infelice mia vita	x	x		42
26	Michi dell'Arpa, Orazio	Sino a qual segno, o Dori	x	x		9
34	Niccolino, Francesco del	Tu dormi, anima mia	x	x		31
23	Peri, Jacopo	Uccidimi dolore	x	x		24
33	Rossi, Luigi	l' ero pargoletta	x	x		37
35	Agniolo	S'io m'innamoro	x			
39	Anonym	Dimmi, dimmi, fanciuletta	x			
55	Anonym	Ecco l'alba in oriente	x			

60	Anonym	Fuggi pur, non l'udir	x		
57	Anonym	Lacci, strali, catene, fiamme e foco	x		
36	Anonym	O bei lumi, o chiome d'oro	x		
59	Anonym	Occhi belli, ond' il mio core	x		
38	Anonym	Occhi bellissimi	x		
22	Anonym	Occhi d'amor fiamelle	x		
31	Anonym	Più soave d'ogni fiore	x		
21	Anonym	Questo ohimé, che langue, e muore	x		
56	Anonym	Sì che non voglio più amare	x		
42	Anonym	Tu ridi e canti	x		
64	Anonym	Viso dolce mio foco	x		
20	Bettini, Giovanni	Per servire a bella dama	x		
48	Bettini, Giovanni	Questa pallida carta	x		
8	Caccini, Settimia	Già sperai, non spero or più	x		
27	Michi dell'Arpa, Orazio	Fierissimo dolore	x		
25	Michi dell'Arpa, Orazio	Nella bella staggion ch'ai raggi tepidi	x		
28	Michi dell'Arpa, Orazio	Perdan quest' occhi	x		
29	Niccolino, Francesco del	Ahi, chi mi porge aita	x		
44	Niccolino, Francesco del	Più che saetta	x		
32	Niccolino, Francesco del	Se le mie pene	x		
30	Niccolino, Francesco del	Sono li strali d'amor	x		
41	Niccolino, Francesco del	Volate, scherzate	x		
17	Peri, Jacopo	Se da l'aspro martire	x		
24	Peri, Jacopo	Tu dormi e 'l dolce sonno	x		
	„Dello sconcertato"	Duro ardor, vera fé		x	47
	Agniolo	Più non pavento, Amore,		x	2
	Anonym	Benché ritrosa		x	39
	Anonym	Sospiri ch'uscite		x	4
	Ballerino, Giovambattista dell'Auca	Quelle dolci parolette		x	18
	Bettini, Giovanni	Prigioniero, lusinghiero		x	40
	Mazzocchi, Domenico	Amant'io ve l'avviso		x	46
	Niccolino, Francesco del	Filippo, e qual tesoro		x	1
	Niccolino, Francesco del	Villanella tu mi piaci		x	16
	Nigetti, Francesco	Ohimè, quel viso amato		x	15

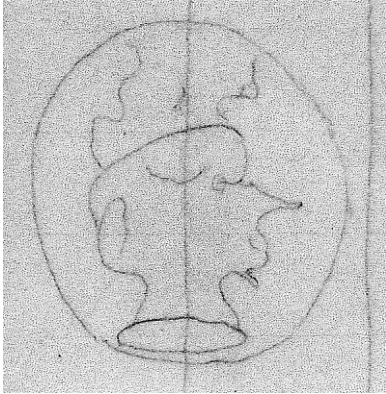
IV. PŘEHLED SKLADEB Z HLEDISKA AUTORŮ TEXTŮ

verso 1	verso 2	Poeta	Nuovo Vogel	Repim	RISM
Ahi, chi mi porge aita?	Ahi, chi mi sana il core	?	A 1613 - 01	ID 0036000	1613-10
Al seren di due ciglia	Più del sol luminose				
Amant'io ve l'avviso,	Ch'in femminil perfidia				
Amanti non scherzate	Col pargoletto arciero	?	NV 2543	ID 0126700	
Amor crudo, fior tiranno,	Cieco, ignudo, pien d'inganno				
Amor, sento ben io	Germogliarmi nel cor				
Angoscioso sospir ch'esci dal core	Muovi, ahi lasso, a pietà madonna e amore				
Benché ritrosa	Nel mio penare	?	NV 2202	ID 0326100	P 1550
Cantan gl'augell[i]	Innamorati				
Con sdegnose minacce mi sfida	Alla guerr', agl'assalti d'amore				
Core di questo core affé morrò!	Negare a me pietà				
Della sorte mi lamento,	Son per lei di vita stanco				
Dimmi, dimmi, fanciuletta	Vezzosetta				
Due luci ridenti	Con guardo sereno				
Duro ardor, vera fé mostrai costante	A te che del mio cor l'imperio avevi				
Fierissimo dolore	Che per maggior tormento				
Filippo, e qual tesoro	Di lodata Elicona				
Ecco l'alba in oriente,	Filli mia, già spunta il giorno				
Filli mia se vi pensate	Ch'io mi mora				
Fuggi pur, non l'udir,	Chè non ha fé				
Giá sperai, non spero or più	Riso e gioco				
Gioite al mio gioir, cortesi amanti!	Nembi d'amari pianti				
Guarda, guarda, mio core,	Che per troppo scherzar (sperar)				
Che farai, alma mia,	Se la tua donna nuovo amor desia?				
Chi t'ha detto, bella Clori,	Ch'il mio core				

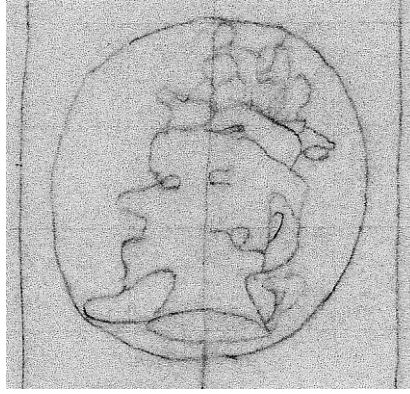
Chi vuol veder due stelle	A mezzodi più belle				
I' ero pargoletta	Quand'altri mi narrò	Salvadori, Andrea			
Il più vago, il più pungente	Stral che mai vibrasse amor				
Infelice mia vita,	Che sperì, che ti lagni				
Invan mi fuggite voi,	Ch'io sempre vi seguirò				
Io già ti fui fedele	Perchè mi fusti pia				
Itene, o miei sospiri,	Non più de' miei tormenti				
Lacci, strali, catene, fiamme e foco,	Non mi lasciate voi per tempo o loco				
Lascero di seguir	L'empia e cruda beltà				
Lilla, tu mi disprezzi,	Io pur ti seguò, ahì lasso				
Niegami un bacio pur dammi cordoglio	Col dir sempre di no				
Nella bella staggion ch'ai raggi tepidi	Le nevi a poco a poco si distruggono				
Non mirar, non mirar, stolto mio core,	Che s'affissi lo sguardo in quei begl'occhi				
O bei lumi, o chiome d'oro	Ond' io moro	?	NV 2615 NV 2947 NV 2939	ID 1823400	R2465 V2128 V2138
Occhi belli, ond' il mio core	Impiagato sta				
Occhi bellissimi,	Cieli d'amore				
Occhi d'amor fiamelle,	Del ciel limpide stelle				
Ohimè, quel viso amato!	Ohimè, quei lumi fiammeggianti e belli!				
Pascermi di dolore	Dir che di me vi duole				
Per servire a bella dama	Ch'io vadia lungi dal patrio lido				
Perdan quest'occhi il sole	Pria che tramonti di mia vita il giorno				
Più che saetta	Al proprio segno				
Più non pavento, Amore,	Dell'arco tuo e degli strali tuoi				
Più soave d'ogni fiore	È 'l rigor di questa spina				
Prigioniero lusinghiero	Ch'al mio sol fai dolce il sonno				
Pur una volta	Fai dir di te				

Quelle dolci parolette,	Quelli sguardi lusinghieri	?	NV 0351	ID 2360700	B2136
Quest', ohimè, che langue e more	Per voi donna e bella e fera				
Questa pallida carta	D'oscure note effigiata e sparta				
Questi caldi sospiri ed umil gridi	Che dal mio seno a te, crudele, invio				
S'io m'innamoro	Ciascuno mi dice				
Se da l'aspro martire	Ch'ancid' il cor mi sarà dato almeno				
Se le mie pene a sospirar non muovano	Quella che mi ferì				
Se miei tormenti	Con dolci accenti				
Senti mio caro	A cui si svela				
Sì, che non voglio più amare,	No, che non voglio penare				
Sì, sì, v'intendo ben, occhi loquaci!	Voi mirate ed ardetè				
Sino a qual segno, o Dori,	Arriverà per me tua crudeltà				
Sono li strali d'amor che feriscono.	Siate voi, donna crudele				
Sospiri ch'uscite dall'aspro mio sen	E mesto vengite a pregar il mio ben				
Su, su, bei sguardi,	Begl'occhi guerrieri	?	NV 1379	ID 2827000	L0536
Tu dormi, anima mia, tu dormi, e intanto	Io per la notte ombrosa				
Tu dormi e 'l dolce sonno	Ti lusinga con l'ali aura volante				
Tu ridi e canti	E scherzi ognora				
Uccidimi, dolore, e qui mi veggia	L'Idolo mio spietato	Salvadori, Andrea	NV 2346	ID 2936500	R1422
Vago mio viso,	Dolce sorriso				
Vicino al fonte	Gl'augelli stannosi				
Villanella tu mi piaci	Già per te mi punge amore				
Viso, dolce mio foco,	Fronte, chiaro mio cielo				
Voi m'ancidete	Con gl'occhi amorosetti				
Volate, scherzate	Per questi boschetti				

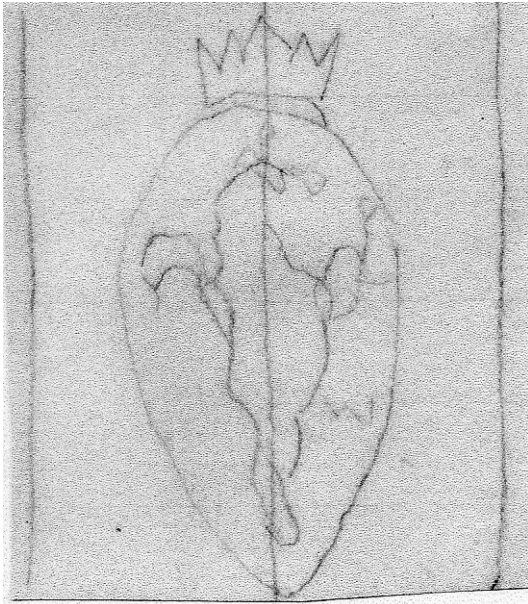
V. FILIGRÁNY

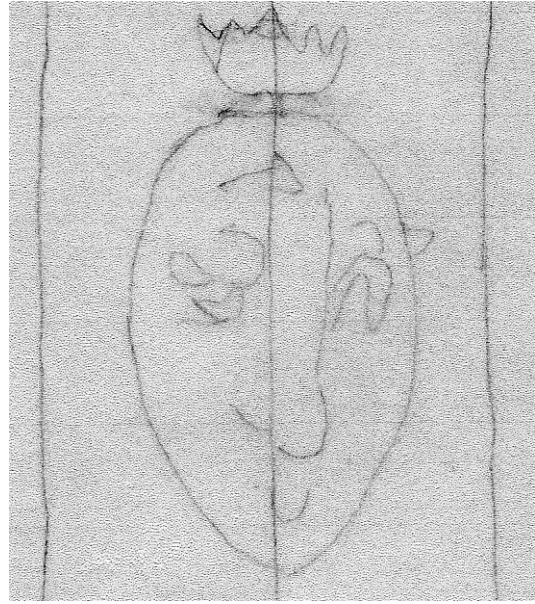
1A
(L: fo 1, 72)

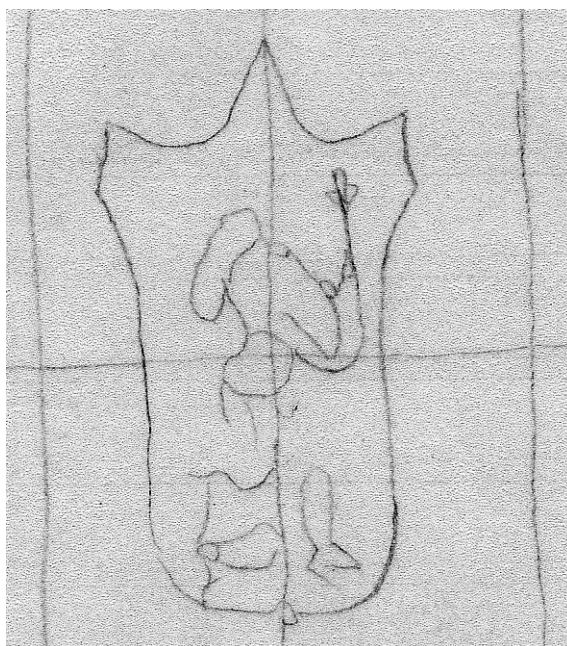
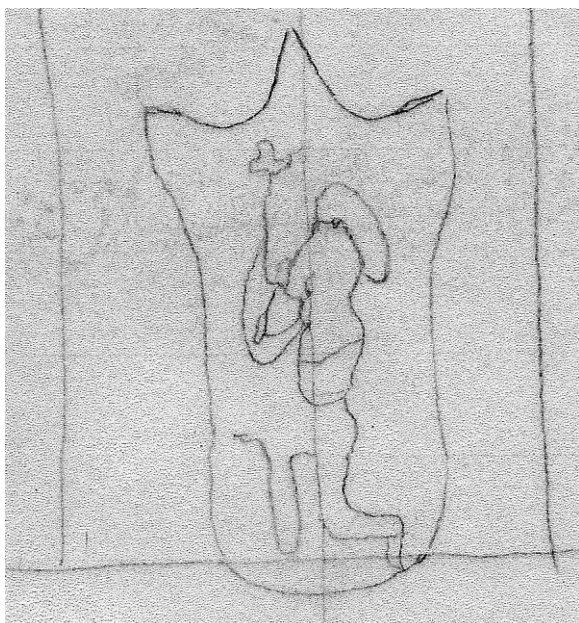
1B
(L: fo 73)

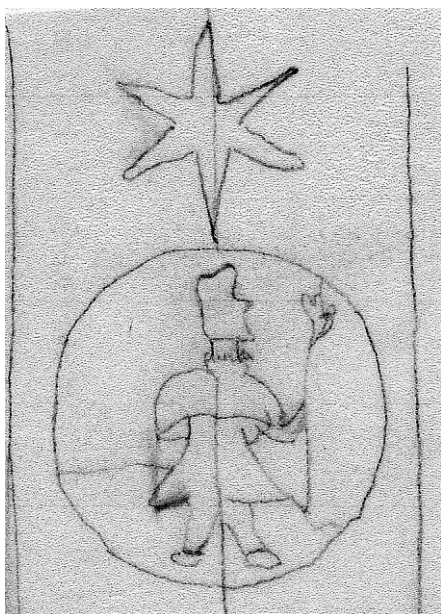
2A
(L: fo 5, 6, 8, 10, 12, 15, 17, 18, 21,
22, 25, 26, 29, 31, 33, 34, 37, 39, 41,
43, 45, 46, 49, 50, 53, 55, 56, 59;
Bo: fo 8, 9, 12, 14, 16)

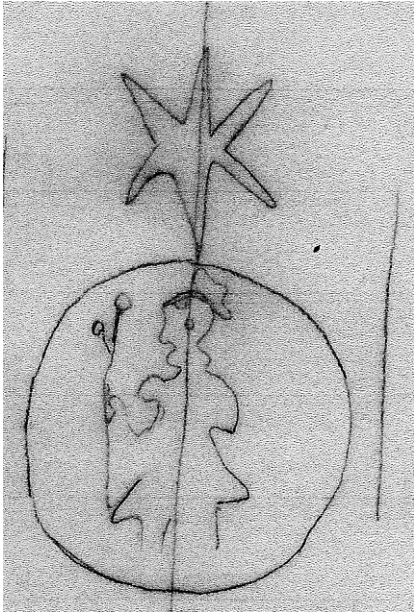
2B
(L: fo 3)

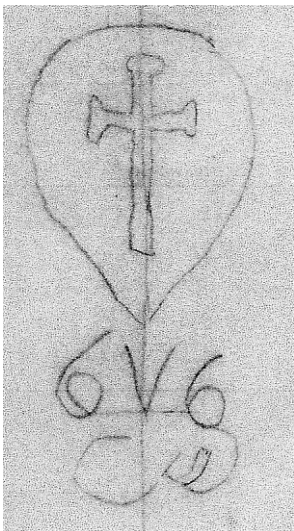
3
(L: fo 61, 63, 64; Bo: fo 54)

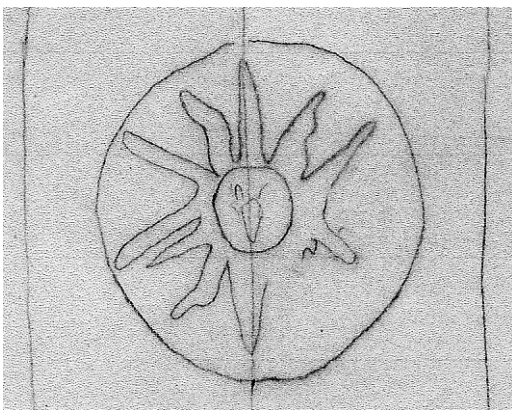
4A
(L: fo 69, 70; Bo: fo 17, 21, 26, 28, 30, 33, 40, 46, 50, 56 a pravděpodobně též fo 36 a 37 /zde filigrány velmi nečitelné, zřetelný pouze kruh s neurčitým obsahem uvnitř/)

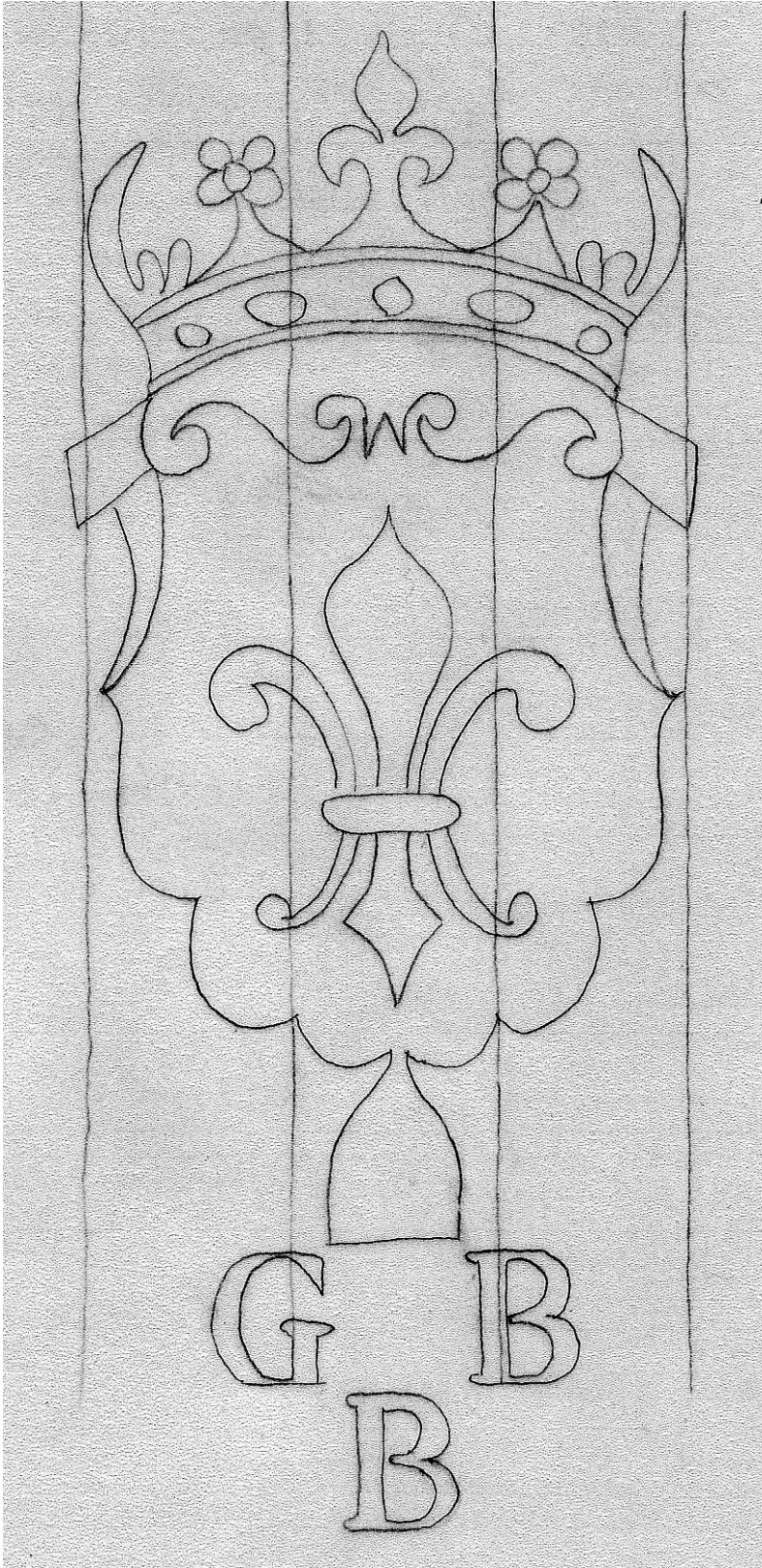
4B
(L: 67; Bo: fo 42, 43, 48, 52)

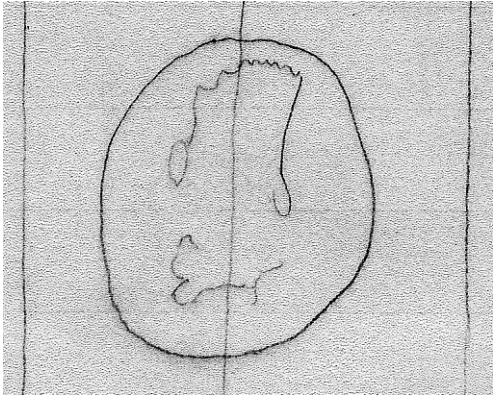
5
(L: fo 74)

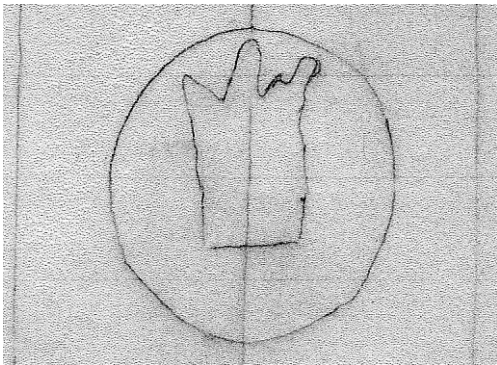
6
(Bo: fo 58)

7
(Bo: fo 4, 59)

8
(Bo: fo 24)

9
(Bo: fo 32)

V.I Přehled filigránů lobkowiczského sborníku

č. fo	Filigrán	Obsahuje	Poznámka
1	1A	-	
2	-	r - Ex-libris Ferdinanda Filipa Lobkowicze v - -	
3	2B	<i>Tavola</i>	obsah sborníku s čísly stran
4	-	Questi caldi sospiri	
5	2A	r - Questi caldi sospiri v - Guarda, guarda mio core	
6	2A	r - Vicino al fonte v - Il più vago, e più pungente	
7	-	r - Senti mio caro v - Filli mia, se vi pensate	
8	2A	r - Amor, sento ben io v - Già sperai, non spero or più	
9	-	r - Già sperai, non spero or più v - Amanti non scherzate	
10	2A	r - Vago mio viso v - Itene, o miei sospiri	
11	-	r - Itene, o miei sospiri v - Core di questo core	
12	2A	Amor crudo, fior tiranno	
13	-	Amor crudo, fior tiranno	
14	-	r - Lascero di seguir v - Due luci ridenti	
15	2A	r - Due luci ridenti v - Se miei tormenti	
16	-	Se da l'aspro martire	
17	2A	Se da l'aspro martire	
18	2A	r - Se da l'aspro martire v - Niegami un bacio	
19	-	r - Lilla, tu mi disprezzi v - Per servire a bella dama	
20	-	Questo, ohimé, che langue e more	
21	2A	Questo, ohimé, che langue e more	
22	2A	Questo, ohimé, che langue e more	v dolní části mírně natržené
23	-	r - Questo, ohimé, che langue e more v - Occhi d'amor fiamelle	
24	-	Occhi d'amor fiamelle	
25	2A	Occhi d'amor fiamelle	
26	2A	Uccidimi dolore	
27	-	Uccidimi dolore	
28	-	r - Uccidimi dolore v - Tu dormi e 'l dolce sonno	
29	2A	Tu dormi e 'l dolce sonno	
30	-	Nella bella staggion ch'ai raggi tepidi	
31	2A	Nella bella staggion ch'ai raggi tepidi	
32	-	Sino a qual segno, o Dori	
33	2A	Sino a qual segno, o Dori	
34	2A	r - Sino a qual segno, o Dori v - Fierissimo dolore	
35	-	Fierissimo dolore	
36	-	Perdan quest' occhi	
37	2A	Perdan quest' occhi	

38	-	Ahi, chi mi porge aita	
39	2A	Ahi, chi mi porge aita	
40	-	r - Ahi, chi mi porge aita v - Sono li strali d'amor	
41	2A	r - Più soave d'ogni fiore v - Se le mie pene	
42	-	r - l' ero pargoletta v - Tu dormi, anima mia	
43	2A	r - Tu dormi, anima mia v - S'io m'innamoro	
44	-	r - O bei lumi, o chiome d'oro v - Gioite al mio gioir cortesi amanti	
45	2A	r - Gioite al mio gioir cortesi amanti v - Occhi bellissimi	
46	2A	r - Dimmi, dimmi, fanciuletta v - Pascermi di dolore	
47	-	r - Pascermi di dolore v - Volate, scherzate	
48	-	r - Tu ridi e canti v - Pur una volta	
49	2A	r - Pur una volta v - Più che saetta	
50	2A	r - Cantan gl'augelli v - lo già ti fui fedele	
51	-	r - lo già ti fui fedele v - Chi vuol veder due stelle	
52	-	Questa pallida carta	
53	2A	Questa pallida carta	
54	-	r - Questa pallida carta v - Invan mi fuggite	
55	2A	r - Che farai, alma mia v - Voi m'ancidete	
56	2A	r - Infelice mia vita v - Della sorte mi lamento	
57	-	r - Della sorte mi lamento v - Su, su bei sguardi	
58	-	r - Su, su bei sguardi v - Ecco l'alba in oriente ⁵¹	
59	2A	r - Ecco l'alba in oriente v - Sì, che non voglio più amare	
60	-	r - Sì, che non voglio più amare v - Lacci, strali, catene fiamme e foco	
61	3	r - Lacci, strali, catene fiamme e foco v - Sì, sì v'intendo ben	
62	-	r - Sì, sì v'intendo ben v - Occhi belli, ond' il mio core	
63	3	r - Occhi belli, ond' il mio core v - Fuggi pur, non l'udir	
64	3	r - Non mirar, non mirar v - Con sdegnose minacce	
65	-	r - Con sdegnose minacce v - Al seren di due ciglia	
66	-	Al seren di due ciglia	
67	4B	Viso dolce mio foco	
68	-	Viso dolce mio foco	
69	4A	r - Viso dolce mio foco	

⁵¹ v obsahu skladeb (*Tavola*) uvedeno pod názvem *È filli mia già spunta*

		v - Chi t'ha detto, bella Clori	
70	4A	r - Chi t'ha detto, bella Clori v - Angoscioso sospir	
71	-	r - Angoscioso sospir	
72	1A	-	
73	1B	-	
74	5	-	

V.II Přehled filigránů bolognského sborníku

č. fo	Filigrán	Obsahuje	Poznámka
1	-	-	Jiný papír
2	-	-	Jiný papír
3	-	-	Jiný papír
4	7	r – „Li 13. Marzo 1813/ Regolato al Archivio Del Liceo Di Musica/ Dal Sig. Severino Degl' Antonii” v - -	písař 2
5	-	r - dedikace v - prázdné	
6	-	-	
7	-	r - Filippo, e qual tesoro v - Più non pavento	
8	2A	r - Guarda, guarda, mio core v - Sospiri ch'uscite	
9	2A	r - Che farai, alma mia v - Voi m'ancidete	
10	-	r - Invan mi fuggite v - Cantan gl'augelli	
11	-	Sino a qual segno, o Dori	
12	2A	Sino a qual segno, o Dori	
13	-	r - Sino a qual segno, o Dori v - Pascermi di dolore	
14	2A	r - Pascermi di dolore v - Amanti non scherzate	
15	-	r - Amor, sento ben io v - Gioite al mio gioir cortesi amanti	
16	2A	r - Gioite al mio gioir cortesi amanti v - Vicino al fonte	
17	4A	Ohimè, quel viso amato!	
18	-	r - Ohimè, quel viso amato! v - Villanella tu mi piaci	
19	-	r - Filli mia, se vi pensate v - Quelle dolci parolette	
20	-	r - Quelle dolci parolette v - Senti mio caro	
21	4A	Amor crudo fior tiranno	
22	-	Amor crudo fior tiranno	
23	-	r - Niegami un bacio v - Itene, o miei sospiri	
24	8	r - Itene, o miei sospiri v - Il più vago, il più pungente	
25	-	Uccidimi dolore	
26	4A	Uccidimi dolore	
27	-	r - Uccidimi dolore v - Questi caldi sospiri	
28	4A	Questi caldi sospiri	
29	-	r - Lascero di seguir v - Due luci ridenti	
30	4A	r - Due luci ridenti v - Lilla, tu mi disprezzi	
31	-	r - Cantan gl'augelli v - Pur una volta	
32	9	r - Pur una volta v - Tu dormi, anima mia	
33	4A	r - Tu dormi, anima mia v - Chi vuol veder due stelle	

34	-	r - Chi vuol veder due stelle v - lo già ti fui fedele	
35	-	r - Se miei tormenti v - Vago mio viso	
36	asi 4A	r - Vago mio viso v - Core di questo core	
37	asi 4A	r - l' ero pargoletta v - prázdné	
38	-	-	
39	-	Angoscioso sospir	
40	4A	r - Angoscioso sospir v - Benché ritrosa	
41	-	r - Benché ritrosa v - Prigioniero, lusinghiero	
42	4B	r - Prigioniero, lusinghiero v - Non mirar, non mirar, stolto mio core	
43	4B	r - Non mirar, non mirar, stolto mio core v - Infelice mia vita	folio v horní části na místě iniciály prasklé
44	-	Infelice mia vita	folio v horní části na místě iniciály prasklé
45	-	r - Con sdegnose minacce v - Chi t'ha detto	folio v horní a dolní části na místě iniciály a vyobrazení květiny prasklé
46	4A	Chi t'ha detto	
47	-	r - Chi t'ha detto v - Su, su bei sguardi	folio v horní části na místě iniciály prasklé
48	4B	Su, su bei sguardi	folio v horní části na místě iniciály prasklé
49	-	r - Su, su bei sguardi v - Amant'io ve l'avviso	folio v horní části na místě iniciály prasklé
50	4A	Amant'io ve l'avviso	folio v horní části na místě iniciály prasklé
51	-	r - Amant'io ve l'avviso v - Duro ardor, vera fé	folio v horní části na místě iniciály prasklé
52	4B	Duro ardor, vera fé	
53	-	Al seren di due ciglia	
54	3	Al seren di due ciglia	folio v horní části na místě iniciály prasklé
55	-	r - Al seren di due ciglia v - Della sorte mi lamento	folio v horní části na místě iniciály prasklé
56	4A	Della sorte mi lamento	folio v horní části na místě iniciály prasklé
57	-	Sì, sì v'intendo ben	folio v horní části na místě iniciály prasklé
58	6	-	notová osnova
59	7	r - Indice degli autori ⁵² v - „Li 13 Marzo 1815“	písař 3 v dolní části hlavou vzhůru, též písař 3
60	-	-	Jiný papír
61	-	-	Jiný papír
62	-	-	Jiný papír

⁵² Indice degli autori/ Arpa (Dell') Orazio - car. 4, 7, 39 terzo, 51 terzo/ Auca (Dell') Giambattista Ballerino - car. 5, 6, 10, 15 terzo/ Nigetti Francesco - car. 13, 41 terzo/ Niccolino (Del) Francesco - car. 14 terzo, 3, 28 terzo/ Ghiviazani Alessandro - car. 15, 26, 27 terzo, 31 terzo/ Peri Jacopo - car. 21/ Rossi (de) Luigi Di Borghese - car. 33/ Bettini Giovanni - car. 35, 37 terzo, 38 terzo, 43 terzo, 49/ Mazzocchi Domenico - car. 45 verso“

EDICE

EDIČNÍ POZNÁMKY

V edičním návrhu i v poznámkách jsou uvedeny nejprve všechny skladby, které se vyskytují v lobkowiczském rukopise, a to tak, že je zachováno jejich pořadí. Následují kompozice z bolognského sborníku, které se v onom lobkowiczském nevyskytují. U těchto je rovněž zachováno pořadí, v jakém po sobě v bolognském sborníku následují. U skladeb, jež se vyskytují v obou rukopisech⁵³, je případná odlišná melodická verze bolognského sborníku zapsána ve formě *ossia* nad notovou osnovou pro vrchní hlasy a pod notovou osnovou pro basso continuo. Takto je upozorněno i na odlišné podložení textu pod melodií. Opomenuty byly pouze odchylky grafického zápisu not, např. když se v jednom rukopise vyskytla celá nota a v druhém dvě půlové svázané ligaturou. Na zbylé odlišnosti je upozorněno v poznámkách.

Notace je po intonační a rytmické stránce poměrně spolehlivá. Drobné omyly byly opraveny a je na ně upozorněno v poznámkách. V některých skladbách se objevují pozůstatky menzurální notace. Je to kolorování (černění not) pro zdůraznění inverzního rytmu nebo hemiol. V edičním návrhu jsou tato kolorování vyznačena vodorovnou svorkou nad notovou osnovou. Rovněž jsou takto značeny i noty, které naopak místo černých hlaviček mají hlavičky bílé. Hodnoty not jsou přepsány autenticky dle pramene (bez redukce). Dělení trámčů bylo upraveno podle zásad uvedených v kritériích pro edice zhudebněných poetických textů⁵⁴.

Klíče: Místo c-klíčů ve vyšších vokálních hlasech byly použity g-klíče, při použití oktávové transpozice (tenor) byl klíč označen číslicí 8.

Posuvky byly ustáleny podle moderní praxe. Ty, které bylo třeba z hlediska dnešní notační praxe opakovat nebo vypustit, nejsou zvlášť značeny. Křížky a bé ve funkci odrážky byly bez dalších poznámek změněny dle dnešních zásad. Na posuvky v originálním znění je nahlíženo tak, že platí pouze pro notu, před kterou stojí, nebo pro sérii not stejné výšky, dokud nejsou přerušeny pomlčkou. Editorovy doplněné posuvky jsou umístěny nad příslušnou notou. Na další zásahy do notového zápisu je upozorněno v poznámkách.

Artikulace: Ligatury a obloučky doplněné editorem jsou uvedeny v kulaté závorce.

⁵³ Srovnány jsou pouze skladby pro jeden hlas s doprovodem. Společné vícehlasé skladby jsem přepsala pouze z bolognského sborníku, neboť v době zpracovávání této práce byl uzavřen archiv Lobkowiczů, a tyto skladby se již nepodařilo porovnat.

⁵⁴ LUZZI, C.; RUINI, C., *Criteri di edizione dei testi poetici*, s. 6–7.

Obloučky vyskytující se pouze v bolognském rukopise jsou tištěny přerušovaně.

Taktová označení a taktové čáry: Pro části v binárním metru bylo možné zachovat původní označení, stejně jako v taktu 6/4. Části v ternárním metru jsou však označeny pouze číslicí 3; skladby s tímto ternárním označením jsem bez dalšího upozornění zpřesnila, původní indikace jsou zřetelné z incipitů, uvedených vždy na začátku skladby. Je upřednostňován takt 3/2, a to i tam, kde rukopis směřuje k udávání taktové čáry vždy po šesti půlových hodnotách, neboť původní zápis je v tomto směru velmi nejednotný. Taktové čáry doplněné editorem jsou tištěny přerušovaně. Odlišné dělení taktů v bolognském rukopise je vypsáno v poznámkách. Noty s hodnotami přesahujícími do dalšího taktu byly bez dalšího komentáře rozděleny na dvě noty spojené ligaturou.

Text: Jednotlivá písmena textové předlohy byla v zásadě přepsána beze změn. Výjimku tvoří písmeno *j*, které bylo přepisováno jako *i* (*ij = ii*), a písmena *u* a *v*, která byla přepisována podle fonetického významu. Eliminováno bylo tzv. etymologické *h*. Nahrazeny byly tzv. latinismy, tj. slabiky *ti* a *ci* před samohláskou byly nahrazeny slabikou *zi*. Rovněž byla nahrazena latinská spojka *et* italskými spojkami *e* před souhláskou a *ed* před samohláskou. Slova byla sjednocována nebo naopak rozdělována podle dnešního úzu. Akcenty (přízvuky) byly psány, případně doplňovány, podle platných současných pravidel italského pravopisu. Zastaralé akcenty byly vypuštěny. Též bylo dle zásad moderní italštiny sjednoceno používání apostrofu (odsuvníku). Apostrofy, které v textu chyběly, byly doplněny a ty, které odporovaly pravopisným pravidlům, byly eliminovány. Bez dalšího kritického komentáře byla doplněna a sjednocena interpunkce. Taktéž bylo upraveno dělení slov na slabiky podle dnešních zásad italského pravopisu bez ohledu na jejich etymologický původ. Používání velkých písmen v textové předloze bylo nejednotné. V edici jsou velká písmena sjednocena dle dnešních pravopisných zásad. Majuskule textové předlohy byly ponechány pouze u slov, jejichž význam chtěl autor zdůraznit. Dále jsou velká písmena použita vždy na místech, kde začíná nový verš. Všechny textové zkratky byly bez dalšího komentáře rozpuštěny. Editorovy textové doplňky jsou tištěny v hranaté závorce.

Basso continuo: Čísla pro generálbas, původně umístěná nad notovou osnovou, byla přesunuta pod notovou osnovu. Čísla generálbasu doplněná z bolognského sborníku jsou uvedena v kulaté závorce. Editorovy doplňky do generálbasu jsou značeny v hranaté závorce.

Kromě výše uvedeného byl part přepsán beze změn dle pramene.

Poznámky:

01 Questi caldi sospiri

Chybějící t.č. v Bo: 24-25, 31-32, 35-36, 43-44, 56-57, 63-64, 74-76, 88-89.

02 Guarda, guarda mio core

t.16: S: doplněna tečka u celé noty

t. 37: S: doplněna tečka u celé noty

Chybějící t.č. v Bo: 2-3, 3-4, 5-6, 8-9, 10-11, 12-13, 14-15, 16-17, 18-19, 20-21, 21-22, 23-24, 25-26, 27-28, 29-30, 31-32, 33-34, 36-37, 37-38, 39-40, 41-42, 43-44, 45-46, 46-47.

03 Vicino al fonte

Chybějící t.č. v Bo: nikde nechybí.

04 Il più vago, e più pungente

Chybějící t.č. v Bo: 18-19.

05 Senti mio caro

Chybějící t.č. v Bo shodně jako v L = 9-10.

06 Filli mia, se vi pensate

Přepsáno beze změn

07 Amor, sento ben io

Chybějící t.č. v Bo shodně jako v L = 8-9, 16-17.

08 Già sperai, non spero or più

t.8: taktové ozn. 3

t.44: B.c: pův. C

t. 47: taktové ozn. 3

09 Amanti non scherzate

Chybějící t.č. v Bo: 1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 8-9, 10-11, 12-13, 13-14, 14-15, 16-17, 18-19, 20-21, 21-22, 22-23, 24-25, 26-27, 28-29, 30-31, 32-33, 34-35, 36-37, 39-40, 41-42, 43-44, 44-45.

10 Vago mio viso

Chybějící t.č. v Bo: 3-4, 16-17, 17-18.

11 Itene, o miei sospiri

Chybějící t.č. v Bo: 10-11, 23-24.

12 Core di questo core

Chybějící t.č. v Bo: 27-28.

13 Amor crudo, fior tiranno

Chybějící t.č. v Bo: 14-15, 15-16, 43-44, 90-91.

14 Lascerò di seguir

t.18: oba hlasy: pův. půlová s tečkou

Chybějící t.č. v Bo: 15-16, 17-18.

15 Due luci ridenti

t. 33: B: 2. nota - pův. his

Chybějící t.č. v Bo: 30-31.

16 Se miei tormenti

Pod notovým zápisem je v rukopisu přidán osamocený verš: „Languirà quel fior d'aprile”

Chybějící t.č. v Bo: 4-5, 14-15, 23-24.

17 Se da l'aspro martire

t. 48 – 49: doplněna taktová čára

t. 142: B.c.: 1.doba (c) – pův. celá

18 Niegami un bacio

Chybějící t.č. v Bo: 10-11, 13-14.

19 Lilla, tu mi disprezzi

t. 22: oba hlasy: pův. půlová s tečkou

Chybějící t.č. v Bo: 4-5, 21-22.

20 *Per servire a bella dama*

Přepsáno beze změn

21 *Questo, ohimé, che langue e more*

Přepsáno beze změn

22 *Occhi d'amor fiamelle*

t. 83: posl. nota – pův. osminová

23 *Uccidimi dolore*

Chybějící t.č. v Bo: 1-2, 16-17, 18-19, 21-22, 24-25, 26-27, 28-29, 35-36, 40-41, 45-46, 52-53, 67-68, 73-74, 92-93, 99-100, 118-119, 128-129, 130-131, 135-136, 139-140, 149-150, 155-156, 160-161, 161-162.

24 *Tu dormi e 'l dolce sonno*

Přepsáno beze změn

25 *Nella bella staggion ch'ai raggi tepidi*

Přepsáno beze změn

26 *Sino a qual segno*

t. 61: B.c.: posl. nota c¹ původně čtvrt'ová

27 *Fierissimo dolore*

Přepsáno beze změn

28 *Perdan quest'occhi*

Přepsáno beze změn

29 *Ahi, chi mi porge aita*

t.20: neúplný takt, doplněno ozn. 2/4

t.54: S: poslední dvě noty pův. osminové

30 *Sono li strali d'amor*

t. 20: B.c.: pův. ces, posuvka přesunuta do generálbasu

31 *Più soave d'ogni fiore*

Celá skladba kolorovaná (černé noty místo bílých)

32 *Se le mie pene*

Přepsáno beze změn

33 *I' ero pargoletta*

Chybějící t.č. v Bo: 26-27.

34 *Tu dormi, anima mia*

t. 1: S: vypuštěno předznamenání b

Chybějící t.č. v Bo: 22-23, 23-24, 29-30, 30-31, 46-47.

35 *S'io m'innamoro*

t. 14: B.c.: pův. cis

36 *O bei lumi, o chiome d'oro*

t.1: B.c.: doplněna tečka u celé noty

37 *Gioite al mio gioir cortesi amanti*

t.15: S: doplněna tečka u celé noty

t.32: S: doplněna tečka u celé noty

Chybějící t.č. v Bo: 32-33, 42-43, 54-55, 55-56.

38 *Occhi bellissimi*

Přepsáno beze změn

39 *Dimmi, dimmi, fanciuletta*

Přepsáno beze změn

40 *Pascermi di dolore*

t. 8: B.c., posl. nota – pův. dis, posuvka přesunuta do generálbasu

t. 34: B.c.: doplněna tečka u celé noty

Chybějící t.č. v Bo: 9-10, 11-12, 13-14, 15-16, 17-18, 19-20, 21-22, 23-24, 25-26, 27-28, 29-30, 31-32, 33-34, 35-36, 37-38, 39-40, 41-42, 43-44, 45-46, 47-48, 50-51, 52-53, 54-55, 55-56, 58-59, 60-61, 62-63, 64-65. V Bo tato skladba celá kolorovaná.

41 *Volate, scherzate*

Přepsáno beze změn

42 *Tu ridi e canti*

Přepsáno beze změn

43 *Pur una volta*

Chybějící t.č. v Bo: 18-19, 20-21, 22-23, 33-34.

44 *Più che saetta*

t.14: S: doplněna pomlka

45 *Cantan gl'augelli*

t.21: oba hlasy: doplněny tečky u not

t.30: S: doplněna tečka u noty

Chybějící t.č. v Bo:

1. uvedení - fo 10v: 1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 11-12, 13-14, 15-16, 17-18, 19-20, 21-22, 23-24, 25-26, 27-28, 29-30, 30-31, 33-34, 44-45.

2. uvedení - fo 31r: 1-2, 3-4, 5-6, 6-7, 8-9, 10-11, 11-12, 13-14, 15-16, 17-18, 19-20, 20-21, 21-22, 23-24, 25-26, 27-28, 29-30, 30-31, 32-33, 34-35, 44-45.

46 *Io già ti fui fedele*

t.16: S: doplněna tečka u noty

Chybějící t.č. v Bo: 1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 10-11, 12-13, 14-15, 15-16, 16-17, 18-19, 20-21, 22-23, 25-26, 27-28, 29-30, 31-32, 33-34, 35-36, 37-38, 43-44, 44-45, 46-47, 48-49, 50-51.

47 *Chi vuol veder due stelle*

t.45: S: doplněna tečka u noty

Chybějící t.č. v Bo: 33-34, 44-45, 45-46.

48 *Questa pallida carta*

t. 40: T: mezi posl. dvěma notami odstraněna osminová pomlka

t. 48: T: mezi prvními dvěma notami odstraněna osminová pomlka

t. 64: T: mezi druhou a třetí dobou odstraněna taktová čára

49 *Invan mi fuggite*

Chybějící t.č. v Bo: 9-10

50 *Che farai, alma mia*

t. 39: oba hlasy: pův. půlová s tečkou

Chybějící t.č. v Bo: 1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 13-14, 15-16, 17-18, 19-20, 21-22, 23-24, 25-26, 38-39.

51 *Voi m'ancidete*

Chybějící t.č. v Bo: 12-13, 26-27, 27-28, 28-29, 29-30.

52 *Infelice mia vita*

t. 18: 2. hlas: vypuštěna nota b celá s tečkou

Chybějící t.č. v Bo: 16-17, 21-22, 58-59, 63-64, 100-101.

53 *Della sorte mi lamento*

Chybějící t.č. v Bo: 8-9, 10-11, 12-13, 14-15, 16-17, 18-19, 20-21, 21-22, 23-24, 24-25, 26-27, 28-29, 34-35, 36-37, 38-39, 40-41, 42-43, 44-45, 46-47, 48-49, 50-51, 52-53, 53-54, 54-55, 56-57, 58-59, 59-60, 61-62, 63-64, 65-66, 67-68, 69-70, 71-72, 73-74, 75-76, 77-78, 79-80, 81-82, 83-84, 89-90, 91-92, 93-94, 95-96, 97-98, 99-100, 101-102, 103-104, 105-106, 107-108, 108-109, 109-110, 111-112, 113-114, 115-116, 117-118, 118-119, 120-121, 122-123, 124-125, 126-127, 128-129, 130-131, 133-134, 134-135, 136-137, 138-139, 144-145, 146-147, 148-149, 150-151, 152-153, 154-155, 156-157, 158-159, 160-161, 162-163, 163-164, 164-165.

54 *Su, su bei guardi*

Chybějící t.č. v Bo: 23-24, 25-26, 28-29, 30-31, 32-33, 38-39, 45-46, 47-48, 53-54, 54-55, 60-61, 63-64, 78-79, 80-81, 83-84, 85-86, 91-92, 93-94, 100-101, 102-103, 107-108, 108-109, 109-110.

55 *Ecco l'alba in oriente*

t.3: B: dopl. tečka u noty
t.8: A: dopl. tečka u noty
t.12: B: dopl. tečka u pomlky
t.13: A, T: dopl. tečka u pomlky
t.18: A: dopl. tečka u pomlky
t.21: T: dopl. tečka u pomlky
t.28: A, B: dopl. tečka u not
t.29: T, B: dopl. tečka u not

56 *Sì, che non voglio più amare*

t. 19 - 20: A: pův. celá pomlka, celá g¹, půlové f¹ f¹
t. 35: B: pův. h h c
t.44: B: pův. f e f

57 *Lacci strali catene fiamme e foco*

t.6: T: doplněna tečka u noty
t.7: všechny hlasy: pův. dvoucelá s tečkou
t.14: A: doplněna tečka u noty
t.15: všechny hlasy: pův. dvoucelá s tečkou
t.31: T: doplněna tečka u noty

58 *Sì, sì v'intendo ben*

Chybějící t.č. v Bo: 1-2, 3-4, 11-12, 13-14, 19-20, 21-22, 25-26, 27-28, 29-30, 31-32, 35-36, 37-38, 44-45.

59 *Occhi belli, ond' il mio core*

t. 19: A: 3. doba - pův. d¹

60 Fuggi pur, non l'udir

Přepsáno beze změn

61 Non mirar, non mirar, stolto mio core

Chybějící t.č. v Bo: 15-16, 25-26, 41-42, 51-52.

62 Con sdegnose minacce mi sfida

Chybějící t.č. v Bo: 1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 11-12, 13-14, 15-16, 17-18, 19-20, 21-22, 23-24, 24-25, 27-28, 29-30, 31-32, 33-34, 35-36, 37-38, 38-39.

63 Al seren di due ciglia

Chybějící t.č. v Bo: 32-33, 34-35, 36-37, 39-40, 41-42, 44-45, 46-47, 48-49, 49-50, 51-52, 53-54, 55-56, 57-58, 60-61, 63-64.

64 Viso dolce mio foco

t.31: E: 1.doba – odstraněna půlová pomlka

t.46 – 51: B: pův. prázdné takty bez pomlk

65 Chi t'ha detto, bella Clori

Tato skladba celá kolorovaná

Chybějící t.č. v Bo: 1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 11-12, 13-14, 15-16, 21-22, 23-24, 25-26, 27-28, 29-30, 31-32, 33-34, 35-36, 37-38, 39-40, 42-43, 44-45, 46-47, 48-49, 50-51, 52-53, 54-55, 56-57, 58-59, 60-61, 62-63, 64-65, 68-69, 70-71, 72-73, 74-75, 76-77, 78-79, 80-81.

66 Angoscioso sospir

Chybějící t.č. v Bo: 25-26, 44-45.

67 Filippo, e qual tesoro

t.3: S: první dvě osminy původně čtvrt'ová

t.5: B.c.: 2. nota - posuvka v g.b. pův. před notou

68 Più non pavento

Přepsáno beze změn

69 Sospiri ch'uscite

Přepsáno beze změn

70 Ohimé, quel viso amato

t.52: B.c.: 3.doba - vypuštěna půlová pomlka

71 Villanella, tu mi piaci

Přepsáno beze změn

72 Quelle dolci parolette

Přepsáno beze změn

73 Benché ritrosa

t. 32: A, B: doplněny tečky u not

74 Prigioniero lusinghiero

Celá skladba kolorovaná

75 Amant'io ve l'avviso

t.13: T: po c¹ vypuštěna půlová pomlka

t. 52, 53, 54, 111, 112, 113: S: doplněny tečky u not

76 Duro ardor, vera fé

Přepsáno beze změn

EDICE SKLADEB

33

Deh, vol - gi, a - ni - ma cru - da, i

Seconda parte

Deh, vol - gi, a - ni - ma cru - da, i tuoi bei lu - mi Al tuo sì a

6 6 # 4 6 (7) 6 4 (#)

man - te; Non con - sen - tir ch'in pian - to si con -

tor - to ab-ban-do-na-to a-man - te; Non con - sen - tir ch'in pian - to si con -

4 6 7 6 #

41

su - mi Tan - to a - mor, tan - ta fè, cor sì co - stan - te;

su - mi Tan - to a - mor, tan - ta fè, cor sì co - stan - te; Ma s'un guar-do se -

4 5 3

46

ren Per ri - sto - ro del cor Ch'io ti

ren Per ri - sto - ro del cor Ch'io ti

50

chieg - go, mio ben,

chieg - go, mio ben, Con sì

53

cru - do ri-gor Pur ne-gar mi vor-ra - i, Tem-po ver - rà che te ne

#

59

pen - ti - ra - i, Tem-po ver - rà, tem-po ver - rà che te ne pen-ti - ra - i.

4 #

65

Qual fui, tal son fe - de - le e sa - rò ta - le Per fin che

Terza parte

Qual fui, tal son fe - de - le e sa - rò ta - le Per fin che

6 6 # 6 7 6 4 #

69

spir - to que - sta spo - glia in - gom - bra, E do - po mor - te an - cor stel - la fa -

spir-to que-sta spo-glia in-gom-bra, E do-po-mor - te an-cor stel-la fa -

4 7 6

73

ta - le, Per met - te - rà che pur ti ser - va l'om - bra;

ta - le, Per met - te - rà che pur ti ser - va l'om - bra; Ma suo tan - to ser -

4 3 (4 #)

sta - bi - le a -
vir Con si sta - bi - le a - mor, No'l vo - len-do gra - dir

83

Col tuo stol - - - to fù - ror,

87

Di - sprezzan - do n'an-dra - i Tem-po ver - rà che te ne pen - ti - ra -

rà che te ne
i, Tem-po ver - rà, tem-po ver - rà che te ne pen-ti - ra - i.

02. Guarda, guarda mio core

Orazio Michi dell'Arpa

Guar - da, guar - da, mio co - re,

5

Che per trop - po scher - zar Non ri - tor - ni ad a - mar, Che per

11

trop - po scher - zar Non ri - tor - ni ad a -

14

mar La ti - ran - na d'a - mo - re.

18

Guar - da, guar - da che ben si di - ce: Chi ri -

24

torn' ad a - mar vi - ve in - fe - li - ce, Guar - da, guar -

30

da che ben si di - ce: Chi ri - torn' ad a - mar vi -

ve in - fe - li - ce, vi - ve in - fe -

ce, vi - ve in - fe - li - ce.

4 #
(#)

4 3

Pensa, pensa alle pene
 Che ti die' la crudel,
 Mentre servo fedel
 Ti legò di catene.
 Pensa che libertate
 E che al petto di lei non è pietate.

Fuggi, fuggi quell'esca
 Di scherzar lusinghier
 Che con falso piacer
 Ad amar poi t'invesca.
 Fuggi col cor fugace:
 Sol lontano d'amor ritrova pace.

03. Vicino al fonte

Alessandro Ghiviazani
(Agniolo [Conti])

Vi - ci - no al fon - te Gl'au - gel - li stàn - no - si

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a 3/4 time signature, and the lower staff is in bass clef with a 3/4 time signature. The key signature has one flat (B-flat). The lyrics are written below the upper staff.

E d'A - mor pie - ni Og - nor ba - cian - do - si,

4 3 b

The second system continues the melody. It features a repeat sign at the end of the phrase. Below the bass staff, there are performance markings: a '4' under a quarter note, a '3' under a quarter note, and a 'b' under a half note.

E son sì dol - ci E sì te - na - ci Gl'ar - den - ti

b

The third system continues the melody. It features a repeat sign at the end of the phrase. A 'b' marking is placed below the bass staff.

ba - ci Ch'in - vi - to - no a ba - ciar l'on -

b

The fourth system continues the melody. It features a repeat sign at the end of the phrase. A 'b' marking is placed below the bass staff.

da con l'on - - da, Fior con fior, l'on - da con l'on - - da,

b b b

The fifth system continues the melody. It features a repeat sign at the end of the phrase. Three 'b' markings are placed below the bass staff.

Fior con fior, Fron - da con fron - da.

#

The sixth system concludes the piece. It features a repeat sign at the end of the phrase. A '#' marking is placed below the bass staff.

Copyright © Helena Tašnerová

Gioite Amanti,
 Ché il verno fuggesi;
 Mirate il diaccio
 Ch'ognor distruggesi.
 Ecco, sen viene
 Maggio gradito
 Col sen fiorito
 E gioir fa d'amor l'onda con l'onda,
 Fior...

I vaghi augelli
 Le voci spiegano
 E a irati accenti
 L'aurette piegano.
 Il mormorio
 S'unisce al canto
 E si dà vanto
 Sentir cantar d'Amor l'onda con l'onda,
 Fior...

Il verde prato
 Le ninfe onorano
 E 'l vago crine
 Liete s'infiorano.
 Spiron soavi
 I zeffiretti,
 Ai lor diletta
 E fanno risonar l'onda con l'onda,
 Fior...

04. Il più vago, il più pungente

Di Parma

mor Mi fe - ri, si -
 Il più va-go, il più pun - gen - te Stral - che mai vi-bras - se a-mor mi fe - ri, si -
 (5) 6
 dor pro - vo e tor - men - to,
 — mi fe-ri, si che do-len te A-vrò sem - pre e me-sto il cor. So-spi-ro e pian-go, ar - dor pro-vo e tor-men-to,
 10 (5) 6 7 6
 Ma, di tan - ti guai Per vez-zo - si rai, O bel-la, o va-ga al cor dol-cez-za sen-to, al cor dol-cez-za sen-to, O
 # # (#)
 15
 bel - la, o va - ga al cor dol-cez-za sen - to, dol - - cez-za sen - to.

Mira come ardente fiamma
 Divenir cener mi fa,
 Né scemar desio pur dramma
 Dell'ardor che acceso m'ha.
 O come è grave il duol che l'alma sente:
 Tormentata più
 Altra mai non fu,
 O bella, o vaga, né languir si sente.

*O di guai dal cor discioglie
 Angosciosi ognor sospir,
 Né pensier mai cangio e voglia
 Per soverchio aspro martir.
 Amaro pianto da quest'occhi fuore
 Verso notte e dì,
 E m'è dolce, sì,
 O bella, o vaga, ch'io ringrazio Amore.*

Per virtute al mondo sole
 Per divina alta beltà
 A cui porta invidia il sole
 Non apprezza libertà.
 In servitute il cor privo di spene
 Viva pur ognor:
 Dolci per tuo amor
 O bella, o vaga, mi saran le pene.

Copyright © Helena Tašnerová

05. Senti mio caro

Di Parma

A cui si sve - la

Sen-ti mio ca-ro A cui si sve-la Quant'il cor ce-la, Sen-ti l'a - ma-ro Duol che m'ac-

6

co - ra Pri - ma ch'io mo - ra, Pri - ma ch'io mo - ra.

11

Ritornello (Bs solo)

Prestami voce,
Lingua dolente;
Dolor possente,
Dolore atroce,
Per poco affrena
La dura pena.

Non mai nascose
Profondo seno
Di cor terreno
Tanto penose
Memorie mai,
Qual tu saprai.

Colei che sola
Fu di mia vita
Gioia infinita
A me s'invola
E volge il core
Ad altro amore.

06. Filli mia se vi pensate

Anonym
(Alessandro Ghiviazani)

vi pen - sa - te

Fil-li mia se vi pen-sa - te Ch'io mi mo - ra Ch'io mi strug-ga in vi - vo ar

5

dor, V'in - gan - na - te, V'in - gan - na - te, o mia si - gno - ra, Che per voi

8

— paz-zo è chi muor, paz - zo è chi muor, Che per voi paz - zo è chi muor.

Voi prendete ognor diletto
D'ingannare
Chi da voi spera mercé.
Son costretto,
Son costretto abbandonare
Chi non prezza amor, né fé.

Languirà qual fior d'Aprile
Per cui sète
Sì superba in gioventù.
Tutta umile,
Donna, allor mercé chiedrete
A chi servo un dì vi fu.

Riderommi allor degl'anni
Ch'avran tolto
Ogni pregio alla beltà.
Dagl'affanni,
Dagl'affanni al fin disciolto
Dirò: "Vecchia, in pace va".

07. Amor, sento ben io

Alessandro Ghiviazani
(Di Parma)

A-mor, sen-to ben i-o Ger-mo-gliar-mi nel cor Un no-vel-lo de-
sio Un in-co-gni-to ar-dor, Che fas-si a po-co a po-co E-sca, dell'al - - ma e fo -
co. Ah! tu vor-re-sti, A-mor, port' il tuo piè, Ma non mi gab-bi a
fé, Ma non mi gab - - bi a fé.

Pria che cominci il mare
a far guerra col ciel,
d'ogn'intorno n'appare
più d'un segno crudel
e poscia in un momento
turbasi l'onda e 'l vento.
Ben miro i segni anch'io contro di me,
ma non mi gabbi a fé.

Non vo' che mai più senti
l'alma mia sospirar,
ch'i sospiri son venti
dell'amaro tuo mar,
e le lacrime e i pianti
sono l'acque ondegianti.
Perch'or vorrei, Amor, tirarmi a te,
ma non mi gabbi a fé.

Con l'armi di un bel viso
Impiagar cerchi il sen,
or da un'occhio, or da un viso
mi difendi il velen,
o col ciglio, o col crine
senti annodarmi al fine.
Ma l'alma se ne sta raccolta in sen,
ma non mi gabbi a fé

Copyright © HelenaTašnerová

08. Già sperai, non spero or più

Settimia Caccini

Già spe - rai, non spe-ro or più Ri - so e gio-co, Dol - ce

7

fo - co a - mor già fu, Già spe - rai,

6#

12

non spe - ro or più,

18

Ri - - - so, ri - so, e gio - - - co, Dol -

24

ce fo - co a - mor già fu, Già spe - rai, già spe -

30

rai, non spe - ro or più, Ri - - - so e

36

gio - co, Dol - ce fo - co a - mor già fu. Orch'a

[#]

#

42

mor - te ci ti sa - et - ta, Cor tra - di - to, Van - ne ar - di - to al - la ven - det -

48

ta, Or ch'a - mor - - te ti sa - et - ta, Cor

54

tra - di - to, Cor tra -

59

di - to, Van - ne ar - di - to al - la ven - det - ta, Cor

65

tra - - di - to, Van - ne ar -

69

di - to al - - la ven - - det - - - ta.

Già fui lieto, or grido "Ohimè!":
 Pene e guai,
 Doglie omai - lungi da me.
 Per sottrarmi al gioco indegno,
 Tu, cor mio,
 Il desio - volgi allo sdegno.

Sdegno amato, ognun dirà:
 "Son tue palme
 Tornar l' alme - in libertà".
 Gran possanza in te si serra
 Perché sfidi,
 Poi ch'uccidi, - Amore, in guerra?

09. Amanti non scherzate

Giovambattista dell'Auca Ballerino

A - man - ti non scher - za - te

5

Col par - go - let - to ar - cie - ro Ch'egl' è trop - po cru -

10

del, Ch'egl' è trop - po cru - del, trop - po se - ve -

7 6 4

16

ro, ch'egl' è trop - po cru - del, trop - po, trop - po

22

se - ve - ro: Su - bi - to pi - glia i dar - di e l'ar -

4 #

28

- co - ten - de E lo schocch' e t'of - fen -

4 3

33

- de, E lo schocch' e t'of - fen - - - de;

4 #

39

Poi se ne ri - de, poi se ne ri - de e se ne

44

pren - de gio - co. Chi scher - za con A -

48

mor, scher - za, scher - za col fo - co, Chi scher - za con A -

52

mor, scher - za, scher - za col fo co.

b # # 4 #

Io vidi l'altro giorno
 Un amante fedele
 Dalle luci versar pianto crudele:
 Con l'amata scherzando a lei diceva
 Che d'Amor non temeva.
 Egli sdegnossi e ciò non fe' da gioco.
 Chi scherza con Amor scherza col foco.

Chi seco si disdegna
 Non vi trova più pace;
 Quel arco non può giunger alla face
 Arde se non saetta e poi sen ride
 E così l'alme uccide
 E della morte altrui si prende gioco.
 Chi scherza con Amor scherza col foco.

10 Vago mio viso

Alessandro Ghivizzani

First system of the musical score. It consists of three staves: a left-hand piano accompaniment in 3/4 time, a vocal line in 3/4 time, and a right-hand piano accompaniment in 3/4 time. The vocal line begins with the lyrics "Va - go mio -".

Second system of the musical score, starting at measure 5. It features a vocal line with the lyrics "O - ve si sta Gio - - - - -" and a piano accompaniment.

Third system of the musical score, starting at measure 10. The vocal line continues with the lyrics "- ia che vi - ta dà, Vol-gi-ti a me se - re - no E que - sto se - no Lan - guen - te e".

6

Fourth system of the musical score. The vocal line includes the lyrics "de - bi - le, E l'oc - chio fle - bi - le Ri - sa - - - - - na o - ma - i." and a piano accompaniment.

Fifth system of the musical score, starting at measure 19. The vocal line has the lyrics "Non più tor - men - ti; ohi - mè, guar - da," and a piano accompaniment.

Sixth system of the musical score, starting at measure 25. The vocal line concludes with the lyrics "guar - da che fa - i, - - - - -" and a piano accompaniment.

Copyright © Helena Tašnerová

31

guar - da, guar - da, guar - da,

37

guar - da, guar - da che fa - i.

Occhi leggiadri
 Del mio cor ladri,
 Ove non è
 Desio di dar mercé,
 Girate i rai vezzosi
 Ed amorosi,
 Siate piacevole
 Al mio cor fievole,
 Date ristoro.
 Non più rigore; ohimè, ecco ch'io moro.

Bianco mio seno,
 Dolce veleno,
 Foco e dolor,
 Fine di questo cor,
 Mostrati a me pietoso,
 Dal bel riposo
 Al cor che macero
 E per te lacero
 Vive in tormenti.
 Non più rigore, ohimè, guarda che tenti.

11. Itene, o miei sospiri

Anonym

I - te-ne, o miei so - spi - ri, Non più de' miei tor-men-ti, Ma del-la mor-te

mi - a, Ma del-la mor-te mi - a Mes-sag-gie - ri do - len - ti, Ed a co-lei

ch'il mio mo - rir de - si - a Di-te ch'il fa-tal pun - to Del-la mia mor-te è giun-to:

For - se, for-se, mos-so a pie - tà de'

miei mar - ti - ri, Di - rà di dar-mi a - i - ta,

Di - rà di dar-mi a - i - ta E tor-ne - re - te a me

Copyright © Helena Tašnerová

32

nun - zi di vi - ta, E tor - ne - re - -

37

te a me nun - zi di

41

vi - ta, E tor - ne - re - te a me nun - - -

45

zi di vi - - - ta.

4 # #

12. Core di questo core

Settimia Caccini
(Di Parma)

Co-re di que-sto co-re af-fé mor - rò! Ne-ga-re a me pie-tà È trop - pa cru-del

6
tà. S'og - nor mi vuoi af - flig-ge-re, Tan-to mi puoi tra-fig-ge-re, Che vo - len - tier per te l'al -

12
- ma chiu-drò. Co - re di que - sto cor___ af - fé mor - rò, af -

18
fé mor - rò, Co - re di que - sto cor___ af - fé mor -

24
rò, af - fé, af - fé, af - fé mor - rò!

Vita della mia vita, ohimè, pietà!
Esser crudele a me
È troppa ria morte;
S'ognor mi vuoi far tridere,
Tanto mi puoi uccidere,
Che volentier per te l'alma morrà.
Vita della mia vita, ohimè, pietà!

Alma dell'alma mia, pietade al cor!
A tanta servitù
Aspe non esser più,
S'ognor mi vuoi far piangere,
Crudele, il cor puoi frangere,
Che volentier per te l'alma si muor.
Alma dell'alma mia, pietade al cor!

13. Amor crudo, fior tiranno

Anonym

Prima parte

A-mor cru - do, - fior ti - ran - no, Cie-co, ig - nu - do, pien d'in-gan - no,

7
Prend' il vo - - - - - lo, prend' il

11
vo - lo, men - ti - to - re, - - - Va' pur lun - gi dal mio co - re

17 Seconda parte

So-no e - ter - ne le tue pe - ne, Son te - na - - - ci le ca -

24
te - - - ne. Ah, quel tuo ve-le-no in - fet - to L'al-me an - ci -

31
- de e dà di - let - - - to. Prend' il vo - -

37
- - - lo, prend' il vo - - lo, men - ti - to -

41
- re, Va' pur lun - gi - - - dal mio co - re

Copyright © Helena Tašnerová

45 Terza parte

Son già sciol - to dal tuo lac - cio, Fuor d'af - fan - no e fuor d'im-pac - cio, Son fe -

li - ce, son be - a to, Va' pur lun - gi, di - spie - ta - to. Prend' il

vo - lo, prend' il vo - lo,

men - ti - to - re, Va' pur lun - gi dal mio co - re.

67 Quarta parte

Tue pro - mes - se son in-gan - ni, Tue lu - sin - ghe son af -

fan - ni; Più non te - mo, più non spe - ro, Va' pur lun - gi,

lu - sin-ghie - ro. Prend' il vo - lo, prend' il vo - lo,

men - ti - to - re, Va' pur lun - gi dal mio co - re.

14. Lascerò di seguir

Di Parma
(Settimia Caccini)

La - sce - rò di se - guir L'em-pia e cru - da bel - tà Che mi
ve-de mo-ri-r, Né si muo - - - ve a pie-tà. Fug-gi - rò quei
rai ch'an-ci - do - no, Che nel pet - to il cor di - vi - do-no Do-ve al-ber - ga cru-del -
tà, cru-del - tà, Do-ve al-ber - ga cru-del - tà.

Sprezzerò l'empio stral
Ond'amor mi piagò,
Scioglierò laccio fral
Che quest'alma legò.
Dirò poi: "Filli acerbissima,
Se mi fusti crudelissima,
Ecco, più non t'amo, no!"

Lascerò pur d'amar
Donna che non ha fé,
Poich'all'altrui penar
Niega breve mercé.
Sprezzerò voce ingannevole
Di sirena dilettevole,
Che più cruda in mar non è.

15. Due luci ridenti

Alessandro Ghivizzani
(Settimia Caccini)

Due lu - ci ri - den - ti Con sguar - do se -

re - no Di dol - ci tor - men - ti M'in - gom - bra-no il se - no, Di

dol - ci tor - men - ti M'in - gom - bra-no il se - no.

Ma lam - - - pi d'a - mo - re Ra -

pi - sco-no il co - re, Con fur - to gen - ti - le la li - -

- - - ber - tà, la

li - ber - tà. Pur lie - to vi - vrà: Quest'

Copyright © Helena Tašnerová

[5#
#]

35
 al - ma, can - tan - - - - -
 # # # #

40
 - do, T'a - do - ra pe - nan - do, Ce - le - ste bel - tà, S'a - do - ra pe -
 # #

46
 nan - - - - -
 6

50
 do, S'a - do - ra pe - nan - do, Ce - le - ste bel - tà.
 4 # (#)
 #

Due labbra di rose
 Con dolci rossori
 Le faci amorose
 Promettono ai cori.
 Ma in quel bel sereno
 S'annida il veleno
 Che uccide dell'alme la libertà.
 Pur lieto...

Due braccia soavi,
 Mie dolci catene,
 Far posson men gravi
 L'acerbe mie pene.
 Da quest'io desio
 Sia stretto il cor mio;
 Si perda, si perda la libertà
 Pur lieto...

Due risi, due sguardi,
 Due care parole,
 Sian fiamme, sian dardi,
 Morir non mi duole.
 Morrommi beato,
 Morrò fortunato,
 E perderò lieto la libertà.
 Pur lieto...

16. Se miei tormenti

Settimia Caccini

Se miei tor-men-ti Con dol-ci ac - cen-ti Tem-pra la va-ga e vez - zo-set-ta Clo -

5

ri, Al - tro non chia - mo, Al - tro non bra - mo Ch[e]dar con-for - to a'

9

du - ri miei tor - men - ti, a' du - - ri

14

miei tor-men - ti, a'

18

du - ri miei tor - men -

21

ti, a' du - ri miei tor - men - ti.

4 #

S'a' miei martiri
Caldi sospiri
Scioglie da quel che già fu duro core,
Strali pungenti
Amor m'avventi,
Eterno il duolo, eterno sia l'ardore.

Voi, vaghi rai,
Ch'ai mesti lai
Stille di pianto per pietà versate,
Co' vostri sguardi
D'acuti dardi
Al crudo arciero la faretra armate

*Che se sospira
Ch'in me vi gira,
Qualor vede ch'il cor trafitto langue,
Lumi vezzosi,
Lumi pietosi,
Dolci mi fia versar l'anima e 'l sangue.*

17. Se da l'aspro martire

Jacopo Peri

Se da l'a-spro mar - ti - re Ch'an - ci - de 'l cor mi sa - rà da - to al-me -

5

no Di po-ter - vi ri - di-re Par - te di quel do - lor ch'io ser - bo in - te - ro, U - di - te di quai no -

11

te, O mia va - ga si - re - na, Pian - gen-do il sen per - cuo - te Il vo - stro fi-do a-man - te, Con

17

lin - gua in-sul mo - rir fred - da e tre - man - te. Io non cre-de - a già mai,

24

Dol-ce de'miei pen - sier fo-co e ca-te - na, Lun-gi da'va-ghi ra - i Pro - var si du - ra, in-con-so-la -

30

bil pe - na; Quei lu-sin-ghie-ri ac - cen - ti Fer-mar il sol pos-sen - ti, Di tal dol -

36

cez - za mi col-ma-ro il co - re Che di pe-ne e tor-men-ti Fug-giss'in sul par - tir og - ni ti - mo - re.

42

Las - so, dal-lo splen - do-re On-de l'al-me pu - pil-le Ri - dean o - gnor_ a far be - a-to il se -

6 # # # # # # 4

48

no, Un per - pe-tuo se-re - no Lie-to mi pro-met - té ad o - re tran-quil - le;

4 #

54

Ma non si to - sto il pie-de Tor-si lun - gi da voi, lu - ci se - re - ne, Ch'o-gni mia gio - ia da me fug -

6 6 6

59

gir si die - de. In -fi - ni - ta bel - ta-de Or co-no-sco di voi l'al - ta pos-san - za,

4 # # # #

66

Mi - se-ra lon-ta - nan-za, Mi - se-ro cor, mi - se-ri lu - mi, e voi, Pri -

6 # b b b b b

72

vi del-lo splen- dor_ de' lu - mi suo - i. E po-te - sti, cor mi - o, Se pur di car - ne

b 4 # #

78

se - i, Par - tir - ti da co - lei ch'è [la] tua vi - ta, Tua gio - ia e_ tuo de-si - o? Di' pur,

4 #

85

di'pur ad-di - o Al-le gio-ie ai di - let - ti; A te di' pur ad - dio, mi - se-ro co - re;

91

Sen-ti co-me sa-et - ti, sde-gna - to a - mo - re; Mi - ra li strai pun-gen - ti, Nu - di d'ogn'al - tra

6 # # 6

97

spe-ne, e sol di pe-ne Ar - ma-ti e di tor-men - ti. Ma voi, mio fo-co, in -tan-to Di - te:

b b

103

giun-gev'in sen di me pie-ta - de? Se la giu-ra - ta fe - de Ch'in sul par - tir la bel-la man mi

b b #

109

die-de Non tra-pass' il do - lo - re Che trop-po a-ma-ra-men - te af-flig - ge il co - re, Già per a-cer - be

b b b b

114

pe-ne Pre-da di mor - te mi - a Giun - ta sa-reb-be al fin la vi - ta mi - a.

b b 4 #

121

Ma per-ché mi sov - vie-ne Qua-si de' miei mar-ti - ri Le lac rim' e [i]so - spi - ri So-spi - ran-do e pian-gen -

#

127

do u - dir in - sie - me? Ma per - ché mi sov - vie - ne Ch' per a - ver - vi e gual del - le mie pe - ne?

132

Si dol - ce ri - mem - bran - za Pio - ve le - ti - zia in se - no, On - de mil - le pen - sie - ri Na - sco - no in un ba -

137

le - no; E l'al - te - ra bel - tà che m'in - na - mo - ra Mi mo - stran si pie - to - sa in su quell' o - ra,

143

Ch'io dagl'e - ter - ni dei non can - ge - re - i Con i so - a - vi can - ti i miei Più dol - ci e più gra - di -

148

ti pian - ti. Fra si so - a - ve in - gan - no, U - ni - ca mia spe - ran - za, Nell'

154

a - spra lon - ta - nan - za, Vo' con - so - lan - do del mar - tir l'af - fan - no.

18. Niegami un bacio

Di Parma

glio col dir sem - pre di

Nie ga-mi un ba-cio Pur dam-mi cor-do - glio Col dir sem-pre di no. Io vo glio un ba - cio, al

#

di - re,

fin un ba-cio io vo-glio, Da me stes-so il tor-rò. Àr - ma - ti, di - re, Fam - mi mo -

(4) #

10

ri - re: Lie - - - to, pur ch'io ti ba - ci,

4

16

io mi mor - rò, mor -

20

rò, io mi mor - rò.

Copyright © Helena Tašnerová

19. Lilla, tu mi disprezzi

Alessandro Ghivizzani

Lil - la, tu mi di-sprez-zi, Io pur ti se - guo ahi las - so:

6 6 # #

Son fat - to spas - so Dell'em-pia tua bel - tà. Ri-tro - set - ta, Sde -

(4) # (#)

gno - set - ta, Fam - mi pur peg - gio che sa - i:

Tem - po ver - rà che te ne pen - ti - ra - i, Tem - po ver -

rà che te ne pen - ti - ra - i, che te ne pen-ti - ra - i

4 #

Mi chiami e pur mi fuggi,
Prometti e nulla attendi:
Così m'accendi
Dell'empia tua beltà.
Senza core,
Senza amore,
Fammi...

Che giova a me, crudele,
Giurarmi essere amante,
Se sei incostante,
Se sei senza pietà?
Mi schernisci,
Mi tradisci,
Fammi...

Più non credo a tuoi vezzi.
Ché già son fatto accorto
Che tu vuoi morto
Ch'il cor donato t'ha.
Lusinghiera,
Cruda fera,
Fammi...

20. Per servire a bella dama

Giovanni Bettini

Per ser-vi-re a bel - la da - ma Ch'io va - dia lun - gi dal pa - trio li - do Per

l'o-ce - a - no in - fi - do? Va - dia ch'il bra - ma, Nol fa-rò, nol fa-rò tal paz - zi - a, ché vo-glio a -

ma - re, che vo-glio a-ma - re e sta - re a ca - sa mi - a E si-cu - ro can - tar,

e si-cu - ro can - tar se - ra e mat-ti -

na. Non è'l più bell' a - mar che la vi - ci - na.

Con la luce che l'addita
 Il fido amante della Del Nero
 Nel mar sdegnoso e fero
 Perse la vita.
 Così il mar non ha amore,
 Smorzò l'ardore all'affannato core
 E patì nel formar l'alma meschina.
 Non è 'l più...

Non gradite nell'amante,
 Vezzosa dama, la lontananza,
 Ma fedeltà, costanza
 Di diamante?
 Vo' provare il morire
 Pria ch'il mio core alberghi empio desire,
 Ben ch'ardesse per me beltà divina.
 Non è 'l più...

21. Questo, ohimè, che langue e more

Anonym

Dialogo Choro et Amante

Quest', ohi - mè, che lan - gue e
 Quest', ohi - mè, che lan - gue e

mo - re Per voi, don - na e bel - la e fe - ra,
 mo - - re Per voi, don - na e bel - la e fe - ra, Se ben
 mo - - re Per voi, don - na e bel - la e fe - ra,

Se ben po-co, o nul-la spe - ra Vuol pur dir - vi il suo do - lo - re.
 po - co, o nul-la spe - ra Vuol pur dir-vi il suo do - lo - re.
 Se ben po-co, o nul-la spe - ra Vuol pur dir - vi il suo do - lo - re.

13 Amante prima parte
 Trop - po o - sai, bei lu - mi ar - den - ti,

17
 A mi - rar vo - stre bel - lez - ze;

21
 Trop-po o - sai, lab - bra ri - den - ti,

25

A spe - rar vo - - stre dol - cez - ze;

29

Trop - po o - sai, guan - cie a - mo - ro - se, _

33

A bra - mar le vo - stre ro - se.

37 Amante seconda parte

Per voi dum - - que a ra - gion mo - ro,

41

O bei lu - - mi, o lab - bra, o vi - so;

45

A ra - gion, mio bel te - so - ro, _

49

Ho can - gia - - to il pian - to in ri - so,

53

Ché non li - ce a duol mor - ta - le.

57

Sov - ra il sol di - spie - gar l'a - le.

4 # [#]

61 Choro

Quest', ohi - mè, che lan - gue e mo - re.

8 Quest', ohi - mè, che lan - gue e mo - -

Quest', ohi - mè, che lan - gue e mo - -

65

Per voi, don - na e bel - la e fe - ra, Se ben po - co, o nul - la

8 re Per voi, don na e bel - la e fe - ra, Se ben po - co, o nul - la

re Per voi, don - na e bel - la e fe - ra, Se ben po - co, o nul - la

69

spe - ra Vuol pur dir - - vi il suo do - lo - re.

8 spe - ra Vuol pur dir - vi il suo do - lo - - re.

spe - ra Vuol pur dir - - vi il suo do - lo - - re.

73 Amante terza parte

Gra - ve fal - - lo ho com - mess' io,

[#]

77

Trop - po in al - - - to er - si i pen - sie - ri;

81

Ma chi può fug - gi - re, o Di - o,

85

Vo - stri dar - di, oc - chi guer - rie - ri?

89

Ma chi può schi - var la fiam - ma

93

Ch'og - ni cor - - - più fred - do in - fiam - ma?

97 Amante quarta parte

Trop - pa in voi bel - lez - za splen - de,

101

Trop - pa graz - - - zia in voi s'am - mi - ra;

105

Ad a - mar vin - to si ren - de

109

Chiun - que in voi lo sguar - do gi - ra,

113

E in - van con - tro al vo - stro lam - po

117

Al - tri cer - ca a - i - ta o scam - po.

121 Choro

Quest', ohi - mè, che lan - gue e mo - re

Quest', ohi - mè, che lan - gue e mo - -

Quest', ohi - mè, che lan - gue e mo - -

125

Per voi, don - na e bel - la e fe - ra, Se ben po - co, o nul - la

re Per voi, don - na e bel - la e fe - ra, Se ben po - co, o nul - la

re Per voi, don - na e bel - la e fe - ra, Se ben po - co, o nul - la

129

spe - ra Vuol pur dir - vi il suo do - lo - re.

spe - ra Vuol pur dir - vi il suo do - lo - re.

spe - ra Vuol pur dir - vi il suo do - lo - re.

133 Amante quinta parte

Ar - si - dum - que ed ar - do a - man - do, A - mor sa - con quan - ta fe - de;

137

do, A - mor sa - con quan - ta fe - de;

141

Spend' il - tem - po la - cri - man - do, Né spe - ran - za ho - di - mer - ce - de,

145

do, Né spe - ran - za ho - di - mer - ce - de,

149

Né spe - ran - za ho ch'al mio duo - lo Voi - gi - ra - te un guar - do so - lo.

153

lo Voi - gi - ra - te un guar - do so - lo.

157 Amante sesta et ultima parte

S'io_ v'a - mai, lu - ci se - re - - - ne, Se fur

162

ve - - - ri in me gl'ar - do - ri, Se fur a - -

167

spre le mie pe - - - ne, Se fur gra - vi i miei do - lo - ri,

173

Veg - ga - si or che senz' a - i - ta

177

Tra i so - spir ver - so la vi - ta, Veg - ga -

182

si or che sen - za a - i - ta Tra i so - spir

185 t

ver - - - so la vi - ta.

22. Occhi, d'amor fiamelle

Anonym

Prima parte

Oc - chi d'a - mor fia - mel - le, Del ciel
 lim - pi - de stel - le, Per - ché cru - di e spie - ta - ti Ri - vol -
 ge - te ver me sguar - di sì 'n - gra - ti.
 Bass solo
 Oc - chi cru - di, oc - chi bel - li, A me
 fie - ri e ru - bel - li, Ché, perch'io mi con - su - mi, Vol - ge - te al - tron -
 de, o al - men gi - ra -

6 4 3
 4 #
 4 #
 4 3 4

33

te i lu - mi?

4

36 Terza parte

Fo - ste voi d'a-mor mes - si, Son pur quegl' oc

#

40

chi stes - si Che, con sguar-di d'a - mo - re, Fe-

6 4 3

45

rim-m'l cru do ar-cie - ro il pet - to e'l co - re.

4 #

50 Quarta parte

Nel mi- rar la fe-ri - ta Gri dai: "Non ho più vi - ta!"

#

56

Voi di - ce - ste: "Cor mi - o, Deh non te - mer, che son fe -

59

ri - ta, che son fe - ri - ta anch' io.

4 #

63 Quinta parte

Ma di fe - ri - te ta - li Che non sa ran, che non sa - ran mor - ta -

69

li, Poi più ch'è vir - tù d'a - mo - re Che, da'suoi strai

Sesta parte

fe - ri - to, uom non si mo - re. Go - di fe - li -

ce, or' go - di Del - le a - mo - ro - se fro -

di: Son tua, se tu sei mi - o, Che co - sì vuol il fa - re -

tra - to di - o"

Settima et ultima parte

"Se tu m'a - mi, io t'a - do - ro;

Se tu l'an-gui - sci, io mo - - - - - ro":-

#

4 3

Que-ste fur le pa - ro - - - - - le Che tu di-ce-sti a me, vi -

vo mio so - le, Que-ste fur le pa - ro - - - - -

1 #

le Che tu di-ce-sti a me, vi - vo mio so -

#

le.

#

#

#

#

4

#

23. Uccidimi dolore

Jacopo Peri

Uc - ci - di - mi, do - lo - re, uc - ci - di - mi, do - lo -

4 # 4 #

re, e qui mi veg-gia L'I-do-lo mio spie - ta - to Per so-ver-chio mar - ti - re In-nan-zi a lui mo - ri -

4 # # # #

11 re. Al - ci - de, Al-ci-de in - gra - to, Co-me puoi far par - ti - ta, Co-me la-sciar quel vol -

#

17 to Che chia-ma-vi tua vi - ta, Co-me la-sciar I - o-le Che chia-ma-vi tua gio - ia, a - ni -

#

23 ma e so - le? Uc - ci - di - mi, do - lo - re, uc - ci - di - mi, do - lo -

4 # # #

31 re, e qui mi veg-gia L'I-do-lo mio spie - ta - to Per so-ver-chio mar - ti - re In-nan-zi a lui mo - ri -

#

36 re. Ohi - mè, se pur tu m'a - mi, Se pur tu m'a-mi oh Di - o,

#

Copyright © Helena Tašnerová

44

Per - chè po - ter la - sciar - mi, Per - chè per van de - si - o Se - guir bat - ta - glie ed ar -

6 # #

49

mi, E co - si fi - do cor porr' in o - bli - o, Al - ci - de, Al - ci - de mi - o? Dun - que sti - mi men

6 6 # # # # # #

55

ca - ro Que - sto so - a - ve lac - cio, On - de ti strin - ge il sen cor - te - se a - mi - ca, Che l'a - di - ra - to

b b b b

59

brac - cio Di bar - ba - ra ne - mi - ca? E sti - mi men gra - di - ti, Di - spie - ta - to che se - i, Del - li sde - gni di Mar - te

6 # #

64

i ba - ci mie - i? Ahì, ch'io cre - der non vo - glio Ch' il gran Re del - li

#

70

de - i Ad in - fa - mar ti man - di, Con - tro de - bi - le don - na, i tuoi tro - fe - i. O spet - ta - co lo al

6 # 4

76

te - ro, O de - gno del - le stel - le, Su - per - bis - si - mi van - ti, Ve - der pu - gnar con - tro u - na don - na im

#

80

bel - le Il do-ma-tor de' mo-stri e de' gi - gan - ti! Più, to - sto, ohi - mè, più,

85

to - sto, Cre-do che di me sa - zio e d'al - tri ac - ce - sa Tu vo - glia, o di - sle - al, da me par

90

ti - re Per far del - le mie gio - ie al - tra gio - i - re. Ma van - ne pur, cru - de - le, Se -

96

gui no - vel - li a - mo - ri, La - scia Re - gi - na a - man - te, Sprez - za cor sì fe - de - le. Van - ne, ch'io giu - ro al

102

Cie - lo, S'og - gi non è ba - stan - te L'in - fi - ni - to mar - tir a dar - mi mor - te, Giu - ro per que - sto se - no pas - sar il

107

fer - ro, E con - ten - tar - ti a pie - no. Deh, per - chè mai ti vi - di? Per - chè per mia sven - tu - ra Ve

112

ni - sti, o fal - so a - man - te, in que - sti li - di? Per - chè già mai ti die - di Il mio pu - di - co

117

fio-re, La re-al o-ne - stà, la vi - ta e'l co - re? Van - ne, ch'io ma-le - di - co Il

122

fo-co che m'ac-ce - se, Il lac-cio che mi strin - se; Ma-le-di - co l'a - mor ch'io t'ho por-ta - to, La tua per-fi - dia,

127

e'l mio per-ver - so fa - to. Deh — per - do - na, o mio be -

133

ne, Se con-tro te m'a - di - ro, Las - sa va - neg-gio nel cru-del mar - ti - ro, E non so quel ch'io

di - ca in tan - te pe - ne. A - spris - si-mo-do-lo - re, A-spris - si-mo tor-men-to,

Già tut-to al cor ti sen - to, Già — mi di - vi - de il co - re.

151

Vi - vi, mio ben, con - ten - to, E sap-pi che mo-ren - do an - co t'a-do - ro. Mi -

156

- se - ra! io man - co, io mo - ro.

24. Tu dormi, e 'l dolce sonno

Jacopo Peri

Prima parte

Tudor - mi, e 'l dol - ce son - no Ti lu - sin - ga con

l'a - li au - ra vo - lan - te, Né muo - ve om - bra già

mai ta - ci - te pian - te. Io, che non ho ri - po - so, Se non quan - do da'

lu - mi Ver - so tor - ren - ti e fu - mi, Es - co al not - tur - no ciel, a me - gio -

io - so. Tu lo splen - dor degl'ar - gen - ta - ti rai Non ri - mi - ri e ti

sta - i Sord' al duol che m'ac - co - ra; Io

sen - to e veg - gio ogn' or l'au - ra e l'au - ro - ra.

35 Seconda parte

Tu dor - mi, e non a-scol ti Me che pian - go e so-spi - ro e pre - go e bra - mo

E nell'al - to si - len-zio o - - - ra ti chia - mo. Ben

hai pro-fond'o-blio, Fil - li, se so - li I tuoi sen - si vi - ta - li e spe-ro in - dar - no De -

star in te pie-tà d'al - ma che mo-re. Non é Fe-bo lon - ta - no, Vien l'al -

ba ru-gia-do - sa, Ma che, dor - me e ri - po-sa? Non pian-ge in-dar-no i suoi tor-men-ti_

il co - re;_ E se non sen - ti tu, e se non sen - ti tu, mi sen - te A-mo -

re, mi sen - te A-mo - re. Tu dor - mi, ed io pur pian - go, O

79

bel-la, o del mio duol dol-ce tor-men - to, E col mio piant' io mi-ro il ciel in - ten - to.

85

En-tropiu me ed o -do-ri Tu ri-po-si 'lbel fian-co; Io, fra mil - le do-lo - ri, Sen-

90

to sen-za pie-tà ve-nir - mi man-co. O son - no, o tu che por - ti Pa-ce ai co-ri, e le

96

men-ti e - gre con - for - ti, Te non chia-mo già mai, te non chia-mo già mai, ma sol de-

101

si - o Ch'i miei so - spi-ri a - cque ta'l mo - rir mio, ma

106

sol de - si - o Ch'i miei so-spi-ri a - cque ta il mo - rir mio.

25. Nella bella stagion ch'ai raggi tepidi

Orazio Michi dell'Arpa

Prima parte

Nel - la bel - la stag - gion ch'ai rag - gi - te - pi - di Le

6

ne - vi a po - co a po - co - si - di - strug - go - no, E mor - mo - ran -

11

do i ri - vi ai gior - ni le - pi - di Con cri - stal - li - no pie -

16

de al mar - sen - fug - go - no, E co - me il ver - no i va - ghi - fio -

21

ri an - ci - do - no In ven - det - ta a lor pian - ti i pra - ti - ri - do - no,

27 Seconda parte

Ar - ma - to d'ar - co d'o - ro il gior - no ap - ri - va - si L'u -

32

scio d'ar - gen - to e fe - ria l'on - de squal - li - de Del cui san -

37

gue co - lo - ri - va-si Dell' al - ba e già le stel -

42

le e-san-gui e pal - li-de, E fea del pet - to suo la_____bel - - -

47

la, la bel-la Ve - ne - re Ru - gia - do - si i bei fio - ri e l'er - be_ te - ne-re,

53 Terza parte

Quan - do, di Sil - via in-na-mo-ra - to Clo - - - ri-do, Di

58

lei_ pian-gen - do e_ del de- stin_ la - gnia - va-si; Ed el - la as - si - sa in

63

grem - bo a un pra - to flo - ri-do Ai_____la-men-ti di lui_____qual

68

a - spe sta - va-si Cru - - - lo ai pian - ti ed_

73

ai so-spi-ri frig - gi - da: Pa-rea tra 'l ven - to e l'on - de un' al - pe ri - gi-da.

79 *Quarta et ultima parte*

"Deh mi - ra", e - gli di-ce - a, "co - me si fran - go - no Quel - le

84

ne - vi che di - an - zi e - ran si ri - gi-de, Mi - ra co - me dal sol per

89

co - te pian - go-no Ed e-ran qual se'

94

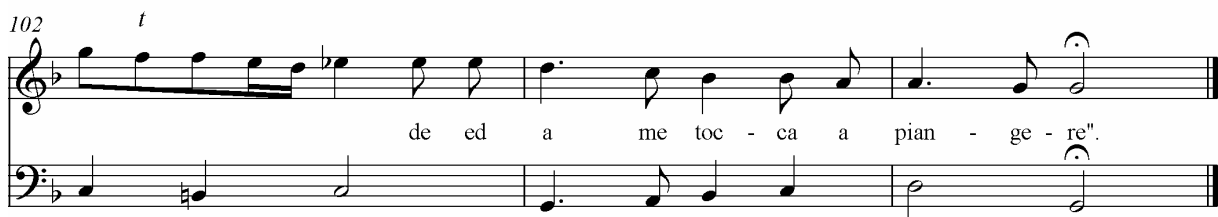
tu ge-la - te e fri - gi-de: Né'l tuo ge - lo il mio fo - co an -

99

co può fran - ge - re, Il pra - to ri -

102 *t*

de ed a me toc - ca a pian - ge - re'.

26. Sino a qual segno

Orazio Michi dell'Arpa

Prima parte

Si - no a qual seg no, o Do - ri, Ar - ri - ve - rà per me tua
 cru - del - tà? E'l mar de' miei do - lo - ri Quand' all'
 au - ra d'a - mor si pla - che - rà? Ahi!
 che a tan - ta im - pie - tà Non è men sal - da
 la mia tan - ta fé. Puoi tu tro - var il più fe - del - di - me, il più fe - del - di - me?
 ver - de spe - me in -
 Il ram - men - tar mi ac - co - ra Ch'og - ni mia ver - de spe - me in a - ri - di
 E co - - - me in su l'au - ro - ra Già tra - mon - tò di

(4) # #

5

10

14

19

20

30

4 #

4 # #

4 #

4 #

4 #

4 #

4 #

Copyright © Helena Tašnerová

35
 mie de-li - zie il di. Ahi! Ahi! ch'il mio

39
 ben spa - ri, Né pur so de-si - ar al - tri che

4 #

4 #

44
 te. Puoi tu tro - var il più fe - del di me, il più fe - del di me?

4 # #

49 Terza parte
 Di - co - no i sag - gi a - man - ti Che sen - za spe - me a - mor non du - re - rà

4 # #

54
 E che di - strut - ta in pian - ti Que - sta

4 #

58
 roc - ca del cor al fin ca - drà. Ahi!

#

62
 che per lun - ga e - tà Dell' or - me tue io

4 #

67

non ri - vol - ga il piè. Puoi tu tro - var il

4 #

70

più fe - del di me, il più fe - del di me?

4 # #

Quarta parte

Ca - der ma - ri - no sco - glio Ri - per - cos - so dal mar for -

glio Ri - per - cos - so dal mar for -

(4) # [#]

77

- se ve - drò, Non già tuo fe - ro or - go - glio Pla - ca -

4 #

82

to o me - no a - cer - bo io mi - re -

- to o me - no a - cer - bo io mi - re - rò. Las - so, las -

4 #

86

- so, ch'a - mor - te io vo', Né d'un so -

4 #

90

lo so - spir chiegg' io mer - cé. Puoi

4 #

93

tu tro - var il più fe - del di me, il più fe - del di me?

4 # (#)

97 Quinta ed ultima parte

Vi - ver sem - pre in tor - men - to, Spen - der il più bel fior di

(4) # [#]

101

gio - ven - tù, E poi chia - mar con - ten -

4 #

105

to La ca - te - na im - mor - tal di ser - vi - tù. Ahi!

109

Ahi! chi fia mai, chi fu Che sì

4 #

113

ra - ra co - stan - za ac - co - glia in sé. Puoi

[4 #]

117

tu tro-var il più fe-del di - me, il più fe - del di me?

(4 #) #

27. Fierissimo dolore

Orazio Michi dell'Arpa

Fie ris - si-mo-do-lo - re, Fie - ris - si-mo do - lo - re,

6

Che per mag-gior tor-men-to Af-flig-gi sì, ma non uc-ci-di il co - re,

12

Oh dam-mi mor-te e pu-re Da' o-mai fi-ne ai mar-ti - ri, Già'

18

che non gio-van più pian - ti e so - spi - ri. È par-ti -

24

to il cru-de - le, ond' il pre-ga - re E'l so-spi-rar è'n - va - no,

29

Ch'e-gli da me lon - ta-no Por-ta la fé in o-bli-o. Po-tu-to è gir-si sen-za pur dir-mi ad-di-o.

35

Do-lor te - na-ce e for-te, O d'af-flig-ger-mi ces-sa o dam-mi mor - te!

41

Ma tu, em pio e sper giu-ro, O-ve vai, o-ve fug-gi? Co-si la-sci scher-ni-ta, Co

47

lei che tu chia-ma-vi La tua gio-ia, il tuo be-ne e la tua vi-ta? Co-gno-sco

53

or l'ar-te tu-e, ma tar-di e in-va-no. Per-fi-do ed in-cos-tan-te, Per in-gan-nar-mi

58

ti fin-ge-sti a-man-te. Or va' ne'tuoi tro-fe-i, Sol per mag-gior mio scher-no

64

Nar-ra pur ad al-tru-i gli scher-ni mie-i, Nar-ra ch'al-la fin po-i U-na

70

don-na in-gan-na-sti Ch'i-do-la-tra-va il sol degl' oc-chi tuoi:"

76

Sien que-sti i tuoi tro-fe-i, si-a-no i tuoi fa-sti. Ch'i-o, ab-ban-do-na-ta a-man-te,

81

Dal ciel al - tra ven - det - ta Al - li sper - giu - ri tuo - i, ai tor - ti mie - i Già non chie - do o de -

86

si - o, Se non che tor - ni e che ri - tor - ni mi - o. Chi di me più fe - li - ce Sa - reb - be

92

o più con - ten - ta, S'al - le dol - cez - ze an - ti - che ri - tor - nas - si, Cru - de - le, in que - sto

97

se - no? Ohi - mè che man - co, ohi - mè che ven - go me - no!

28. Perdan quest'occhi il sole

Orazio Michi dell'Arpa

Per - dan quest oc-chi il so - le Pria che tra - mon - ti di mia vi - ta il gior -

no, Né mai fac - cia ri - tor - no Al - ba che mi con - so - la, Né ri - schia - ri per me l'om - bra

im - por - tu - na Rag - gio di stel - - - la o lu - na. Pio - va

la not - te or - ren - da Fiam - me di tor - ti ful - mi - ni e di lam - pi, Né sia chi me ne

scam - pi, Né sia chi mi di - fen - da. "Man - chi la ter - ra o - ve mai pos' il pie - de, Pria che man - chi di fe - de".

Em - pia! co - sì giu - ra - sti, E in se - gno che la fé pe - rir do - ve - a

La man di mor - te re - a Di con - giun - ger - vi o - sa - sti. Ven - det - ta, o cie - li, ven - det - ta,

38

o cie-li! Or-chi las - sù tien cu-ra Di pu - nir - la sper-giu - ra? Pio -

44

ve - te, o ful - mi-ni, su l'em - pio ca - po, Il sol - di nu - bi in-vol - ga -

50

si, O in - die-tro vol - ga - si, s'at - terr' e ful - mi-ni la - fal - la ce - che al -

56

trui - scher - nen - do va, L'em - pia che ben non ha, l'em - pia che fé non ha.

62

Man - chi-le sot - to ai piè La ter - ra of - fe - sa e

68

fia; dal cen-tro scuo - ta - si Lo ciel - che ruo - ta - si: Ven-di-chi la mia

74

fé. Ma... ma... che pre - go, ma... ma... che pre - go? Sa -

79

et - ta il ciel non ha Per pu - nir la

84

bel - tà. Più chia-ri splen - do-no Quegl'oc - chi - re - i

4 # #

90

che la mia mor-te bra - - - - - ma -

94

no. Gli di - i che l'a-ma-no, Chi non of - fen-do - no? E men-tre i cie-li a - mi - ci A lei si

99

vol - ta - no, Me non a - scol - to - no, E men-tre i cie-li a -

104

mi - ci A lei si vol - to - no Me non a - scol - ta - no.

4 #

29. Ahi, chi mi porge aita

Francesco del Niccolino

Prima parte

Ahi, chi mi por - ge a - i - ta? Ahi, chi mi sa - na il co - re

7 6 7 6

7

Da l'em - pia e ria fe - ri - ta Che già mi die - de A - mo - re

4 #

13

Col fol - go rar d'un guar - do, Col gi - rar di tuoi lu -

#

19

mi ond' io tutt' ar - do, ond' io tutt' ar - do?

4 4 # 4

25 Seconda parte

Quel - le stel - le a mo - ro - se Ond' ei m'in - cen - de e im - pia - ga, Quel - le lab -

7 6

31

bra di ro - se Pon - no sa - nar la pia - ga, Pon - no a - cque - tar

6 4

36

il duo - lo con un ri - so pie - to - so o un guar - do

6

Copyright © Helena Tašnerová

40

so - lo, o un guar - do so - lo.

6 # 4 #

46 Terza parte

Ma fol - le, ohi - mè, che spe - ro? Ben può l'a-ma-to ri -

51

so, Può il guar-do lu-sin-ghie - ro Sa - nar il cor con - qui - so,

4 #

57

Ma non con-sen - te il se - no, Ch'è d'or - gio e di

62

gel tut - to ri - pie - no, tut - to

6 6 # 4 #

66

ri - pie - no.

4 4 #

70 Quarta parte

Sti - ma suo pre - gio e van - to Ch'io sem - pre ar - da e so-spi - ri,

75

Si pa-sce del mio pian - to, Go - de de' miei mar - ti - ri,

6 4 #
4 # # #

81

E for-se bram' an - co - ra Che so-spi-ran - do e la - cri-mand'io

5# 5# 4 #

87

mo - ra, che la - cri-mand' io mo - ra.

4 # # # 4 #

92 Quinta et ultima parte

Co-si nel fo - co mio Vi - vrom- mi ogn- or pian - gen -

97

do, In - sin ch'il van de-si - o Non can-ge-ro mo - ren - do. Deh, pre -

4 #

103

sto al-men la mor - te Con-ten - to all' em - pia a me ri - me - dio ap-por - te,

6 6 #
4 4

109

a me ri - me

112

dio ap - por - - - - - te.

4 #

30. Sono li strali d'amor

Francesco del Niccolino

So - no li stra - li d'a - mor che fe - ri - sco - no. Sia - te
 voi, don - na cru - de - le, Quel - la, quel - la in - fe - de -
 le, Per cui m'an - ci - do - no. Ma fe - ri - te e tra -
 di - - - te l'al - ma e i co - ri; E pur non
 pos - so far ch'io non v'a - do - ri,
 E pur non pos - so far ch'io non v'a - do - ri.

Sono due stelle che l'alma m'impiegano.
 Nemmen voi, donna mendace,
 Questa, questa mi sface
 E ognora acidemi,
 E ferisce ed avventa in me sì ardori;
 E pur non posso far ch'io non v'adori.

Sono le chiome che strette mi legano.
 Siate voi, giocondo viso,
 Vostro vero bel riso.
 Il cor saettami,
 E benché strani sieno i miei martori,
 Non posso però far ch'io non v'adori.

31. Più soave d'ogni fiore

Anonym

The musical score is written for voice and piano. It consists of five systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment line. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 3/4. The lyrics are in Italian and describe a delicate hand picking flowers, contrasting a thorny rose with a more delicate rose.

6
 Più so - a - ve d'og - ni fio - re È l ri -
 gor di que - sta spi - na, È l ri - gor di que - sta
 7 6 4 #

12
 spi - na, Og - ni fior a lei s'in - chi - na;
 #

18
 Il mio co - re Per i - spi - na si - vez -
 #

23
 zo - sa Non si cu - ra, non si
 #

27
 cu - ra de la ro - sa.
 # 4 #

Se la mano candidetta
 Va cogliendo vaghi fiori,
 Se la spina la colori,
 Più saetta
 E cangiando mano in rosa
 Scopra altrui sua grazia ascosa.

Il bel fior cinto di spine
 Più pregiato è d'altro fiore,
 In ognor trionfa amore
 Fra divine
 Sue bellezze, onde pomposa
 Fa la spina anco la rosa.

32. Se le mie pene

Francesco del Niccolino

Se le mie pe - ne a so - spi - rar non
 muo - va - no Quel - - la che mi fe - ri,
 E se pie - tà quest' oc - chi miei non tro - va - no Pian - gen - do
 nott' e di, Me - glio sa - rà ch'io mo - ra, me - glio sa -
 rà ch'io mo - ra, e al - la mia do - glia Mor -
 te, s'a - mor lo strin - se, il no - do scio - glia.

Se i pianti miei, che chiari uscir si vedono,
 Non san trovar pietà,
 E se 'l mio mal quest'occhi miei non credono
 E che di me sarà?
 Meglio sarà ch'io mora, e a miei tormenti
 Morte, s'amor lo strinse, il nodo allenti.

Se i pianti miei quella crudel non piegano,
 Onde mi volgerò?
 Se sangue vuol, le vene mie nol negano:
 Vuot dar quanto si può.
 Meglio sarà ch'io mora, ed agl'impacci
 Morte, s'amor lo strinse, il nodo slacci.

33. I' ero pargoletta

Luigi Rossi

I' e-ro par - go - let - ta Quand' al - tri mi nar - rò Ch'a mor - è vi -

6
(76)

pe - ret - ta, Che

- pe - ret - ta, che mor - de quan - to può, Che mor - de quan - to può. I' e-ro par - go -

- let - ta Quand' al - tri mi nar - rò Ch'a - mor è vi - pe - ret - ta, Che mor - de quan - to può.

Quel dir, quel dir si m'in - gan - nò, si m'in - gan - nò Ch'a - mor gran

temp' o - dia - i, Te - men - do af - fan - ni e gua - i, Te - men - do af -

Copyright © Helena Tašnerová

24

fan - ni e gua - i.

fan - ni e gua - i.

7 6 6

7 6

Detailed description: This is a musical score for voice and piano. It consists of three staves. The top staff is a vocal line with lyrics 'fan - ni e gua - i.' and a fermata over the final note. The middle staff is a vocal line with lyrics 'fan - ni e gua - i.' and a fermata over the final note. The bottom staff is a piano accompaniment with a bass clef, featuring a sequence of notes with fingerings 7 and 6, and a fermata over the final note. The score is in a key with one sharp (F#) and a 4/4 time signature.

34. Tu dormi, Anima mia

Francesco del Niccolino

Tu dor - mi, tu dor - mi, A - ni-ma mi - a, tu dor - mi,

e in-tan - to Io per la not-te om-bro - sa Pur non tro-vai den-tro le piu - me po - sa; Vo'tra- den - tro le piu - me

en - do so - en - do so - spir, ver - san - do pian - to,

Vo' tra - en - do so - spir, ver - san - do

do pian - to.

Copyright © Helena Tašnerová

25 Seconda parte

Tu dor - mi, tu dor - mi, e del mio mal non pren - di cu - ra. Io te so-la de-

33

si - o, E in te sol ho fer - ma - to il pen-sier mi - o; Pro - - vo in a - mor - - vi - ta pe-

39

no - - - sa e du - ra, - - Pro - - -

43

vo in a - mor - - vi - ta pe - no - - sa e du - - ra.
- - vo in a - mor - - vi - ta pe - no - - sa e du - - ra.

35. S'io m'innamoro

Agniolo [Conti]

S'io m'in-na - mo-ro Cia - scu-no mi di - ce Ch'io vi-ve - rò fe - li -

4 3

-ce Sen - za duol, sen - za mar - to - ro. Che fo,

4 # # #

s'io m'in-na - mo - ro? Cia - scu - no mi di - ce Ch'io vi-ve - rò fe - li -

4 3

-ce Sen - za duol, sen - za mar - to - ro. Che fo,

4 # #

di'mio co-re, di'mio co-re, di', che fo? M'in-na - mo-ro sì, m'in-na - mo-ro sì o no?

b

Altri dir sento:
O gran[di] sospiri!
O cari miei martiri!
O d'amor dolce tormento!
Che fo,...

Ma sento ancora
Ch'amor non ha fede
E che non ha mercede
Di quel cor che s'innamora.
Che fo,...

Non voglio amare,
Se pure a te piace.
Per viver sempre in pace,
Dica ognun quel che gli pare.
Che fo,...

36. O bei lumi, o chiome d'oro

Anonym

The musical score is written for voice and piano. It consists of five systems of music. Each system has a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment line (bass clef). The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 3/4. The lyrics are written below the vocal line.

System 1: *O bei lu - mi, o chio - me d'o - ro. Ond' io*

System 2: *mo - ro Tra bel fo - - co e_ bei le - ga - mi, Fiam - me e*

System 3: *lac - - ci rad - dop - pia - - te, Fol - go - ra - te, Perch' io*

System 4: *sem - - pre av - vam - pi ed a - mi, Perch' io*

System 5: *sem - - - - pre av - vam - pi ed a - mi.*

A me [è] cara ogn' aspra sorte:
 Cara morte
 Fia per voi, luci serene;
 Crini, e voi ch' il core adora,
 Benché mora,
 Siate a me dolci catene.

37. Gioite al mio gioir cortesi amanti

Settimia Caccini

Gio - i - te al mio gio - ir, cor - -

-te - - si a - man - ti! Nem - bi d'a - ma - ri pian - ti,

7 6#

11
Non con - tur - b[a] il se - ren de' miei de - si - ri,

(4 #)

la - cri - me e so -
Né la - cri - me e so -

6 #

b

22
spi - ri Trag - go do - len - te più, ma ri - - -

‡

Copyright © Helena Tašnerová

si e can -

6 (4 3)

33

ti. Gio - i - te al mio gio - ir, cor - te - -

39

si a - man - ti!

44

Gio - i - te al mio gio - ir, cor - te - -

49

si a - man - ti!

53

si a - man - ti!

4 #

Se tranquillo già mai vedess' il cielo,
Dal suo lucente velo,
Piover sovra ad alcun gioia e diletto,
Quant'io racchiudo in petto
Felice più qual fu misero amante,
Gioite...

S'io sapessi ad altrui lieto narrare
Quali dolcezze rare
Rendon del viver mio l'ore gioiose,
A mie note pietose
Fermeriansi nel ciel l'ore volanti.
Gioite...

Tanto dirò non più che dai bei lumi
Angelici costumi,
Bella e soave man, bocca amorosa
Fanno, e mente pietosa
Ch'io non invidio le magion stellanti.
Gioite...

38. Occhi bellissimi

Anonym

Alla breve

The musical score is written in 3/2 time and consists of two systems of vocal lines (treble and bass clef) with lyrics underneath. The first system (measures 1-8) contains the lyrics: "Oc - chi bel - lis - si - mi, Cie - li d'a - mo - re,". The second system (measures 9-16) contains: "So - li ar - den - tis - si - mi Car - chi d'ar - do - re,". The third system (measures 17-24) contains: "Chi si v'in - a - ni - ma A stra - ziar - me?". The fourth system (measures 25-31) contains: "Nu - mi, dell' a - ni - ma Pie - tà, mer - cé.". The fifth system (measures 32-39) is a bass solo, indicated by the text "Bass solo" above the bass clef staff. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines.

Oc - chi bel - lis - si - mi, Cie - li d'a - mo - re,

9
So - li ar - den - tis - si - mi Car - chi d'ar - do - re,

17
Chi si v'in - a - ni - ma A stra - ziar - me?

25
Nu - mi, dell' a - ni - ma Pie - tà, mer - cé.

32
Bass solo

Occhi fortissimi
Di strai possenti,
Folgori asprissimi
Di fiamme ardenti,
Orbi volubili,
Sfere d'ardor,
Nodi insolubili
D'alme e di cor.

Occhi ricchissimi
D'alma bellezza,
Ma avarissimi
A chi l'apprezza,
S'in voi non destasi
Stral di pietà,
Occhi, non prezzasi
Vostra beltà.

39. Dimmi, dimmi, fanciuletta

Anonym

Dim-mi, dim - mi, fan - ciu - let - ta Vez-zo-set - ta, Per-ché

te-mi a dir - mi ad - di - o? Di', cor mi - o, Di', cru-de-le, In - fe - de - le, La ca-gion del

tuo fug - gi - re, Se non vuoi far - mi mo - ri - re, Se non

vuoi far - mi mo - ri - re!

The musical score consists of four systems of staves. Each system has a vocal line (treble clef) and a bass line (bass clef). The time signature is common time (C). The key signature has one sharp (F#). The lyrics are written below the vocal line. There are repeat signs and a fermata at the end of the piece.

Dimmi, dimmi, amato bene
 Chi ti tiene?
 Ché non miri un che t'adora?
 Vuoi ch'io mora?
 Vuoi ch'io pera
 Come fera
 Qui dinanzi agl'occhi tuoi,
 Non per far quel che tu vuoi?

Lascia, lascia dir chi vuole,
 O mio sole,
 E gradisci il pianto mio.
 Sì, cor mio,
 Sì, mio bene,
 Non conviene
 Che sia rigida e crudele
 Tua bellezza a un cor fedele.

40. Pascermi di dolore

Giovambattista dell'Auca Ballerino

Pa - scher-mi di do - lo - re, Dir - che di me - vi

7

5
duo - le e che vo - le - te un di, E che vo - le - te un di dar-mi pie-tà, dar - mi pie - tà,

6 # # 6 4 #

11
Son tut - - te va - ni - tà, Son tut - te va - ni -

4 # 4 # (4 3)

17
-tà. Al - - tro ch'A - mor non ri - com -

22
pens' a - mo - - - re, S'io v'a - mo e voi mi a -

7 6 #

28
ma - te; Co - si pie - ta - de a - vrà chi per voi

6 #

34
mo - re, chi per voi mo - re. Al - tro ch'A - mor non

4 #

40

ri - com - pen - sa a - mo - re, S'io v'a - mo e voi mi a -

4 3

46

ma - te; Co - si pie - ta - de a - vrà chi per voi

51

mo - re, Al - tro ch'A - - mor

4 #

55

non ri - com - pen - sa a - mo - re,

4 3

61

non ri - - com - pens' a - mo - re.

4 #

*Ridersi del mio male,
 poi dir che ve ne cale
 e che presto da voi pietade avrò,
 ciò creder non si può.
 Altro ch'Amor non ricompensa amore.
 Amar chi vi desia
 è cortesia; così si premia un core.
 Altro ch'Amor...*

*Fingersi di gradire
 chi per voi vuol morire,
 e dir che tosto avrò da voi mercé,
 so ben io come ell'è.
 Altro ch'Amor non ricompensa Amore.
 Odia l'innamorato
 esser burlato; odia l'altrui rigore.
 Altro ch'Amor...*

41. Volate, scherzate

Francesco del Niccolino

Vo - la - te, scher - za - te, Per que - sti bo - schet - ti, Fra

tan - ti di - let - ti, So - spi - ri miei do - len - ti,

Ché chi ser - ve a cor cru - de - le, In - fe -

de - le, Può dir: "Bel tem - po ad -

dio, ad - dio, ad - dio con - ten - ti".

Volate, scherzate,
 Per queste foreste,
 Fra crude tempeste,
 Sospiri miei dogliosi,
 Ché chi serve a core schivo,
 Fuggitivo,
 Può dir: "Bel tempo addio, addio riposi".

42. Tu ridi e canti

Anonym

Tu ri - di e can - ti E scher - zi ogn'

5

o - ra, Ben ch'io mi mo - ra Sol per tuo a - mor.

7 6 #

10

Se vuoi gio - i - re Del mio lan - gui - re, Al - men, cru -

#

15

de - le, Al - men, cru - de - le, Ren - dim' il cor.

b b #

Tu pur mi burli
E sprezzì, ingrata,
Cruda e spietata,
Né so perché.

Se gioia senti
De' miei tormenti,
Rendim' il core,
Che tuo non è.

43. Pur una volta

Alessandro Ghivizzani

Pur u - na vol - ta Fai dir di te: Men - tre pie -

- to - sa gi - - - ri A' miei so - spi - ri

L'al - - - - -

ma ri - tro - sa,
(4 #)

Se - gui, se - gui d'es - ser pie - to - sa, Do - - -

- - - - - na mer - cé, Se vuoi ch'il

mon - do Di - ca di te, Di - ca, di -

Copyright © Helena Tašnerová

ca, di - ca di te, Se vuoi ch'il mon - do Di - ca di

48
te, Di - ca, di -

52
ca, di - ca di te.

Pur a pietade
 Ti mossi un di:
 Per te più non sospiro,
 Né più m'adiro,
 Né fo lamenti.
 Segui di dar contenti:
 Se fai così
 Vivrò contento
 La notte e 'l di.

Pur dir poss'io:
 "Non peno più",
 Poi che l'alma ritrosa
 Fatta è pietosa,
 Né più disama.
 Segui d'amor chi t'ama,
 Chi fido fu,
 Fa ch'io dir possa:
 "Non peno più".

44. Più che saetta

Francesco del Niccolino

Più che sa - et - ta Al pro - prio seg - no La gio - vi - net - ta Cor - re al - lo

sdeg - no, Né vuol la - sciar - lo, Né vuol quie - tar - lo, Fin - ché mi - ri Pa - go al tut - to i suoi de - si -

ri.

4 #

Sospir non prezza,
Pianti non ode,
Fera bellezza
De' martir gode,
Né vuol sentire
Se non languire,
Ria crudeltate
Che sol stima esser pietate.

Di rai fedeli
Fuggir gli sguardi
E sol crudeli
Ritrovar dardi.
Ah, luci belle,
D'amore stelle,
Ahi, non conviene
Che si muor, tradita spene.

Deve gradirsi
Fedele amante
E non fuggirsi
Nobil sembante,
Ch'amar beltade,
Stimar pietade
Sol deve un core
Ch'ama e muor sol per amore.

45. Cantan gl'augelli

Di Parma
(Settimia Caccini)

Can - tan gl'au - ge - - - - - ll[i] In - na - mo - ra - ti E

so - - - - - no i - pra - ti Fio - ri - - - - - ti e

bel - li - - - - - Sov - ra ro - se e vi - o - le Spar -

ge suoi rag - gi d'or - - - - - lu - cen - te il so - le,

E strut - te al fi - ne Por - - - - - ton tri - bu - to al mar le

ne - vi al pi - - - - - ne, le - - - - -

ne - - - - - vi al - - - - -

39

pi - ne.

(4 #)

Nel tuo bel seno,
 O bella Clori,
 Gl'aspri rigori
 Non vengon' meno.
 Miro nel tuo bel volto
 Di primavera ogni tesor raccolto,
 Ma poi discerno
 Nel tuo gelato sen rigor di verno.

Scorrono l'ore,
 Ma tua bellezza,
 Ma tua fierezza
 Si fa maggiore.
 Scorron veloci gl'anni,
 Ma sono eterni i miei dogliosi affanni
 E la mia fede
 Nella stagion d'Amor senza mercede.

46. Io già ti fui fedele

Settimia Caccini
(Anonym)

Io già ti fui fe - de - le Per - chè mi fu - sti

7 6

pi - a; Or l'al - - - - ma si di - svi - a

Per - chè mi sei - - - - cru - de - le. Ec - co, ri -

4 # #

co - vro il cor ch'e - ra per - du - to, E sem - - - - pre -

can - te - rò: "Don - na bel - la e cru - del, io ti ri - fiu -

(4 #)

to, Don - na bel - la e cru - del, io ti ri - fiu - to,

io - - - - ti ri - fiu - to,

46

Don - na bel - la e cru - del, io ti ri - fiu - to!

Non ti darai già vanto
 Ch'io più languisca ucciso;
 Piangi pur al mio riso,
 Se già ridesti al pianto.
 Ecco...

Nel procelloso regno
 D'Amor fui quasi assorto;
 Or ne conduce in porto,
 Fatto nocchier, lo sdegno.
 Ecco...

Questo fia sempre il fine
 Delle beltà ritrose;
 Non permetta le rose
 Chi vuol donar le spine.
 Ecco...

47. Chi vuol veder due stelle

di Parma
(Anonym)

Chi vuol ve - der due stel - le A mez - zo

6

di più bel - le, Ven - ga Clo - ri a mi - rar

12

e di -

17

ca po - i Se ce - de ogn' al - tro lu - me

23

a'

28

lu - - - mi suo -

34

i, [a']

40

43

lu - - - mi suo - - - i.

4 3

Chi vagheggiar[e] suole
A mezzanotte il sole,
Veng' a mirar quel mio sole adorno,
Ché dovunque si volge è mezzogiorno.

Chi vuol veder gentile
A mezzo il verno aprile,
Veng' a mirar la mia vezzosa Clori,
Ché tra le fresche brine ha sempre i fiori.

Chi, quand[o] arde il Cielo,
Vuol veder neve e gielo,
Venga Clori a mirar, cielo d' Amore,
Ché sempre ha neve al seno, e gielo al core.

Chi vuol godere in terra
Quanto il Ciel chiude e serra,
Veng' a mirar di Clori il vago viso,
Ch' un ritratto è quaggiù del Paradiso.

48. Questa pallida carta

Giovanni Bettini

8

Que - sta pal - li - da car - ta D'o - scu - re no - te ef - fi - gi - a - ta e spar - ta, Sa -

5

rà, don - na cru - de - le, Di mo - ri - bon - do a - man - te Si - mu - la - cro fu - ne - sto ed in - fe - li - ce. Ve -

10

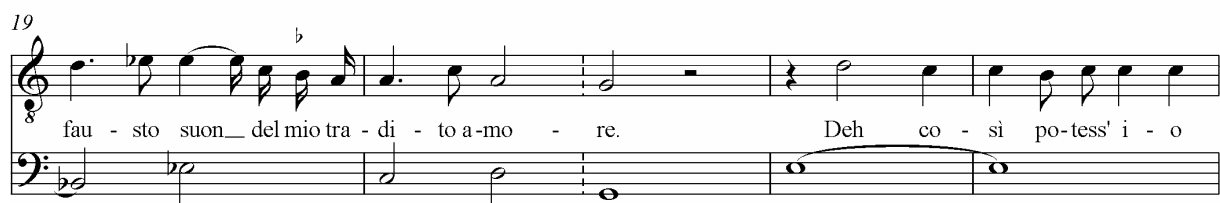
drai, don - na cru - de - le, Nel mac - chia - to can - dor di que - sto fo - glio Del - la tua fé la ver - go - gno sa i - ma - go; U -

15

drai, per - fi - da, u - drai. Da que - sti mu - ti chio - stri Rim - bom - bar - ti al ta - men - te in mez - zo al co - re L'in

19

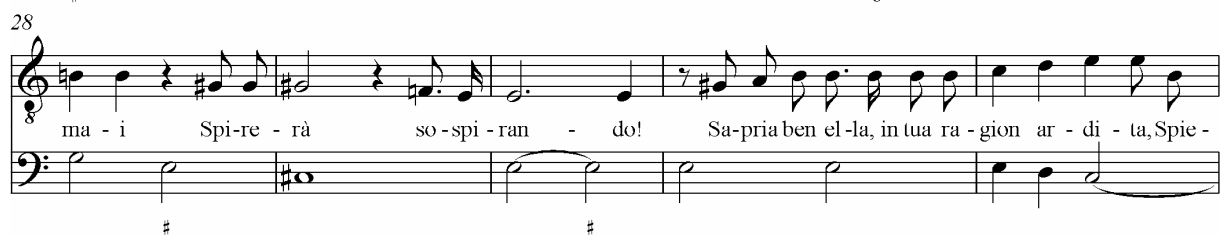
fau - sto suon - del mio tra - di - to a - mo - re. Deh co - si po - tess' i - o

24

Mo - ri - bon - do, tra - di - to Chiu - de - re in que - sto fo - glio Nun - zio del - la mia mor - te L'al - ma ch'in bre - ve o -

28

ma - i Spi - re - rà so - spi - ran - do! Sa - pria ben el - la, in tua ra - gion ar - di - ta, Spie -

33

ga-re a te da-van-te Le sue giu-ste que-re-le Con ac-cen-ti di fo-co. Dirsi aben el-la il tra-di-men-to in -

37

de-gno On-de la fé rom-pe-sti al tuo fé-de-le; Ar-de-rian for-se il vol-to Di ver-go-gna le

41

fa-ci, Com'or t'ar-do-no il co-re D'in-giu-stis-si-mo a-mor fa-ci no-vel-le. Dim-mi,

45

deh, dimm', in-fi-da, Hai più quel co-re in-se-no, Quel co-re in cui giu-ra-vi Ch'a-mor con man pos-sen-te Da ca-

49

rat-te-ri e-ter-ni D'e-ter-na fé-de e-ter-na leg-ge im-pres-se? Mi-se-ro, or ben m'av-

54

veg-gio, In-gan-na-to e scher-ni-to, Che nel tuo se-no in-fi-do So-lo e-ter-na è la vi-ta e l'in-co-stan-

59

za. Deh pur ve-des-si al-me-no Co-me spen-ta hai nel sen la fiamm'an-ti-ca, Co-si ve-

65

des - si an-co - ra De'bei lu - mi o-mi - ci - di, Di que'spec - chi del cor fin - ti e fal - la - ci O-scu-ra - to il se-

69

ren, spen - te le fa - ci. Deh co - si ve-dess'i - o, Col ver-no ch'a miei dan-ni 'l sen t'a-

74

ghiac - cia, Ver-sar di ne-ve al-gen - te La sta - te che bion-deg - gia Sull' au-r[e]a chio-ma al-te - ra

77

Spar-[t]ir ven-to, e lan-guen-te L'a-pril che lus-su - reg-gia Nel-la guan-cia o nel crin va-go e ri-den - te;

82

Co - si, _____ deh, ve-dess'i - o Tut - ta la tua bel - lez-za, Fat-to mo-stro d'or - ro - re Com'è d'in-fe-del

6 64

87

tà Ed or - ri-do mo-stro il co - re! _____ Ma più che mai pom-po-so il bel te-

4 3

91

so-ro Di quel-la chio-ma-d'o-ro, Più che mai lu-mi-no-so Il ce-le-ste splen - dor _____ di quei begl'oc-chi, Più vi-

94

va - ci che mai le ro-se e gi-gli Del-le guan-cie e del se - no, Più su - per - ba che mai Tua bel-tà sprezz-a-

97

tri-ce, Vie-più con-tem-pla e fin-ge A'dan-ni suoi L'in-na-mo - ra - ta men - te. Par - mi,

6

102

o pen-sie-ro a-cer - bo, Par - mi ve - der tut - to gio - io - so e lie - to L'in'giu-sto u - sur - pa -

106

to - re Vag-heg-giar - si e go - der - si, Ad on-ta di mia fe - de, i fur-ti suo - i; E

110

te, mia scher-ni - tri ce, Con mil-le dol-ci af-fet - ti Dar vi-ta al nuo-vo a-man-te E lui so - lo ar-ric[h]ir de'

114

miei te - so - ri; Ed io, de-lu-so in - tan - to, A' fol - go-ri mor-ta - li Di ra - pi - te bel-lez - ze

6

119

E-spo-sto il cor in - fer - no, Lan-gui - sco, ohi - mè, mi-se-ra - men - te a-man - te, Deh tu, tu

125

ché m'an-ci - di, Tra-di - tri - ce bel - ta - de, Non mi ne - ga-re al-me-no un so - spir

128

so - lo, Pria che n'e - sca da cor l'a - ni-ma a vo - lo.

49. Invan mi fuggite

Giovambattista dell'Auca Ballerino

In - van mi fug - gi - te voi, Ch'io

re - te poi
sem - pre vi se - gui - rò. Ma voi pian - ge - re - te poi

8
Ch'a man - - - do mi - mo - ri - rò, Ch'a - man - do

12
mi - mo - ri - rò. Fe - li - ce nel duol sa - rò, S'un gior - no

16
quel du - ro se - no Pen - ti - to so - spi - ri al - me - no, S'un gior - no quel

20
du - ro se - no Pen - ti - to so - spi - ri, so - spi - ri al - me - no.

So ben che del mio cordoglio
Non sente quel cor pietà,
E sorda vie più che scoglio
Vi armate di ferità,
Ah forse mia fè potrà
Far fede che a tort'io moro
E ch'io sul morir v'adoro.

Non fia che già mai si penta
Del duol che per voi soffri
Quest'alma che non rammenta
Mai lieta passare un dì.
Chi lieto d'Amor gioi,
Felice di sua ventura
Sospiri mia pena dura.

Ognora dentro al mio petto
S'accrescono ardore e fè,
Ma l'empia, per suo diletto
Non cura già mai di me.
Non spero da voi mercé,
Ma privo d'ogni speranza
La fede nel duol s'avanza.

50. Che farai, alma mia

Giovambattista dell'Auca Ballerino

Che fa - rai, al - ma mi - - a,

6 6 6
b k 4

Se la tua don - na, se la tua don - na nuo - vo a - mor_

de - si - a, Se la tua don - na nuo - vo a - mor_

4 3

de - si - a? Se - guir - la non vor - ra -

4 #

- i, La - sciar - la non po - tra - i, Ché se l'a-mi non

4 #

ar-de e se la scac - ci Ti le - ga poi, ti le - ga poi con cen - to e mil -

4

Copyright © Helena Tašnerová

33

-le lac - ci, Ti le - ga poi con cen - to e mil - le

4 #

36

lac - ci, Ti le - ga poi con cen - to e mil - le lac - ci.

b b 4 #

Lascerei tant'ardore,
 Seguir vorrai chi per altrui si more.
 Spregiarla non gioisci,
 Chiamarla non ardisci,
 Se si sdegna, o alletta, odiar non puoi,
 Ché presa sei da tanti inganni suoi.

Amar tanto ti piace,
 Una sdegnosa all'Amor tuo fugace.
 Pregarla non la vuoi,
 Sdegnarla non la puoi.
 Ama dunque, alma mia, la sua bellezza
 E fuggi ognor l'inganni e la fierezza.

51. Voi m'ancidete

Giovambattista dell'Auca Ballerino

Voi_ m'an - ci - de - te Con_ gl'oc - chi a -

mo - ro - set - ti, Mai sem - pre_ li vol - ge -

- te Per dar_ al - trui di-let - ti. Deh_

non lo fa - - te, Ché fa-cen - do co si, ché fa-cen - do co - si voi

m'ac - co - ra - te, Ché fa - cen - do co - si voi m'ac-co - ra - te.

Bs solo (Ritornello)

Copyright © Helena Tašnerová

Meco divisi
Di darvi l'alma e 'l core,
Ma voi gl'amati risi
Volgete ad altro amore.
Deh, non lo fate,
Ché facendo così voi m'accorate.

Mi fate torto
Me per altrui lasciare,
Ben io mi sono accorto
Ch'altri volete amare.
Deh, non lo fate,
Ché facendo così voi m'accorate.

Ria traditrice
D'Amor sarete detta,
Poi che fate infelice
Un'alma a voi soggetta.
Deh, non lo fate,
Ché facendo così voi m'accorate.

52. Infelice mia vita

Orazio Michi dell'Arpa

Prima parte

In - fe - li - ce mia vi -
In - fe - li - ce mia vi - ta,
In - fe - li - - - ce mia vi - - -

6
ta, In - fe - li ce mia vi - - - ta, Che
In - fe - li - ce mia vi - ta,
8 - ta, In fe - li - ce mia vi - ta,

12
spe - ri, che spe - ri, che ti la -
Che spe - ri, che ti la -
8 Che spe - ri, che ti la - gni,

17
gni, Che so - spi - ri, che pian - gi!
gni, Che so - spi - ri, che pian - gi!
8 — Che so - spi - - ri, che so - spi - ri, che pian - gi!

23
Oh, le la - cri - me o - bli - a, Oh,
Oh, le la - cri - me o - bli - a, Oh,
8 Oh, le la - cri - me o - bli - a, le la - cri - me o - bli - a, Oh,

Copyright © Helena Tašnerová

28

gio - ia spe - ra, Oh, le la - cri - me o - bli - a, le

33

bli - a, le la - cri - me o - bli - a, Oh, gio - ia spe - ra, Oh, le la - cri - me o - bli - a, Oh, gio - ia spe - ra, la - cri - me o - bli - a, Oh, gio - ia spe - ra

38

ra, Oh, sol il Ciel de - si - a! Oh, sol il Ciel de - si - a! - ra, Oh, sol il Ciel de - si - a!

43 *Seconda parte*

Va - ne pom - pe al - la ter - ra, va - ne Va - ne pom - pe al - la ter - ra, Va - ne pom - pe al - la ter - ra,

49

pom - pe al - la ter - ra, Che ge - mi, va - ne pom - pe al - la ter - ra, Che va - ne pom - pe al - la ter - ra,

55

che ge - mi, che t'af - fan - ni

ge - mi, che t'af - fan - ni

che ge - mi, che t'af - fan - ni Fra di -

60

Fra di - let - ti, tra dan - ni!

Fra di - let - ti, tra dan - ni!

let - ti, fra di - let - ti, tra dan - ni!

65

Oh, fal - la - ce il con - ten - to, Oh,

Oh, fal - la - ce il con - ten - to, Oh,

Oh, fal - la - ce il con - ten - to, fal - la - ce il con - ten - to, Oh,

70

po - co du - ra, Oh, fal - la - ce il con -

po - co du - ra, Oh, fal - la - ce il con - ten - to,

po - co du - ra, Oh, fal - la - ce il con - ten - to, fal -

75

ten - to, fal - la - ce il con - ten - to, Oh, po - co du -

oh, fal - la - ce il con - ten - to, Oh, po - co du - ra,

la - ce il con - ten - to, Oh, po - co du -

80

ra, Oh, fug - ge al par del ven - - to.

Oh, fug - ge al par del ven - to.

-ra, Oh, fug - ge al par del ven - - to.

85 Terza parte

Dun - que, fol - le, che bra - mi, Dun - que,

Dun - que, fol - le, che bra - mi,

Dun - que, fol - - le, che bra - - - mi,

91

fol - le, che bra - - - mi, Che go - di,

Dun - que, fol le, che bra - mi, Che

Dun - que, fol - le, che bra - mi,

97

che go - di, che ti van - - ti,

go - di, che ti van - - ti,

— Che go - di, che ti van - ti, Ne le

102

Ne le cu - re, ne' pian - - ti?

Ne le cu - re, ne' pian - - ti?

cu - - re, ne le cu - re, ne' pian - - ti?

107

Oh, la vi - ta è pe - no - sa! Oh, Oh, la vi - ta è pe - no - sa! Oh, Oh, la vi - ta è pe - no - sa, la vi - ta è pe - no - sa! Oh,

112

non v'è pa - ce! Oh, la vi - ta è pe - non v'è pa - ce! Oh, la vi - ta è pe - no - sa, non v'è pa - ce! Oh, la vi - ta è pe - no - sa, la

117

no - sa, la vi - ta è pe - no - sa! Oh, non v'è pa - no - sa, la vi - ta è pe - no - sa! Oh, non v'è pa - vi - ta è pe - no - sa! Oh, non v'è pa -

122

ce! Oh, sol in Dio si po - - sa! ce! Oh, sol in Dio si po - - sa! ce! Oh, sol in Dio si po - - sa!

53. Della sorte mi lamento

Orazio Michi dell'Arpa

Del - la sor - te mi la - men -
 Del - la sor - te mi la - men - to, -
 Del - la sor - - - te mi la - men -

5

to, Del - la sor - te mi la - men - to, Son per
 Del - la sor - te mi la - men - to, -
 to, Del - la sor - te mi la - men - to, -

11

lei, son per lei di vi - ta stan -
 Son per lei, son per lei di vi - ta stan - co, -
 Son per lei, son per lei di vi - ta stan -

17

co, Son per lei, son per lei, son per lei di
 Son per lei, son per lei, son per lei di
 co, Son per lei, son per lei di

23

vi - ta stan - co, E con ri - gi - do spa - ven - to,
 vi - ta stan - co, E con ri - gi - do spa - ven -
 vi - ta stan - co. E con ri - gi - do spa - ven -

30

e con ri - gi - do spa - ven - to
 to
 to

36

Di pal - lor,
 Di pal - lor,
 Di pal - lor, di pal - lor,

41

il vol - to in - bian - co. Ahi, che man -
 il vol - to in - bian - co.
 di pal - lor il vol - to in - bian - co.

47

co! ahi, che man -
Ahi, che man - co!
Ahi, che man -

51

co! ahi, che man - - co!
ahi, che man - co!
co! ahi, che man - - co!

56 Seconda parte

Il de - stin no - cen - te e cru - do, Il de - stin
Il de - stin no - cen - te e cru - do, Il de - stin
Il de - stin no - cen - te e cru - do, Il de - stin
Il de - stin no - cen - te e cru - do, Il de - stin

62

no - cen - te e cru - do Vol - ge in me, vol - ge in
no - cen - te e cru - do Vol - ge in me,
stin no - cen - te e cru - do Vol - ge in me,

68

me l'a - ma - to brac - cio, Vol - ge in
vol - ge in me l'a - ma - to brac - cio, Vol - ge in me,
vol - ge in me l'a - ma - to brac - cio,

71

me, vol - ge in me, vol - ge in me l'a - ma - to brac - cio.
vol - ge in me, vol - ge in me l'a - ma - to brac - cio.
Vol - ge in me, vol - ge in me l'a - ma - to brac - cio,

81

E di fé d'a - mor in - gnu - do, E di
E di fé, d'a - mor in - gnu - - - - -
E di fé, d'a - mor in - gnu - - - - -

87

fé d'a-mor in - gnu - do, Rom - pe a me
do, Rom - pe a
do, Rom - pe a

93

me, _____ rom - pe a me, _____ rom - pe a me di

98

vi - ta il lac - cio. Ah, ch'ag - giac - cio!_

vi - ta il lac - cio. Ah, ch'ag - giac -

vi - ta il lac - cio.

104

ah, _____ ch'ag - giac - cio! ah, _____

_____ Ah, _____ ch'ag - giac - cio! ah, _____

_____ ah, _____

107

_____ ch'ag - giac - cio!

_____ ch'ag - giac - cio!

_____ ch'ag - giac - cio!

111 Terza ed ultima parte

Av - rà va - ga che di - spie - ghi, Av - rà va -

Av - rà va - ga che di - spie - ghi, Av - rà va -

Av - rà va - ga che di - spie - ghi, Av - rà

117

ga che di - spie - ghi Per lo ciel, per lo

ga che di - spie - ghi Per lo ciel,

va - ga che di - spie - ghi Per lo ciel,

123

ciel il vol so - no - ro, Per lo ciel,

per lo ciel il vol so - no - ro, Per lo ciel,

per lo ciel il vol so - no - ro Per lo

130

per lo ciel, per lo ciel il vol so - no - ro,

per lo ciel, per lo ciel il vol so - no - ro,

ciel, per lo ciel il vol so - no - ro,

136

Se non tem - pri i las - si pre - ghi, Se non

Se non tem - pri i las - si pre - - - - -

Se non tem - pri i las - si pre - - - - -

142

tem - pri i las - - - si pre - ghi, Se non pla -

ghi, Se non

ghi, Se non

148

pla - - - - - chi

pla - - - - - chi

pla - - - - - chi

153

il mio mar - to - ro. Ah, che mo - ro!

il mio mar - to - ro. Ah, che mo -

il mio mar - to - ro.

159

ah, che mo - ro! ah, ro! ah, Ah, che mo - ro! ah,

This system contains three staves of music. The top staff is a vocal line with lyrics 'ah, che mo - ro! ah, ro! ah, Ah, che mo - ro! ah,'. The middle staff is a piano accompaniment with lyrics 'ro! ah,'. The bottom staff is a bass line with lyrics 'Ah, che mo - ro! ah,'. The music features a mix of quarter and eighth notes with various phrasing slurs.

162

che mo - - - ro! che mo - ro! che mo - - - ro!

This system contains three staves of music. The top staff is a vocal line with lyrics 'che mo - - - ro! che mo - ro! che mo - - - ro!'. The middle staff is a piano accompaniment with lyrics 'che mo - ro!'. The bottom staff is a bass line with lyrics 'che mo - - - ro!'. The music features a mix of quarter and eighth notes with various phrasing slurs.

54. Su, su, bei sguardi

Giovanni Bettini

Su, su bei sguar - di, bei sguar -

Su, su, su, su bei sguar - di, bei sguar - di,

Su, su bei sguar - di, bei sguar -

6

di, Begl' oc - chi guer - rie - ri: Al mi - rar! al fe - ri - re! bei sguar -

bei sguar - di, Begl' oc - chi guer - rie - ri: Al mi - rar! al fe -

8

di, bei sguar - di, Begl' oc - chi guer -

12

di, begl' oc - chi guer - rie - ri: Al mi - rar! al fe - ri - re! al fe - ri - re!

ri - re! bei sguar - di Al mi - rar! al fe - ri - re! al fe - ri - re!

8

rie - ri: Al mi - rar! al fe - ri - re! al mi - rar! al fe - ri - re! al

18

al fe - ri - re! Al mi - rar! al fe - ri - re!

Al mi - rar! al mi - rar! al fe - ri - re!

8

fe - ri - re! Al mi - rar! al fe - ri - re!

25

Tan - to è dir - vi "Mi - ra - te!", Quant' è dir - vi "Pia - ga -

Tan - to è dir - vi "Mi - ra - te!", Quant' è dir - vi "Pia - ga - te!",

8

Tan - to è dir - vi "Mi - ra - te!", Quant' è dir - vi "Pia - ga -

31

te!", Quant' è dir - vi "Pia - ga - te!" Ma la

Quant' è dir - vi "Pia - ga - te!" Ma la

te!", Quant' è dir - vi "Pia - ga - te!" Ma la

37

pia - ga, la pia - ga è gio - i - re! Su, su,

pia - ga, la pia - ga è gio - i - re! Su, su, su, su,

pia - ga, è gio - i - re! Su, su, bei

43

bei sguar - di: Al mi - rar! al mi - rar! al fe -

bei sguar - di: Al mi - rar! al fe - ri - re! Al mi - rar! al fe -

sguar - di: Al mi - rar! al fe - ri - re! Al mi - rar! al fe - ri -

49

ri - re! Al mi - rar! al mi - rar! al fe - ri - re!

ri - re! Al mi - rar! al fe - ri - re!

re! Al mi - rar! al mi - rar! al fe - ri - re!

56 Seconda parte

Su, su bei sguar - di, bei sguar - di, Sa - et -

Su, su, su, su bei sguar - di, bei sguar - di,

Su, su bei sguar - di, bei sguar - di,

62 - te a - mo - ro - se: Al vi - brar! al gio - i - re! bei sguar - di, Sa - et -

bei sguar - di, Sa - et - te a - mo - ro - se: Al vi - brar! al gio - i - re!

bei sguar - di, Sa - et - te a - mo - ro - se: Al vi -

68 - te a - mo - ro - se: Al vi - brar! al gio - i - re! al gio - i - re! al gio -

bei sguar - di Al vi - brar! al gio - i - re! al gio - i - re! Al vi -

brar! al gio - i - re! Al vi - brar! al gio - i - re! al gio -

74 - i - re! Al vi - brar! al gio - i - re!

brar! al vi - brar! al gio - i - re!

- i - re! Al vi - brar! al gio - i - re!

80 Tant' è dir - vi "Vi - bra - tel!", Quant' è dir - vi "Be - a -

Tant' è dir - vi "Vi - bra - tel!", Quant' è dir - vi "Be - a - tel!",

Tant' è dir - vi "Vi - bra - tel!", Quant' è dir - vi "Be - a -

86

te!", Quant' è dir - vi "Be - a - te!" Che so -
 Quant' è dir - vi "Be - a - te!" Che so -
 te!", Quant' è dir - vi "Be - a - te!", Che so -

92

a - ve, so - a - ve è il mar - ti - re! Su, su,
 a - ve, so - a - ve è il mar - ti - re! Su, su, su, su,
 a - ve è il mar - ti - re! Su, su, bei

98

bei sguar - di: Al vi - brar! al gio - i - re! al gio -
 bei sguar - di: Al vi - brar! al gio - i - re! Al vi - brar! al gio -
 — sguar - di: Al vi - brar! al gio - i - re! al gio - i - re! Al vi -

104

i - re! Al vi - brar! al vi - brar! al gio - i - re!
 i - re! Al vi - brar! al gio - i - re!
 brar! al vi - brar! al vi - brar! al gio - i - re!

55. Ecco l'alba in oriente

Anonym

Fil - li
Fil - li
Ec - co l'al - ba in o - ri - en - te,

6
mia, già spun - ta il gior - no, Ec - co il ciel fat - to ri -
8
mia, già spun - ta il gior - no, Ec - co il ciel fat - to ri -
Ec - co il ciel fat - to ri -

12
den - te, Ec - co fat - to il mon - do a - dor - no.
8
den - te, Ec - co fat - to il mon - do a - dor - no.
den - te, Ec - co fat - to il mon - do a - dor - no.

18
Nuo - va lu - ce i mon - ti in - fio - ra, Nuo - vo rag -
8
Nuo - va lu - ce i mon - ti in - fio - ra, Nuo - vo rag -
Nuo - va lu - ce i mon - ti in - fio - ra,

24
gio il cie - lo in - do
8
gio il ciel in - do
Nuo - vo rag - - - gio,

30

ra, Nuo - vo

ra, Nuo - vo

nuo - vo rag - - - gio,

36

rag - - - gio il ciel in -

rag - - - gio il ciel in - do - - -

nuo - vo rag - - - gio il cie - lo in - do - -

42

do

48

ra, il ciel in - do - - - ra.

ra, il ciel in - do - - - ra.

ra, il ciel in - do - - - ra.

Nasce il dì più che non suole
Luminoso e sfavillante,
Perché forse impara il sole
Lo splendor del tuo sembiante
E sdegnoso invidia prende
Ch'altro sole in terra splende.

Ma tu porti, o mia ritrosa,
Sole in fronte e ghiaccio in petto
E crudel quanto vezzosa
Del mio duol fai tu diletto.
Ah, non è bellezza intera
Volto d'alba e cor di fera.

56. Sì, che non voglio più amare

Anonym

No,

Sì, che non vog - lio più a - ma - re,_____

Sì, che non vog - lio più a -
che non vog - lio pe - na - re,_____

No, che non vog - lio pe -

ma - re, No, che non vog - lio pe - na - re,_____

sì, che non vog - lio pe - na - re,

na - re,_____ Sì, sì,

Sì, Sì, che non vog - lio più a - ma - re,
No, che non vog - lio pe - na - re,

che non vog - lio più a - ma - re, No, che non

che non vog - lio, No,_____ che non vog - lio pe - na -

No, no, no, che non vog - lio pe - na - re.

vog - lio pe - na - re, No, che non vog - lio pe - na -

29

re. La - scia, la - scia, mio co - re, La - scia i

La - scia, la - scia, mio co - re, La - scia i

re. La - scia, la - scia, mio co - re, La - scia i

35

vez - zi d'a - mo - re, La - scia i

vez - zi d'a - mo - re, La - scia i vez - zi,

vez - zi d'a - mo - re, La - scia, mio co - re, La -

41

vez - zi, la - scia i vez - zi d'a - mo - re!

la - scia, la - scia i vez - zi - d'a - mo - re!

scia i vez - zi, la - scia i vez - zi d'a - mo - re!

So che per breve gioire
No, che non voglio morire.
Lascia, lascia il crudele
Cieco nume infedele!

Sì, ch'è fallace e non vede,
No, che t'inganna e nol crede.
Lascia, lascia sua gioia
Dove ascosa è la noia!

Sì, ch'in amor non è fede,
No, che mai donna men crede.
Lascia, lascia, che fai?
Lascia il regno de' guai!

57. Lacci, strali, catene

Anonym

Lac - ci, stra - li, ca - te - ne, fiam - me, fiamm' e

Lac - ci, stra - li, ca - te - ne, fiam - me, fiamm' e

Lac - ci, stra - li, ca - te - ne, fiam - me, fiamm' e

fo - co, Non mi la - scia - te voi, non mi

fo - - co, Non mi la - scia - te voi, non mi

fo - - co, Non mi la - scia - te voi, non mi

la - scia - te voi per tem - po o lo - - co,

la - scia - te voi per tem - po o lo - co,

la - scia - te voi per _____ tem - po o lo - co,

Ché con - su - mar - mi ed ar - der

Ché con - su - mar - mi ed ar - der sol _____ de -

Ché con - su - mar - mi ed ar - der sol de - si - - o,

sol de - si - - o, Poi - ché dal

si - - - o, Poi - ché dal fo - co, dal

sol de - si - - o, Poi - ché dal fo - co ho

27

fo - co ho tut - to il vi - ver mio, Poi - ché dal fo -
 fo - co ho tut - to il vi - ver mio, Poi - ché dal
 tut - to, ho tut - to il vi - ver mio, Poi - ché dal

33

co, poi - - ché dal fo - co ho
 fo - co, poi - - ché dal fo - co ho
 fo - - co, poi - ché dal fo - co ho

36

tut - - to il vi - ver mio.
 tut - - to il vi - ver mio.
 tut - to il vi - ver mio.

Occhi, guance amoroſe, chiome d'oro,
 Se privo ſon di voi, ſoſpiro e moro.
 Bruciate il petto in queſto dolce ardore,
 L'alma ſtruggete, incatenate il core.

Dolce, cara, ſoave e grata aita,
 Cagion del morir mio, conforto e vita.
 Dammi conforto, e fia che lieto poi
 Miri pietoſo il ſol degl'occhi tuoi.

58. Sì, sì v'intendo ben

Anonym

Sì, sì, v'in - ten - do ben, oc -

Sì, sì, si, si, v'in - ten - do ben oc -

chi lo - qua - ci, oc - chi lo - qua - ci! Voi -

mi - ra - te ed ar - de - te, Voi mi - ra - te ed ar - de - te, voi -

ed ar - de te, Ed io pur mi - ro ed ar - do, - mi - ra - te ed ar - de - te, Ed io pur mi - ro ed ar -

Da poi ch'un vo - stro sguar - do Av - ven - tò nel mio

Copyright © Helena Tašnerová

30

sen, nel mio sen no - vel - le fa - ci. Sì, sì, Av - ven - tò nel mio sen no - vel - le fa - ci.

36

Sì, sì, v'in - ten - do ben, oc - chi lo - si, sì, v'in - ten - do ben, oc - chi Sì, sì, v'in - ten - do ben, oc - chi

41

- qua - ci, oc - chi lo - qua - ci. lo - qua - ci, oc - chi lo - qua - ci. lo - qua - ci, oc - chi lo - qua - ci.

Sì, sì, v'intendo ben, luci faconde!
 Voi mirate e chiedete,
 Ed io pur chieggi e miro,
 Da poi ch'un vostro giro
 Fulminò nel mio sen piaghe profonde.
 Sì, sì...

Sì, sì, v'intendo ben, lingue d'amore!
 Voi mirate e languite,
 Ed io languisco anciso,
 Da poi ch'il bel sorriso
 Risvegliò nel mio seno il vero ardore.
 Sì, sì...

59. Occhi belli, ond'il mio core

Anonym

Oc-chi bel-li, ond' il mio co-re Im-pia-ga-to sta,
 Oc-chi bel-li, ond' il mio co-re Im-pia-ga-to sta,
 Oc-chi bel-li, ond' il mio co-re Im-pia-ga-to sta,

8
 Non vi chieg-go ar-chi d'a-mo-re, Vi-ta né pie-tà. Non tar -
 Non vi chieg-go ar-chi d'a-mo-re, Vi-ta né pie-tà.
 Non vi chieg-go ar-chi d'a-mo-re, Vi-ta né pie-tà. Non tar -

14
 da-te a fe-ri-re, a fe-ri-re, Uc-ci-de-te mi
 Non tar-da-te a fe-ri-re, Uc-ci-de-te, uc-ci-de-te mi
 da-te a fe-ri-re, a fe-ri-re, Uc-ci-

20
 pur, uc-ci-de-te mi pur,
 pur, uc-ci-de-te mi pur,
 de-te, uc-ci-de-te mi pur, uc-ci-de-te mi pur,

25
 uc-ci-de-te mi pur, ch'io vo' mo-ri-re.
 uc-ci-de-te mi pur, ch'io vo' mo-ri-re.
 uc-ci-de-te mi pur, ch'io vo' mo-ri-re.

60. Fuggi pur

Anonym

Fug - gi pur, non l'u - dir, Ché non ha fé Que - sto

Fug - gi pur, non l'u - dir,

6

mo - stro d'a - mor, Ché non ha fé Que - sto mo - stro d'a - mor, Nu -

8 non l'u - dir Ché non ha fé, non l'u - dir, Ché

12

me cru - del Che con o - gni ri - gor,

8 non ha fé Che con o - gni ri -

18

Che con o - gni ri - gor. Dà pe - na e duol, E s'io

8 gor, Che con o - gni ri - gor. Dà pe - na e duol,

4 # #

24

chieg - gio pie - tà, E s'io chieg - gio pie - tà Sen

8 E s'io chieg - gio pie - tà, E s'io chieg - gio pie -

b #

29

fug - - - - - ge a vol.

tà _____ Sen fug - ge a vol.

61. Non mirar, non mirar

Anonym
(Giovanni Bettini)

Non mi - rar, non mi - rar, stol - to mio co - re,
 Non mi - rar, non mi - rar, stol - to mio co - re, —

7
 Non mi - rar, stol - to mio — co - re,
 Ché s'af - fis - si lo sguar-do in quei begl' oc -
 8 Ché s'af - fis - si lo sguar - do, lo sguar - do in quei begl' oc -
 Ché s'af - fis - si lo sguar - do in quei begl' — oc -

13
 chi Sa - prai com' i suoi stra - li a - mo -
 8 chi Sa - prai com' i suoi stra - li A - mo -
 chi Sa - prai com' i suoi stra - li A - mo -

18
 - re scoc - chi, com' i suoi stra -
 8 - re scoc - chi, com' i suoi stra - li —
 - re scoc - chi, com' i suoi stra -

22
 - li A - mo - re scoc - chi.
 8 A - mo - re scoc - chi.
 - li A - mo - re scoc - chi.

Non bramar, non bramar, cieco desire,
Ché s'accende il pensiero i[n] quei bei lum
Saprai con quai favelle amor consumi.

Non ridir, non ridir, lingua bramosa,
Ché se tenti spiegar quei dolci modi,
Saprai con quai catene amore annodi.

27 *Ultima stanza*

Non u - dir, non u - dir, a - ni - ma mi - a,

Non u - dir, non u - dir, a - ni - ma mi - a,

33

Ché s'ap - pre - sti l'o - rec - chie ai ca - ri det - ti,

Ché s'ap - pre - sti l'o - rec - chie, l'o - rec - chie ai ca - ri det - ti,

Ché s'ap - pre - sti l'o - rec - chie ai ca - ri det - ti

39

ti, Sa - prai con quai lu - sin - ghe a - mo - ti,

Sa - prai con quai lu - sin - ghe a - mo - ti,

ti, Sa - prai con quai lu - sin - ghe a - mo - ti

44

re al - let - ti, con quai lu - sin - ghe,

re al - let - ti, con quai lu - sin - ghe,

re al - let - ti, con quai lu - sin - ghe

48

ghe a - mo - re al - let - ti.

a - mo - re al - let - ti.

ghe a - mo - re al - let - ti.

62. Con sdegnose minacce

Anonym
(Francesco Nigetti)

Con sde - gno - se mi - nac - ce mi sfi -

5
da, Con sde - gno - se mi - nac - ce mi sfi - da Al - la
sfi - da Al - la guerr' agl' as - sal - ti d'a -

11
mo - re, Al - la guerr' agl' as - sal - ti d'a - mo - re, agl' as - sal - ti d'a -

17
mo - re, La cru - del, la cru -
mo - re, La cru - del, la cru - del mia ne -

23
del mia ne - mi - ca, ch'il co - re Con l'al - te - re sue gra - zie m'af -
mi - ca, ch'il co - re Con l'al - te - re sue gra - zie m'af -

29

fi - da, La cru - del mia ne - mi - ca, ch'il co - re

fi - da, La cru - del mia ne - mi - ca, ch'il

4 # b

34

Con l'al - te - re sue gra - zie m'af - fi - da.

co - re Con l'al - te - re sue gra - zie m'af - fi - da.

4 #

63. Al seren di due ciglia

Anonym
(Giovanni Bettini)

Prima parte

Al se-ren di due ci - glia Più del sol lu-mi no - se Sem-pli-cet-ta i - do -

Al se-ren di due ci - glia Più del sol lu-mi no - se Sem-pli -

6 b b

la - tra il co - re of - fer - si, E l'a-ni - ma - te ro-se D'u - na

cet-ta i-do-la - tra il co-re of- fer - si, E l'a-ni-ma - te ro-se D'u-na guan - cia ver -

7 6 4 # 7 6

guan-cia ver mi-glia A-pe a-mo - ros' a sug-ger l'a - li a - per - si,

mi - glia A-pe a-mo - ros' a sug-ger l'a - li a - per - si,

#6 4 #

Né po-tei, col va - lor del-la mia fe - de, Al mio va - go in-fe - del fer-mar le pian -

Né po-tei, col va - lor de-la mia fe - de, Al mio va - go in fe -

5 6 4 # 6 4 3

te, al mio va-go in-fe - del fer-mar le pian - te Del suo de - sir va - gan - te,

del femar le pian - te, Al mio vago in-fe - del femar le pian-te Del suo de - sir va - gan - te,

4 3 4 # 4 3 6 5 7 6 4 # #
4 3

Copyright © Helena Tašnerová

24

Ond' al - tra mai non ri-ma-nes - se e re-de Di si ca-ro a-ma-to - re,
Ond' al - tra mai, ond'

4 # 4 3

29

Ond' al - tra mai non ri-ma-nes - se e re-de Di si ca - ro a - ma-to - re.
al - tra mai non ri-ma-nes - se e re - de Di si ca-ro a-ma - to - re.

6 4 3

34

Non sa, non sa, non sa l'ar - te d'a - mo - re don -
Non sa, non sa, non sa
Non sa, non sa, non sa l'ar - te d'a -

6 4 3

40

- na, Non sa l'ar - te d'a - mo - re, d'a - mo - re Don -
l'ar - te d'a - mo - re Non sa l'ar - te d'a - mo - re
mo - re, Non sa, non sa l'ar - te d'a - mo - re

6 4 3

46

- na che s'in - na - mo - ra,
Don - na che s'in - na - mo -
Don - na che s'in - na - mo - ra,

6 4 3

52

non sa - Don - na ch'in mez - zo al co - re Va -
 - ra, Don - na ch'in mez - zo al co - re Va -
 Don - na ch'in mez - zo al co - re Va -

58

co - re Va - ga bel - tà scol - pi - sce, e poi,
 - ga bel - tà scol - pi - sce, e poi,
 - ga bel - tà scol - pi - sce, e poi,

62

poi, e poi l'a - do - ra.
 e poi l'a - do - ra.
 e poi l'a - do - ra.

66 Seconda parte

Di sue bel-lez - ze al - te - ro Gra di gl'in - cen - di - mie - i: Quan-to mes - se di glo - ria ei
 Di sue bel-lez - ze al - te - ro Gra di gl'in - cen - di - mie - i: Quan-to mes - se di glo - ria
 6 b b

71

sol rac - col - se, E co'begl' oc - chi re - i Quan-to or dol - ce or se - ve - ro
 ei sol rac - col - se, E co'begl' oc - chi re - i Quan-to or dol - ce or se - ve - ro
 7 6 4 # 7 6

76

Le chia-vi del mio cor vol - se e ri - vol - se! Né po-tei per mer

Le chia-vi del mio cor vol se e ri - vol - se!

6# 4 #

81

cé da l'em-pio e cru-do Im - pe-trar mal gra - di-ta al mio ser-vag - gio, Im-pe-trar mal gra -

Né po - tei per mer - cé da l'em-pio e cru-do Im-pe-trar mal gra - di ta al mio ser-vag -

5 6 4 # [6] 4 3 4 3

85

di-ta al mio ser-vag - gio, Se non scher - no e ol - trag - gio Da poi -

gio, Im-pe-trar mal gra - di-ta al mio ser-vag - gio, Se non scher - no e ol - trag - gio Da

4 # 4 # 6 5 7 6 4 # [#] 4 3

90

ch'il cor d'o-gni ra - gio - ne ig-nu-do Ve-sti di nuo-vo ar-do - re, Da poi ch'il

poi ch'il cor, Da poi ch'il

4 # 4 3 # 4

95

cor d'o-gni ra - gio - ne i - gnu - do Ve - sti di nuo - vo ar - do - re.

cor d'og - ni ra - gio - ne i - gnu - do Ve - sti di nuo - vo ar - do - re.

4 3

99

Non sa...
Non sa...
Non sa...

Detailed description: This is a musical score for three voices: Soprano, Alto, and Bass. The music is in 3/2 time and the key signature has two flats (B-flat and E-flat). Measure 99 features a whole note chord in each voice part, with lyrics 'Non' underneath. Measure 100 features a half note chord in each voice part, with lyrics 'sa...' underneath. A slur connects the notes across the two measures. The Soprano part starts on a whole note G4 in measure 99 and moves to a half note G4 in measure 100. The Alto part starts on a whole note E4 in measure 99 and moves to a half note E4 in measure 100. The Bass part starts on a whole note C3 in measure 99 and moves to a half note C3 in measure 100.

64. Viso, dolce mio foco

Anonym

Evrilla
 Silvi
 Fileno

Vi - so, dol - ce mio fo - co, Fron -

6

E
S
F

te, chia - ro mi - o cie - lo, Oc - chi, mie vag - he

12

E
S
F

Guan - cie, vi - ve mie ro - se, stel - le, Chio - ma

19

E
S
F

Boc - ca, mio bel te - so - mia re - te d'o - ro,

25

E
S
T
B

Chio ma, mia re - te d'o - ro, Chio - ma,
ro, Chio - ma, mia re - te d'o -
Chio - ma, mia re - te

31

E
S
T
B

mia re - te d'o - ro, Boc - ca, mio bel te - so -
ro, Boc - ca, mio bel te - so - ro:
d'o - - - ro Boc - ca, mio bel te - so -

37

E
S
T
B

ro: Ma do - ve las - ci, Fi - le - no,

42

E
S
T
B

Le vi - ve ne - vi del se - no?
Le vi - ve ne - vi del se - no? Ahi, ahi, ahi, che a quel
Le vi - ve ne - vi del se - no

46

E
S
F

Le vi - ve ne - vi del se - no So - no d'a - mor le de -
ge - lo mi strug - go! So - no d'a - mor le de -
So - no d'a - mor le de - li - zie, So - no d'a - mor le de - li - zie, Le vi - ve ne - vi del

51

E
S
F

li - zie, Le due se - re - ne pu - pil - le,
li - zie, Le due se -
se - no? Ahi, ahi, ahi,

56

E
S
F

Ahi, ahi, ahi, che son gl'ar -
re - ne pu - pil - le, Ahi, ahi,
che son gl'ar - - - - - chi d'a - mo - re, Ahi,

61

E
S
F

chi d'a - mo - re
ahi, che son gl'ar - chi, Ch'a - spre sa et - te m'av - ven -
ahi, ahi, che son gl'ar - chi d'a - mo - re,

65

E

S

F

ta-no, Ahi, che son gl'ar - chi d'a -

Le due se - re - ne pu - pil - le,

69

E

S

F

Ch'a-spre sa-et - te m'av - ven - - - - ta-no, Ch'a - spre sa -

mo - re, Ch'a - spre sa-et - te m'av -

Ch'a-spre sa - et - te m'av - ven - - - - -

72

E

S

F

et - te m'av - ven - - - - ta-no, E tut - te al co - re son

ven - - - - ta - no, E tut - te al co - re son ar - mi

76

E

S

F

ar - mi Che pri - gio - nie - ro mi ren - do - no,

E tut - te al co - re son ar - mi Che pri - gio - nie - ro mi ren - do - no,

Che pri - gio - nie - ro mi ren - do - no,

80

E
S
F

Che pri - gio-nie-ro mi ren - do-no, Che pri - gio-nie-ro mi ren - do-no.
 Che pri - gio-nie-ro mi ren - do-no, E tut - te al co-re son ar - mi, Ma quel - la can - di-da
 E tut - te al co-re son ar - mi, Che pri - gio-nie-ro mi ren - do-no,

85

E
S
F

ma - no, Quel - la, ohi - mè, mi pas - sa l'a - ni - ma,

90

E
S
F

Ma quel - la can - di-da ma - no, Quel - la, ohi - mè, quel - la mi pas-sa
 Ma quel - la can-di - da ma - no,
 Ma quel - la can-di - da ma - no, Quel - la, ohi - mè, mi pas-sa

95

E
S
F

l'a - ni - ma, Quel - la, quel - la, ohi - mè, ohi - mè, mi pas - sa l'a - ni - ma,
 Quel - la, quel - la, quel - la, ohi - mè, mi pas - sa
 l'a - ni - ma, Quel - la, quel - la, ohi - mè, mi pas - sa

99

E

S

F

p

ni - ma, mi pas - sa l'a - ni - ma.

l'a - ni - ma, mi pas - sa l'a - ni - ma.

l'a - ni - ma, mi pas - sa l'a - ni - ma.

65. Chi t'ha detto

Anonym
(Francesco Nigetti)

Chi t'ha det - to, chi t'ha det - to, bel -
 Chi t'ha det - to, chi t'ha det - to, bel -
 Chi t'ha det - to, chi t'ha det - to, bel -

6

- la Clo - ri, Ch'il mio co - re Per tuo a - mo - re
 - la Clo - ri, Ch'il mio co - re Per tuo a - mo - re
 - la Clo - ri, Ch'il mio co - re Per tuo a - mo - re

4

6

- Più non ar - da, più non ar - da e non so -
 - Più non ar - da, più non ar - da e non so -
 - Più non ar - da, più non ar - da e non so -

4 #

Copyright © Helena Tašnerová

18

spi - ri Or dol - cez - ze ed or mar - ti - ri?

spi - ri Or dol - cez - ze ed or mar - ti - ri?

spi - ri Or dol - cez - ze ed or mar - ti - ri?

♭ 4 # ♭ 6 4 3

25

Cre - di a me, cre - di a me, ch'egl'—

Cre - di a me, cre - di a me, ch'egl'—

Cre - di a me, cre - di a - me, cre - di a me, ch'egl'—

31

è bu - giar - do, Ch'io per te, ch'io per

è bu - giar - do, Ch'io per te,

è bu - giar - do, Ch'io per

36

te, ch'io per te d'a - mor sem - pre ar - do.

per te, ch'io per te d'a - mor sem - pre ar - do.

te d'a - - mor sem - pre ar - do.

Le bellezze tue divine
Son saette,
Che dirette
A ferir vanno il mio seno,
Ond' il cor per te vien meno
Credi a me...

Il tuo amor io più non bramo,
Che sol quello
Ch'è più bello,
Onde l'alma e i cori ancidi,
Se tu parli, o se tu ridi.
Credi a me...

42

So - la sei tu, so - la sei tu quel - la

So - la sei tu, so - la sei tu quel - la

So - la sei tu, so - la sei tu quel - la

6

48

fiam - ma Ch'ha ri - cet - to Nel mio pet - to; E chi

fiam - ma Ch'ha ri - cet - to Nel mio pet - to; E chi

fiam - ma Ch'ha ri - cet - to Nel mio pet - to; E chi

6

54

di - ce, e chi di - ce ch'io non sen -

di - ce, e chi di - ce ch'io non sen - to

di - ce, e chi di - ce ch'io non sen - to

4 #

60

-to Per tuo a - mor dol - ce tor - men - to,
 — Per tuo a - mor dol - ce tor - men - to,
 — Per tuo a - mor dol - ce tor - men - to,

♭ 4 # ♭ 6 4 3

66

Cre - di a me, cre - di a me, ch'egl' —
 Cre - di a me, cre - di a me, ch'egl' —
 Cre - di a me, cre - di a - me, cre - di a me, ch'egl' —

72

è bu - giar - do, Ch'io — per te, ch'io per —
 — è bu - giar - do, Ch'io — per — te, —
 — è bu - giar - do, Ch'io per

77

te, — ch'io per te — d'a - mor sem - pre ar - do.
 — per te, ch'io per te — d'a - mor sem - pre ar - do.
 te — d'a - - mor sem - pre ar - do.

66. Angoscioso sospir

Anonym
(Giovanni Bettini)

An - go - scio - so so - spir ch'e - sci dal Co - re, ___
 An - go - scio - so so - spir ch'e - sci dal Co - re.
 An - go - scio - so so - spir ch'e - sci dal Co - re.

8

Muo - vi, ahi las - so, a pie - tà ma - don - na e a - mo - re,
 Muo - vi, ahi las - so, a pie - tà ma - don - na e a - mo - re, ___ Muo - vi, ahi
 Muo vi, ahi las - so, a pie - tà ma - don - na e a - mo - re,

14

Muo - vi, ahi las - so, a pie - tà ma - don - na e a - mo - re. ___
 las - so, a pie - tà ma - don - na e a - mo - re.
 Muo - vi, ahi las - so, a pie - tà ma - don - na e a - mo - re.

20

Seconda parte

S'el - la il cor - so pren - de, Tu rin - for - za il vo - lo; ___
 S'el - la il cor - so pren - de, Tu rin - for - za il vo - lo;
 S'el - la il cor - so pren - de, Tu rin - for - za il vo - lo;

27

Giun - gi pur al po - lo, Do - ve A - mor ri - splen - de, ___ S'ei ___
 Giun - gi pur al po - lo, Do - ve A - mor ri - splen - de, S'ei ___
 Giun - gi pur al po - lo, Do - ve A - mor ri - splen - de, S'ei ___

34

t'in - fiamm' e ac - cen - de Di so - ver - chio ar - do - re. Muo - vi, ahi lasso...

t'in - fiamm' e ac - cen - de Di so - ver - chio ar - do - re. Muo - vi, ahi lasso...

t'in - fiamm' e ac - cen - de Di so - ver - chio ar - do - re. Muo - vi, ahi lasso...

39

O so - spir di fo - co, Deh quel sen di ghiac - cio, _____

O so - spir di fo - co, _____ Deh quel sen di _____ ghiac - cio,

O so - spir di fo - co, Deh quel sen di _____ ghiac - cio,

46

On - de av - vam po e ag - ghiac - cio, Strug - gi a po - co a po - co _____ Fin

On - de av - vam - po e ag - ghiac - cio, Strug - gi a po - co a _____ po - co Fin

On - de av - vam - po e ag - ghiac - cio, Strug - gi a po - co a _____ po - co Fin

53

che tro - vi lo - co Nel ge - la - to _____ co - re. Muo - vi, ahi lasso...

che tro - vi lo - co Nel ge - la - to _____ co - re. Muo - vi, ahi lasso...

che tro - vi lo - co Nel ge - la - to _____ co - re. Muo - vi, ahi lasso...

67. Filippo, e qual tesoro

Francesco del Niccolino

Fi-lip-po, e qual te-so-ro Di lo-da-ta E-li-co-na Po-

trà fio-rir-co-ro-na? A'chia-ri pre-gi tuoi, ch'a-man-do o-no-ro,

can-ti su-

ce-tra d'o-ro Fe-boi tuoi van-ti e si-a Del'

Lau-ro del tuo o-prar la glo-

ria-mia-

Copyright © by Helena Tašnerová

Spiegar sovra le stelle
Non puote un debil canto.
Valor che smezza è manto
Ornato avria di meraviglie belle.
E se in te ognor novelle
Grazie la virtù chiama,
Divino stel ne scriverà la fama.

Tradisci in questi accenti
Non ritratto il valore;
Ma di tuo fido il core,
Ch'anco spira cantando aure cocenti;
E se de' tuoi contenti
Mai loderà l'altezza,
Musa di scelto dir fia gran bellezza.

Non deve umil speranza
Tentar l'opre d'Omero;
Con l'ali d'oro il vero
Ogni grandezza a superar s'avanza.
E s'amata sembianza
Al cor diletta, e piace,
Sol ben lo mostra d'Imeneo la face.

68. Più non pavento

Agniolo [Conti]

Più non pa-ven-to, A - mo - re, Dell'ar-co tuo e de-gli stra - li tuo - i.

Ar-ma-to ho pur il co-re D'altr'ar - mi ai col-pi suo - i. Ti -

mo - re più non ho, So ben io quel ch'io fu', So ben

io quel ch'io fu', So ben io, so ben io quel ch'io fu'.

S'io arsi, or più non ardo.
 Se m'allettò speranza, or più non spero.
 Fulmina pure il dardo,
 Verme sdegnoso e fiero.
 Timore...

Se m'hai ferito il seno,
 Sanat'io son, dolore or più non sento,
 Né per te vengo meno,
 È sparito il tormento.
 Timore...

Amor, più non ti temo:
 Fa' pur quanto tu vuoi, fa' quel che sai,
 Ch'io più non ardo o tremo.
 Son di neve i tuoi rai.
 Timore...

69. Sospiri ch'uscite

Anonym

The musical score is written for voice and bass. It consists of five systems of music. Each system has a vocal line (treble clef) and a bass line (bass clef). The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 3/4. The lyrics are written below the vocal line.

So - spi - ri ch'u - sci-te dall' a-spro mio sen E me-sto ven - gi -
 - - te a pre - gar _____ a pre - gar il _____ mio ben, Pie - tos' è l'af -
 fet - to, ma nul - la sa - rà, Ch'al - te - ra bel - lez - za non sen - te pie - tà, non sen -
 - - te, non sen - te pie - tà. Dun - que, dun - que cre - de - te _____ che fol - le è l'ar -
 do - re Che la - scia l'im - pres - sa, mio stol - to de - si re, mio stol - to de - si - re.

Amore né fede qui punto non val,
 Che questa non crede, non cura il mio mal,
 Disprezza superba fedel servitù
 Seguita sen fugge sdegnata vie più.
 Dunque vedete che folle è 'l desir,
 Lasciate l'impresa, miei caldi sospir.

Il meglio è ch'io fugga quest'empia d'amor,
 Avanti si strugga più in pene il mio cor.
 Sì, sì, quest'è meglio, su volgasi il piè,
 Si fugga l'ingrata, la priva di fè.
 Ma son legato e non posso fuggir,
 Seguite l'impresa, miei caldi sospir.

70. Ohimè, quel viso amato

Francesco Nigetti

Ohi - mè, ohi - mè, quel vi-so a - ma - to! Ohi - mè,

5

ohi - mè, quei lu-mi fiam-meg-gian - ti e bel - li! Quei do - ra - ti ca - pel - li Ond'

10

io vi - vea nel pian-to mio be - a - to A nuov'a-man-te in se-no Mi - ro e non

16

ven-go me-no. Ahi_ las- so! e quan-do ma - i Il fil si tron-che rà del vi-ver mi - o? S'o - ra io

21

mo - ro, oh Dio, Ca - ri e splen - den - ti rai,

27

Lu-ci va-ghe e se - re-ne, Oeh - chi fa - ta - li pur vi pre-gia-ste Già por-ger-mi a - i - ta; Pur dall'

32

a - sprapar-ti - ta Già soc-cor-re-ste ai ma - li. Or qual de - sio cru - de - le Vi fa por -

Copyright © Helena Tašnerová

38

- re in o-blio l'an - ti-co ar-do - re? E s'io vi fui fe - de - le Sal-lo il Ciel, —

43

— sal-lo il Ciel, — sal-lo A-mo - re Che nel bel guar - do u-mi -

48

- le Ne di-chia-ri: co - stu-mi, al - ta ma - nie - ra, Né bel - tà lu-sin- ghie - ra Mi fer già mai can -

53

giar pen- sie - ro o stil - le; E voi nel sen di nuo-vo a-man - te e vi - le Lie-

59

ta pas-sa - te l'o - re, Mentr'io sfo - go il mio duo - lo Per l'om - bre del-la not -

65

- te aff-lit - to e so - lo. Ma, fol - le, in-van so -

72

spi - ro, Ché non m'a-scol - ta il vi-vo sol — ch'a - do - ro.

77

Deh! poi ch'in - dar - no io pian-go il mio te - so - ro, Poi - ché d'al - trui lo mi - ro,

82

O - mai pren - da pie - tà del - la mia - sor - te, Se non l'in - gra -

87

ta, se non l'in - gra - ta e bel - la, al - men -

91

la mor - te, al - men - la mor - te.

71. Villanella tu mi piaci

Francesco del Niccolino

Vil - la - nel - la tu mi pia - ci, Già per te, già per te mi -
 pun - ge a - mo - re Già con sue ca - te - ne e fa - ci M'in ca - te - -
 - - na e m'ar - de il co - re. Tu mi pia - ci o vil - la - nel - la, Tu mi
 pia - ci o vil - la - nel - la, Tut - ta va ga, tut - ta va - ga e tut - ta bel - la.

Tu mi piaci tanto, tanto,
 Villanella mia gentile,
 Ti consacro l'alma e 'l canto:
 Non aver tai doni a vile.
 Tu mi piaci, o villanella,
 [Tutta vaga e tutta bella.]

Tu mi piaci, anima mia,
 E t'adoro e ti vo' bene.
 Sì vezzosa sei, ma rìa,
 Ché non curi le mie pene.
 Tu mi piaci [o villanella,
 Tutta vaga e tutta bella.]

Tu mi piaci in tal maniera
 Che non ho cosa più cara;
 Per te il dì, per te la sera
 Meno vita aspra ed amara.
 Tu mi piaci, [o villanella,
 Tutta vaga e tutta bella.]

Or se a me tu piaci, oh Dio,
 Sì ch'amando e piango, e moro,
 Perché a te non piaccio anch'io
 Qualch[e] poco, o mio tesoro?
 Sia pietosa, o villanella,
 Tutta [vaga e tutta bella].

72. Quelle dolci parolette

Giovambattista dell'Auca Ballerino

6 3 3

Quel - le dol - ci pa - ro - let - te,

4 #

6

Quel - li sguar - di lu - sin - ghie - ri Quel - le lab - bra

7 6 # #

12

vez - zo - set - te E - sca e fuo - co, e - sca e

7 6 ♯

17

fuo - co a miei vo - le - ri, E - sca e fuo - co a miei

4 3

23

vo - le - ri, Deh, com'ar - ma - ti, Co - me ve - la - ti Og - gi

4 #

30

son d'a - spro - ri - gor. Fil - li, Fil - li, sei_ donn'an - cor. Tu ta - ci,

♯

37

deh, ta - ci, Ch'io ri - co - no sco i tuoi pen - sier fal - la - ci, Ta - ci deh, ta - ci, Ch'io ri - co -

Copyright © Helena Tašnerová

43

no - sco i tuoi pen - sier - fal - la - ci.

4 #

Nunzia fu di vera gioia
 L'alba già nel tuo bel volto;
 Or mi reca angoscia e noia
 Quivi il sol fra nubi involto,
 Mentr'io pur sento
 Te come vento
 Incostante e lieve ognor.
 Filli...

Se pur era il tuo desio
 D'allettar con finti modi
 La mia fede e l'amor mio,
 Perché usar l'inique frodi
 Ond'io tradito
 Fussi e schernito
 Or ed al fin del mio dolor?
 Filli...

73. Benché ritrosa

Anonym

Ben - ché ri - tro - sa Nel mio pe - na - - re Ti

Ben - ché ri - tro - sa Nel mio pe - na - - re Ti

Ben - ché ri - tro - sa Nel mio pe - na - - re Ti

6
mo - - - stri a me, Non vo - glio a - ma - re,

8
mo - - - stri a me, Non vo - glio a - ma - re Al - tri che

mo - - - stri a me, Non vo - glio a - ma -

12
Non vo - glio a - ma - - re Al - - tri che te,

8
te, Non, non vo - glio a - ma - - re Al -

re Al - - tri che te, Non, non, non vo - glio a -

17
non, non vo - glio a - ma - - re al - tri, Non vo - glio a -

8
- tri che te, non al - tri, Non vo - glio a -

ma - - re Al - - tri che te, al - tri, Non vo - glio a -

23

ma - re Al - tri che te. Fug - gi - mi, strug - -

ma - re Al - tri che te. Fug - gi - mi, strug - -

ma - re Al - tri che te. Fug - gi - mi, strug - -

29

- gi - mi, Og - nor pia - gam' il co - re, Fug - gi - mi,

- gi - mi, Og - nor pia - gam' il co - re, Fug - gi - mi, strug - gi - mi,

- gi mi, Og - nor pia - gam' il co - re,

36

strug - - - - gi - mi, Og - nor pia - gam' il co -

pia - gam' il co - re, _

Fug - gi - mi, strug - - - gi - mi, Og - nor pia - gam' il co - re, _

42

re, pia - gam' il co - re, pia - gam' il

Fug - gi - mi, strug - gi - mi, pia - gam' il co - - re, pia - gam' il

- Fug - gi - mi, strug - - - gi - mi, Og - nor pia - gam' il

48

co - re, Ché per pia - ga d'A - mor

co - re, Ché per pia - ga d'A - mor

co - re, non

54

mor non

Che per pia - ga d'A - mor

can - gio a - mo - re,

59

can - gio, non can - gio a - mo - re, non can - gio, non

non can - gio, non

non can - gio a - mo - re,

64

non can - gio a - mo - re. can - gio, non can - gio a - mo - re. non can - gio a - mo - re.

can - gio, non can - gio a - mo - re.

non can - gio a - mo - re.

74. Prigioniero lusinghiero

Giovanni Bettini

Pri - gio - nie - ro lu - sin - ghie - ro Ch'al mio

Pri - gio - nie - ro lu - sin - ghie - ro Ch'al mio

Pri - gio - nie - ro lu - sin - ghie - ro Ch'al mio

6

sol fai dol - ce il son - no, Nel tuo can - to, nel tuo

sol fai dol - ce il son - no, Nel tuo can - to, nel tuo

sol fai dol - ce il son - no, Nel tuo can - to, nel tuo

12

can - to, a - ma - to gril - lo, Di ch'io ar - do,

can - to, a - ma - to gril - lo, Di ch'io ar - do,

can - to, a - ma - to gril - lo, Di ch'io ar - do, dil - lo,

18

dil - lo, dil - lo, Di ch'io ar - do,

dil - lo, dil - lo, dil - lo, dil - lo,

dil - lo, di ch'io ar - do, dil - lo,

23

do, dil - lo, dil - lo, di ch'io ar - do, dil - lo,

dil - lo, dil - lo, Di ch'io ar - do, dil - lo,

dil - lo, dil - lo, dil - lo, dil - lo,

28

do, dil - lo, dil lo, dil - lo, dil - lo, ch'io ar - do, dil - lo,
 dil - lo, ch'io ar - do, Di ch'io ar - do, dil - lo,
 lo, Di ch'io ar - do, dil - lo, dil - lo, ch'io ar - do, dil - lo, dil -

34

dil - lo! Sem - pli - cet - to gar - ru - let -
 dil - lo! Sem - pli - cet - to gar - ru - let - to. Can -
 lo! Sem - pli - cet - to gar - ru - let -

40

to, Can - ge - rei te - co mia sor - te: Tu col can - to,
 - ge - rei te - co mia sor - te:
 to, Can - ge - rei te - co mia sor - te:

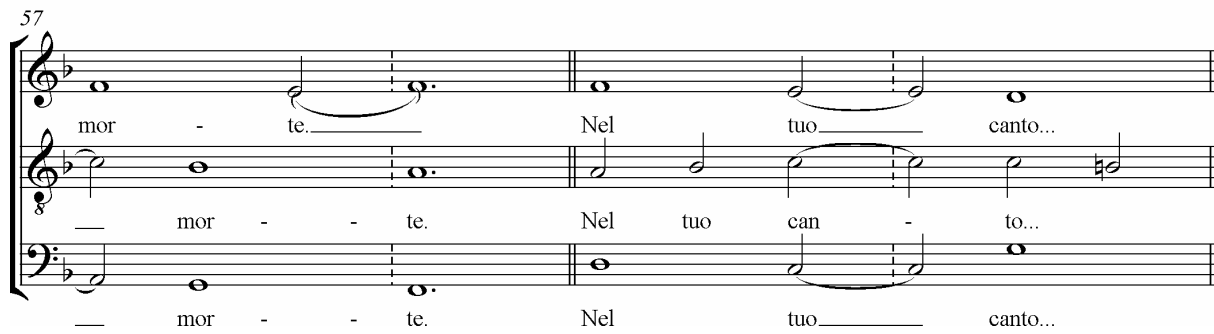
46

io col pian - to Al do - lor a pro le
 io col pian - to Al do - lor a pro le por -
 Al do - lor a - pro le por -

52

por - te, Pria ch'io sia vi - ci - no a
 te, Pria ch'io sia vi - ci - no a
 - - te, Pria ch'io sia vi - ci - no a

57

The musical score consists of three staves. The top staff is for Soprano, the middle for Alto, and the bottom for Bass. The lyrics are: "mor - te. Nel tuo canto..." for Soprano, "mor - - te. Nel tuo can - to..." for Alto, and "mor - - te. Nel tuo canto..." for Bass. The music features a key signature of one flat and a 4/4 time signature. The lyrics are written below the notes, with hyphens indicating syllables that span across multiple notes.

75. Amant'io ve l'avviso

Domenico Mazzocchi

A - mant' io ve l'av - vi - so, Ch'in fem - mi-

A - mant' io ve l'av - vi - so, Ch'in fem - mi-

6
nil per - fi - di - a Non v'al - let - ti un bel vi - so,
nil per - fi - di - a Non v'al - let - ti un bel

12
Ch'a vo - stri dan - ni in - si - dia, Non v'al -
vi - so, Non v'al - let - ti un bel vi -

18
let - ti un bel vi - so, Non v'al - let - ti un bel vi -
so, Non v'al - let - ti un bel vi - so, Non v'al - let - ti un bel

24
so, Ch'a vo - stri dan - ni in -
vi - so, Ch'a vo - stri dan - ni

30

si - dia, Se bel - tà non ac - com -
in - si - dia, Se bel - tà non ac - com pa - -

36

- pa - - gna Al - tret - tan - ta pie - tà di
gna, Se bel - tà non

6

42

chi si lag - na, Al - tret -
ac - com - pa - - gna Al - tret - tan - ta pie - tà,

48

tan - ta pie - tà di chi si
al - tret - tan - ta pie - tà di chi si

54

lag - na, di chi si la - - - na.
lag - na, di chi si la - - - gna.

4 #

60 Seconda parte

Non per dar - vi di - let - to Donn' ad a - mar vi

Non per dar - vi di - let - to Donn' ad a - mar vi

#

b

66

sti - mo - la, Ma per ar - derm' il pet - to A - mor anch'

sti - mo - la, Ma per ar - derm' il pet -

6

72

el - - - - la si - mo - la, Ma per

to, Ma per ar - derm' il pet -

77

ar - derm' il pet - to, Ma per ar - derm' il pet -

to, Ma per ar - derm' il pet - to, Ma per ar - derm' il

83

to A - mor anch' el - - - - la si -

pet - to A - mor anch' el - - - - la

89

mo - la, Che s'ac - ce - se po - scia il
 si - mo - la, Che s'ac - ce - se po - scia il ve - -

95

ve - - - de Per ne - gar - vi pie - tà vi
 de, Che s'ac - ce - se

6

101

nie - ga fe - de, Per ne -
 po - scia il ve - - - de Per ne - gar - vi pie - tà,

107

gar - vi pie - tà vi nie - ga
 per ne - gar - vi pie - tà vi nie - ga

113

fe - de, vi nie - ga fe - - - de.
 fe - de, vi nie - ga fe - - - de.

4 #

S'alcun libero vola
Dall'amorosa pania,
Opra sguardo e parola,
Fin ch'ei d'amor insania.
Poi dell'ali ch'altrui prese
Sol si serve a fuggir chi sé gli rise.

76. Duro ardor, vera fé

Dello Sconcertato

Du-ro ar- dor, ve-ra fé

mo- strai co - stan - te A te che del mio

cor l'im - pe - rio a - ve - vi;

Ti fui ser - vo fe - del, a - mi - co, a-man - te Ai

cal - di gior - ni, ai di no - io - si e bre - vi, ai di no - io -

cal - di gior - ni, ai di no - io - si e bre - vi, ai di no -

Copyright © Helena Tašnerová

26

- si e bre - vi, Non cre - den - do che tu d'au -
io - si e bre - vi, Non cre - den - do che tu

4 # 6

32

- ra vo - lan - te A-ves-si, o cru - da e ria, pen - sie[r]
d'au - ra vo-lan - te A-ves-si, o cru - da e ria, pen - sier

6 6 6

37

— più lie - vi. Ma or m'av-veg - go che tu
— più lie - vi. Ma or m'av-veg - go che tu

4 # #

43

spes - so in - gan - ni, Bel - tà gra - di - ta in sul fio - rir degl'
spes - so in - gan - ni, Bel - tà gra - di - ta in sul fio - rir degl'

4 # 6 6

47

an - ni, in sul fio - rir degl' an - ni.
an - ni, in sul fio - rir degl' an - ni.

4 3 4 #

EDICE TEXTÙ

01 Questi caldi sospiri ed umil gridi

Che dal mio seno a te, crudele, invio
Altro non son che testimoni fidi
Della mia salda fé, dell'amor mio;
Ma se caldi sospir,
Se 'l spietato mio duol
Che mi guid' al morir,
O leggiadro mio sol,
Disprezzando pur vai⁵⁵,
Tempo verrà che te ne pentirai.

Deh, volgi, anima cruda, i tuoi bei lumi
Al tuo sì a torto abbandonato amante;
Non consentir ch'in pianto si consumi
Tanto amor, tanta fé, cor sì costante;
Ma s'un guardo seren
Per ristoro del cor
Ch'io ti chieggió, mio⁵⁶ ben,
Con sì crudo rigor
Pur negar mi vorrai,
Tempo verrà che te ne pentirai.

Qual fui, tal son fedele, e sarò tale
Per fin che spirto questa spoglia ingombra,
E dopo morte ancor, stella fatale,
Permetterà che pur ti serva l'ombra;
Ma suo⁵⁷ tanto servir
Con sì stabile amor,
No'l volendo gradir
Col tuo stolto furor,
Disprezzando n'andrai⁵⁸:
Tempo verrà che te ne pentirai.

02 Guarda, guarda, mio core,

Che per troppo sperar⁵⁹
Non ritorni ad amar
La tiranna d'amore.
Guarda che ben si dice:
Chi ritorn' ad amar vive infelice.

Pensa, pensa alle pene
Che ti die' la crudel⁶⁰,
Mentre servo fedel
Ti legò di catene.

⁵⁵ Bo: *n'andrai*

⁵⁶ Bo: *oh ben*

⁵⁷ Bo: *s'un*

⁵⁸ Bo: *l'andrai*

⁵⁹ Bo: *scherzar*

⁶⁰ Bo: *crudele* - err.

Pensa che libertate
E che al petto di lei non è pietate.

Fuggi, fuggi quell'esca
Di scherzar lusinghier
Che con falso piacer
Ad amar poi t'invesca.
Fuggi col cor fugace:
Sol lontano d'amor ritrova pace.

03 Vicino al fonte

Gl'augelli stànnosi
E d'Amor pieni
Ognor baciandosi,
E son sì dolci
E sì tenaci
Gl'ardenti baci
Ch'invitono a baciare l'onda con l'onda,
 Fior[e] con fior,
 Fronda con fronda.

Gioite Amanti,
Ch' il verno fuggesi;
Mirate il diaccio
Ch'ognor distruggesi.
Ecco, sen viene
Maggio gradito
Col sen fiorito
E gioir fa d'amor l'onda con l'onda,
 Fior...

I vaghi augelli
Le voci spiegano
E a irati accenti
L'aurette⁶¹ piegano.
Il mormorio
S'unisce al canto
E si dà vanto
Sentir cantar d'Amor l'onda con l'onda,
 Fior...

Il verde prato
Le ninfe onorano
E 'l vago crine
Liete s'infiorano.
Spiron soavi i zeffiretti,
Ai lor diletta
E fanno risonar l'onda con l'onda,
 Fior...

⁶¹ L: *le voci* - err.

04 Il più vago, il più pungente

Stral che mai vibrasse amor
Mi ferì, sì che dolente
Avrò sempre e mesto il cor.
Sospiro e piango, ardor provo e tormento,
Ma, di tanti guai
Per vezzosi rai,
O bella, o vaga al cor dolcezza sento.

Mira come ardente fiamma
Divenir cener mi fa,
Né scemar desio pur dramma
Dell'ardor che acceso m'ha.
O come è grave il duol che l'alma sente:
Tormentata più
Altra mai non fu,
O bella, o vaga, né languir si sente.

O di guai⁶² dal cor discioglie
Angosciosi ognor sospir,
Né pensier mai cangio e voglia
Per soverchio aspro martir.
Amaro pianto da quest'occhi fuore
Verso notte e dì,
E m'è dolce, sì,
O bella, o vaga, ch'io ringrazio Amore.

Per virtute al mondo sole
Per divina alta beltà
A cui porta invidia il sole
Non apprezza libertà.
In servitute il cor privo di spene
Viva pur ognor:
Dolci per tuo amor
O bella, o vaga, mi saran le pene.

05 Senti mio caro

A cui si svela
Quant' il cor cela,
Senti l'amaro⁶³
Duol che m'accora
Prima ch'io mora.

Prestami voce,
Lingua dolente;
Dolor possente,
Dolore atroce,
Per poco affrena
La dura pena.

⁶² Bo: *guei* - err.

⁶³ Bo: *l'amato*

Non mai nascose
Profondo seno
Di cor terreno
Tanto penose
Memorie mai,
Qual tu saprai.

Colei che sola
Fu di mia vita
Gioia infinita
A me⁶⁴ s'invola
E volge⁶⁵ il core
Ad altro amore.

06 Filli mia se vi pensate

Ch'io mi mora,
Ch'io⁶⁶ mi strugga in vivo ardor,
V'ingannate,
V'ingannate, o mia signora,
Che per voi pazzo è chi muor.

Voi prendete ognor diletto
D'ingannare
Chi da voi spera mercé.
Son costretto,
Son costretto abbandonare
Chi non prezza amor, né fé.

Languirà qual fior d'Aprile
Per cui sète
Sì superba in gioventù.
Tutta umile,
Donna, allor mercé chiedrete
A chi servo un dì vi⁶⁷ fu.

Riderommi allor degl'anni
Ch'avran tolto
Ogni pregio alla beltà.
Dagl'affanni,
Dagl'affanni al fin disciolto
Dirò: "Vecchia, in pace va".

⁶⁴ Bo: *per me*

⁶⁵ Bo i L: *volgi*

⁶⁶ Bo: *che mi strugga*

⁶⁷ Bo: *mi fu*

07 Amor, sento ben io

Germogliarmi nel cor
Un novello desio
Un incognito ardor,
Che fassi a poco a poco
Esca, dell'alma e foco.
Ahi! tu vorresti, Amor, port' il tuo piè,
Ma non mi gabbi a fé.
Pria che cominci il mare
A far guerra col ciel,
D'ogn'intorno n'appare
Più d'un segno crudel
E poscia in un momento
Turbasi l'onda e 'l vento.
Ben miro i segni anch'io contro di me,
Ma non mi gabbi a fé.

Non vo' che mai più senti
L'alma mia sospirar,
Ch'i sospiri son venti
Dell'amaro tuo mar,
E le lacrime e i pianti
Sono l'acque ondeggianti.
Perch'or vorrei, Amor, tirarmi⁶⁸ a te,
Ma non mi gabbi a fé.

Con l'armi di un bel viso
Impiagar cerchi il sen,
Or da un'occhio, or da un viso
Mi difendi il velen,
O col ciglio, o col crine
Sentì annodarmi al fine.
Ma l'alma se ne sta raccolta in sen,
Ma non mi gabbi a fé.

08 Già sperai, non spero or più

Riso e gioco,
Dolce foco – amor già fu.
Or ch'a morte ti saetta,
Cor tradito,
Vanne ardito – alla vendetta.

Già fui lieto, or grido “Ohimè!”:
Pene e guai,
Doglie omai – lungi da me.
Per sottrarmi al gioco indegno,
Tu, cor mio,
Il desio – volgi allo sdegno.

⁶⁸ Bo: *tirammi*

Sdegno amato, ognun dirà:
“Son tue palme
Tornar l’alme – in libertà”.
Gran possanza in te si serra
Perché sfidi,
Poi ch’uccidi, – Amore, in guerra?

09 Amanti non scherzate

Col pargoletto arciero
Ch’egl’è troppo crudel, troppo severo:
Subito piglia i dardi e l’arco tende
E lo schocch’è t’offende;
Poi se ne ride e se ne prende gioco.
Chi scherza con Amor, scherza col foco.

Io vidi l’altro giorno
Un amante fedele
Dalle luci versar pianto crudele:
Con l’amata scherzando a lei diceva
Che d’Amor non temeva.
Egli sdegnossi e ciò non fe’ da gioco.
Chi scherza con Amor scherza col foco.

Chi seco si disdegna
Non vi trova più pace;
Quel arco non può giunger⁶⁹ la face
Arde se non saetta e poi sen ride
E così l’alme uccide
E della morte altrui si prende gioco.
Chi scherza con Amor scherza col⁷⁰ foco.

10 Vago mio viso,

Dolce sorriso
Ove si sta
Gioia che vita dà,
Volgiti a me sereno
E questo seno
Languente e debile,
E l’occhio flebile
Risana omai.
Non più tormenti; ohimè, guarda che fai.

Occhi leggiadri
Del mio cor ladri,
Ove non è
Desio di dar mercé,
Girate i rai vezzosi
Ed amorosi,
Siate piacevole

⁶⁹ Bo: *giungne* - err.

⁷⁰ Bo: t. 50 *con*, t. 54 *col*

Al mio cor fievole,
Date ristoro.
Non più rigore; ohimè, ecco ch'io moro.

Bianco mio seno,
Dolce veleno,
Foco e dolor,
Fine di questo cor,
Mostrati a me pietoso,
Dà 'l bel riposo
Al cor che macero
E per te lacero
Vive in tormenti.
Non più rigore, ohimè, guarda che tenti.

11 Itene, o miei sospiri,

Non più de' miei tormenti⁷¹,
Ma della morte mia
Messaggieri dolenti,
Ed a colei ch'il mio morir desia
Dite ch'il fatal punto
Della mia morte è giunto:
Forse, mosso a pietà de' miei martiri,
Dirà di darmi aita
E tornerete a me nunzi di vita.

12 Core di questo core affé morrò!

Negare a me pietà
È troppa crudeltà.
S'ognor mi vuoi affliggere,
Tanto mi puoi trafiggere,
Che volentier per te l'alma chiudrò.
Core di questo cor affé morrò!

Vita della mia vita, ohimè, pietà!
*Esser crudele a me*⁷²
È troppa ria morte;
S'ognor mi vuoi far credere,
Tanto mi puoi uccidere,
Che volentier per te l'alma morrà.
Vita della mia vita, ohimè, pietà!

Alma dell'alma mia, pietade al cor!
A tanta servitù
A spe non esser più,
S'ognor mi vuoi far piangere,
Crudele, il cor puoi frangere,
Che volentier per te l'alma si muor.
Alma dell'alma mia, pietade al cor!

⁷¹ L: *marmanti* – err.

⁷² Tento úsek jen v L

13 **Amor crudo, fior tiranno,**

Cieco, ignudo, pien d'inganno,
Prend' il volo, mentitore,
Va' pur lungi dal mio core.

Sono eterne le tue pene,
Son tenaci⁷³ le catene.
Ah, quel tuo veleno infetto
L'alme incide e dà diletto.
Prend' il volo, mentitore,
Va' pur lungi dal mio core.

Son già sciolto dal tuo laccio,
Fuor d'affanno e fuor d'impaccio,
Son felice, son beato,
Va' pur lungi, dispietato.
Prend' il volo, mentitore,
Va' pur lungi dal mio core.

Tue promesse son inganni,
Tue lusinghe son affanni;
Più non temo, più non spero,
Va' pur lungi, lusinghiero.
Prend' il volo, mentitore,
Va' pur lungi dal mio core.

14 **Lascerò di seguir**

L'empia e cruda beltà
Che mi vede morir,
Né si muove a pietà.
Fuggirò quei rai che acidono,
Che nel petto il cor dividono
Dove alberga crudeltà.

Sprezzerò l'empio stral
Ond'amor mi piagò,
Scioglierò laccio fral
Che quest'alma legò.
Dirò poi: "Filli acerbissima,
Se mi fusti crudelissima,
Ecco, più non t'amo, no!"

Lascerò pur d'amar
Donna che non ha fé,
Poich'all'altrui penar
Niega breve mercé.
Sprezzerò voce ingannevole
Di sirena dilettevole,
Che più cruda in mar non è.

⁷³ Bo: *cateci* - err.

15 Due⁷⁴ luci ridenti

Con guardo sereno
Di dolci tormenti
M'ingombrano il seno.
Ma lampi d'amore
Rapiscono il core,
Con furto gentile
La libertà.

Pur lieto vivrà:
Quest'alma, cantando,
T'adora⁷⁵ penando,
Celeste beltà.

Due labbra di rose
Con dolci rossori
Le paci amorose
Promettono ai cori.
Ma in quel bel sereno
S'annida il veleno
Che uccide dell'alme
La libertà.

Pur lieto...

Due braccia soavi,
Mie dolci catene,
Far posson men gravi
L'acerbe mie pene.
Da quest'io desio
Sia stretto il cor mio;
Si perda, si perda
La libertà

Pur lieto...

Due risi, due sguardi,
Due care parole,
Sian fiamme, sian dardi,
Morir non mi duole.
Morrommi beato,
Morrò fortunato,
E perderò lieto
La libertà.

Pur lieto...

⁷⁴ L: *Tue* - err.

⁷⁵ L: t. 41 *T'adora*, t. 44 a 50 *S'adora*; Bo: t. 41 a 44 *T'adora*, t. 50 *S'adora*

16 Se miei tormenti

Con dolci accenti
Tempra la vaga e vezzosetta Clori,
Altro non chiamo,
Altro non bramo
Trovar⁷⁶ conforto a' gravi⁷⁷ miei tormenti.

S'a' miei martiri
Caldi sospiri
Scioglie da quel che già fu duro core,
Strali pungenti
Amor m'avventi,
Eterno il duolo, eterno sia l'ardore.

Voi, vaghi rai,
Ch'ai mesti lai
Stille di pianto per pietà versate,
Co' vostri sguardi
D'acuti dardi
Al crudo arciero la faretra armate.

*Che se sospira⁷⁸
Ch'in me vi gira,
Qualor vede ch'il cor trafitto langue,
Lumi vezzosi,
Lumi pietosi,
Dolci mi fia versar l'anima e 'l sangue.*

17 Se da l'aspro martire

Ch'ancid[e] il cor mi sarà dato almeno
Di potervi ridire
Parte di quel dolor ch'io serbo intero,
Udite di quai note,
O mia vaga sirena,
Piangendo il sen percuote
Il vostro fido amante,
Con lingua in sul morir fredda e tremante.

Io non credea già mai,
Dolce de' miei pensier foco e catena,
Lungi da' vaghi rai
Provar sì dura, inconsolabil pena;
Quei lusinghieri accenti
Fermâr il sol possenti,
Di tal dolcezza mi colmaro il core
Che di pene e tormenti
Fuggiss[i] in sul partir ogni timore.

⁷⁶ Bo: *Ch[e] dar*

⁷⁷ Bo: *duri*

⁷⁸ Tento úsek jen v L

Lasso, dallo splendore
Onde l'alme pupille
Ridean ognor a far beato il seno,
Un perpetuo sereno
Lieto mi prometté ad ore tranquille;
Ma non s'è tosto il piede
Torsi lungi da voi, luci serene,
Ch'ogni mia gioia da me fuggir si diede.

Infinita beltade,
Or conosco di voi l'alta possanza,
Misera lontananza,
Misero cor, miseri lumi, e voi,
Privi dello splendor de' lumi suoi.

E potesti, cor mio,
Se pur di carne sei,
Partirti da colei ch'è [la] tua vita,
Tua gioia e tuo desio?
Di' pur, di' pur addio
Alle gioie, ai diletti;
A te di' pur addio, misero core;
Senti come saetti, sdegnato amore;⁷⁹
Mira li strai pungenti,
Nudi d'ogn'altra spene, e sol di pene
Armati e di tormenti.

Ma voi, mio foco, intanto
Dite: giungev' in sen di me pietade?
Se la giurata fede
Ch' in sul partir la bella man mi diede
Non trapass[ò] il dolore
Che troppo amaramente affligge il core,
Già per acerbe pene
Preda di morte mia
Giunta sarebbe al fin la vita mia.

Ma perché mi sovviene
Quasi de' miei martiri
Le lacrim[e] e [i] sospiri
Sospirando e piangendo udir insieme?
Ma perché mi sovviene
Che per avervi equal delle mie pene?

Sì dolce rimembranza
Piove letizia in seno,
Onde mille pensieri
Nascono in un baleno;
E l'altera beltà che m'innamora

⁷⁹ Ipermetro – o 1 slabiku více

Mi mostran sì pietosa in su quell'ora,
Ch'io dagl'eterni dèi non cangerei
Con i soavi canti
I miei più dolci e più graditi pianti.

Fra sì soave inganno,
Unica mia speranza,
Nell'aspra lontananza,
Vo' consolando del martir l'affanno.

18 Niegami un bacio pur dammi⁸⁰ cordoglio

Col dir sempre di no.
Io voglio un bacio, al fin un bacio io voglio,
Da me stesso il torrò.
Àrmati, dire,
Fammi morire:
Lieta, pur ch'io ti baci, io mi morrò.

Usbergo di diamante il⁸¹ petto mio
Candida fede armò.
Ognor più si raccende il mio desio,
Già tutto in fiamma io vo'.
Baciarmi, o core,
Ch'in tanto ardore
Lieta, pur ch'io ti baci, io mi morrò.

19 Lilla, tu mi disprezzi,

Io pur ti seguo, ahi lasso:
Son fatto spasso
Dell'empia tua beltà.
Ritrosetta,
Sdegnosetta,
Fammi pur peggio che sai:
Tempo verrà che te ne pentirai!

Mi chiami e pur mi fuggi,
Prometti e nulla attendi:
Così m'accendi
Dell'empia tua beltà.
Senza core,
Senza amore,
Fammi...

Che giova a me, crudele,
Giurarmi essere amante,
Se sei incostante,
Se sei senza pietà?
Mi schernisci,
Mi tradisci,

⁸⁰ Bo: *darmi*

⁸¹ Bo: *al*

Fammi...
Più non credo a tuoi vezzi,
Ché già son fatto accorto
Che tu vuoi morto
Ch'il cor donato t'ha.
Lusinghiera,
Cruda fera,
Fammi...

20 Per servire a bella dama

Ch'io vadia lungi dal patrio lido
Per l'oceáno infido?
Vadia ch'il brama,
Non⁸² farò tal pazzia,
Ché voglio amare e stare a casa mia
E sicuro cantar sera e mattina.
Non è 'l più bell'amar che la vicina.

Con la luce che l'addita
Il fido amante della Del Nero
Nel mar sdegnoso e fero
Perse la vita.
Così il mar non ha amore,
Smorzò l'ardore all'affannato core
E patì nel formar l'alma meschina.
Non è 'l più...

Non gradite nell'amante,
Vezzosa dama, la lontananza,
Ma fedeltà, costanza
Di diamante?
Vo' provare il morire
Pria ch'il mio core alberghi empio desire,
Ben ch'ardesse per me beltà divina.
Non è 'l più...

21 Questo, ohimè, che langue e more

Per voi, donna e bella e fera,
Se ben poco o nulla spera
Vuol pur dirvi il suo dolore.

Troppo osai, bei lumi ardenti,
A mirar vostre bellezze;
Troppo osai, labbra ridenti,
A sperar vostre dolcezze;
Troppo osai, guancie amorose,
A bramar le vostre rose.

Per voi dunque a ragion moro,

⁸² Pùv. *nol* - err.

O bei lumi, o labbra, o viso;
A ragion, mio bel tesoro,
Ho cangiato il pianto in riso,
Ché non lice a duol mortale
Sovra il sol dispiegar l'ale.

Quest[o], ohimè, che langue e more
Per voi, donna e bella e fèra,
Se ben poco o nulla spera,
Vuol pur dirvi il suo dolore.

Grave fallo ho commess'io,
Troppo in alto ersi i pensieri;
Ma chi può fuggire, o Dio,
Vostri dardi, occhi guerrieri?
Ma chi può schivar la fiamma
Ch'ogni cor più freddo infiamma?

Troppa in voi bellezza splende,
Troppa grazia in voi s'ammira;
Ad amar vinto si rende
Chiunque in voi lo sguardo gira,
E invan contro al vostro lampo
Altri cerca aita o scampo.

Quest[o], ohimè, che langue e more
Per voi, donna e bella e fèra,
Se ben poco o nulla spera,
Vuol pur dirvi il suo dolore.

Arsi dunque ed ardo amando,
Amor sa con quanta fede;
Spend[o] il tempo lacrimando,
Né speranza ho di mercede,
Né speranza ho ch'al mio duolo
Voi girate un guardo solo.

S'io v'amai, luci serene,
Se fur veri in me gl'ardori,
Se fur aspre le mie pene,
Se fur gravi i miei dolori,
Veggasi or che senz'aita
Tra i sospir verso la vita.

22 Occhi, d'amor fiamelle,
Del ciel limpide stelle,
Perché crudi e spietati
Rivolgete ver me sguardi sì 'ngrati?
Occhi crudi, occhi belli,
A me fieri e rubelli,
Ché, perch'io mi consumi,

Volgete altronde, o almen girate i lumi?

Foste voi d'amor messi,
Son pur quegl'occhi stessi
Che, con sguardi d'amore,
Ferimmi 'l crudo arciero il petto e 'l core.

Nel mirar la ferita
Gridai: "Non ho più vita!"
Voi diceste: "Cor mio,
Deh non temer, che son ferita anch'io,

Ma di ferite tali
Che non saran mortali,
Poich'è virtù d'amore
Che, da' suoi strai ferito, uom non si more.

Godi felice, or godi
Delle amoroze frodi:
Son tua, se tu sei mio,
Che così vuol il faretrato dio".

"Se tu m'ami, io t'adoro;
Se tu languisci, io moro":
Queste fur le parole
Che tu dicesti a me, vivo mio sole.

23 Uccidimi, dolore, e qui mi veggia

L'Idolo mio spietato
Per soverchio martire
Innanzi a lui morire.
Alcide, Alcide ingrato,
Come puoi far partita,
Come lasciar quel volto
Che chiamavi tua vita,
Come lasciar Ìole
Che chiamavi tua gioia, anima e sole?

Ohimè, se pur tu m'ami,
Se pur tu m'ami, oh Dio,
Perché poter lasciarmi,
Perché per van desio
Seguir battaglie ed armi,
E così fido cor porr'in oblio,
Alcide, Alcide mio?

Dunque stimi men caro
Questo soave laccio,
Onde ti stringe il sen cortese amica,
Che l'adirato braccio
Di barbara nemica?

E stimi men graditi,
Dispietato che sei,
Delli sdegni di Marte i baci miei?

Ahi, ch'io creder non voglio
Ch'il gran Re delli dei
Ad infamar ti mandi,
Contro debile donna, i tuoi trofei.
O spettacolo altero,
O degnio delle stelle,
Superbissimi vantì,
Veder pugnar contro una donna imbelle
Il domator de' mostri e de' giganti!
Più tosto, ohimè, più tosto,
Credo che di me sazio e d'altri accesa
Tu voglia, o disleal, da me partire
Per far delle mie gioie altra gioire.

Ma vanne pur, crudele,
Segui novelli amori,
Lascia Regina amante,
Sprezza cor sì fedele.
Vanne, ch'io giuro al Cielo,
S'oggi non è bastante
L'infinito martir a darmi morte,
Giuro per questo sen passar il ferro,
E contentarti a pieno.

Deh, perché mai ti vidi?
Perché per mia sventura
Venisti, o falso amante, in questi lidi?
Perché già mai ti diedi
Il mio pudico fiore,
La real onestà, la vita e 'l core?

Vanne, ch'io maledico
Il foco che m'accese,
Il laccio che mi strinse;
Maledico l'amor ch'io t'ho portato,
La tua perfidia, e 'l mio perverso fato.

Deh perdona, o mio bene,
Se contro te m'adiro,
Lassa vaneggio nel crudel martiro,
E non so quel ch'io dica in tante pene.
Asprissimo dolore,
Asprissimo tormento,
Già tutto al cor ti sento,
Già mi divide il core.
Vivi, mio ben, contento,
E sappi che morendo anco t'adoro.

Misera! io manco, io moro.

24 Tu dormi, e 'l dolce sonno

Ti lusinga con l'ali aura volante,
Né muove ombra già mai tacite piante.
Io, che non ho riposo,
Se non quando da' lumi
Verso torrenti e fiumi,
Esco al notturno ciel, a me gioioso.
Tu lo splendor degl'argentati rai
Non rimiri e ti stai
Sord[a] al duol che m'accora;
Io sento e veggio ognor l'aura e l'aurora.

Tu dormi, e non ascolti
Me che piango e sospiro e prego e bramo
E nell'alto silenzio ora ti chiamo.
Ben ha profond'oblio, Filli, se soli
I tuoi sensi vitali e spero indarno
Destar in te pietà d'alma che more.
Non è Febo lontano,
Vien l'alba rugiadosa,
Ma che, dorme e riposa?
Non piange indarno i suoi tormenti il core;
E se non senti tu, mi sente Amore.

Tu dormi, ed io pur piango,
O bella, o del mio duol dolce tormento,
E col mio piant[o] io miro il ciel intento.
Entro piume ed odori
Tu riposi 'l bel fianco;
Io, fra mille dolori,
Sento senza pietà venirmi manco.
O sonno, o tu che porti
Pace ai cori, e le menti egre conforti,
Te non chiamo già mai, ma sol desio
Ch'i miei sospiri acqueta 'l morir mio.

25 Nella bella stagion ch'ai raggi tepidi

Le nevi a poco a poco si distruggono,
E mormorando i rivi ai giorni lepidi
Con cristallino piede al mar sen fuggono,
E come il verno i vaghi fiori ancidono
In vendetta a lor pianti i prati ridono.

Armato d'arco d'oro il giorno aprivasi
L'uscio d'argento e feria l'onde squallide
Del cui sangue⁸³ colorivasi
Dell'alba e già le stelle esangui e pallide,
E fea del petto suo la bella Venere

⁸³ Zde chybí tři metrické slabiky

Rugiadosi i bei fiori e l'erbe tenere,

Quando, di Silvia innamorato, Clorido,
Di lei piangendo e del destin lagnavasi;
Ed ella assisa in grembo a un prato florido
Ai lamenti di lui qual aspe stavasi
Crollò ai pianti ed ai sospiri friggida:
Parea tra 'l vento e l'onde un'alpe rigida.

“Deh mira”, egli dicea, “come si frangono
Quelle nevi che dianzi eran sì rigide,
Mira come dal sol percote piangono
Ed eran qual se' tu gelate e frigide:
Né 'l tuo gelo il mio foco anco può frangere,
Il prato ride ed a me tocca a piangere”.

26 Sino a qual segno, o Dori,

Arriverà⁸⁴ per me tua crudeltà?
E 'l mar de' miei dolori
Quand'all'aura sen van⁸⁵ si placherà?
Ahi! che a tanta impietà
Non è men salda la mia tanta fé.
Puoi tu trovar il più fedel di me?

Il rammentar mi accora
Ch'ogni mia verde speme inaridi
E come in su l'aurora
Già tramontò di mie delizie il dì.
Ahi! ch'il mio ben sparì,
Né pur so desiar altri che te.
Puoi tu trovar il più fedel di me?

Dicono i saggi amanti
Che senza speme amor non durerà
E che distrutta in pianti
Questa rocca del cor al fin cadrà.
Ahi! che per lunga età
Dell'orme tue io non rivolgo⁸⁶ il piè.
Puoi tu trovar il più fedel di me

Cader marino scoglio
Ripercosso dal mar forse vedrò,
Non già tuo fero orgoglio
Placato o meno acerbo io mirerò.
Lasso, ch'a morte io vo',
Né d'un solo sospir chiegg'io mercé.
Puoi tu trovar il più fedel di me?

⁸⁴ L *oh arriverà* – err.

⁸⁵ Bo *aura d'amor* – err.

⁸⁶ Bo *rivolga*

Viver sempre in tormento,
Spender il più bel fior di gioventù,
E poi chiamar contento
La catena del cor di servitù.⁸⁷
Ahi! chi fia mai, chi fu
Che sì rara costanza accoglia in sé.
Puoi tu trovar il più fedel di me?

27 Fierissimo dolore,

Che per maggior tormento
Affliggi sì, ma non uccidi il core,
Oh, dammi morte e pure
Da' omai fine ai martiri,
Già che non giovan più pianti e sospiri.

È partito il crudele, ond' il pregare
E 'l sospirar è 'nvano,
Ch'egli da me lontano
Porta la fé in oblio.
Potuto è girsi senza pur dirmi addio.

Dolor tenace e forte,
O d'affliggermi cessa o dammi morte!
Ma tu, empio e spergiuro,
Ove vai, ove fuggi?
Così lasci schernita,
Colei che tu chiamavi
La tua gioia, il tuo bene e la tua vita?
Cognosco or l'arte tue, ma tardi e invano.

Perfido ed incostante,
Per ingannarmi ti fingesti amante.
Or va' ne' tuoi trofei,
Sol per maggior mio scherno
Narra pur ad altrui gli scherni miei,
Narra ch'alla fin poi
Una donna ingannasti
Ch'idolatrava il sol degl'occhi tuoi:
Sien questi i tuoi trofei, siano i tuoi fasti.

Ch'io, abbandonata amante,
Dal ciel altra vendetta
Alli spergiuri tuoi, ai torti miei
Già non chiedo o desio,
Se non che torni e che ritorni mio.
Chi di me più felice
Sarebbe o più contenta,
S'alle dolcezze antiche ritornassi,
Crudele, in questo seno?

⁸⁷ *Bo la catena immortal di servitù*

Ohimè che manco, ohimè che vengo meno!

28 Perdan quest'occhi il sole

Pria che tramonti di mia vita il giorno,
Né mai faccia ritorno
Alba che mi consola,
Né rischiari per me l'ombra importuna
Raggio di stella o luna.
Piova la notte orrenda
Fiamme di torti fulmini e di lampi,
Né sia chi me ne scampi,
Né sia chi mi difenda.

“Manchi la terra ove mai pos[o] il piede,
Pria che manchi di fede”.
Empia! così giurasti,
E in segno che la fé perir dovea
La man di morte rea
Di congiungervi osasti.
Vendetta, o cieli! Or chi lassù tien cura
Di punir la spergiura?
Piovete, o fulmini, – su l'empio capo,
Il sol di nubi involgasi,
O indietro volgasi, – s'atterr[i] e fulmini
La fallace che altrui schernendo va,
L'empia che ben non ha,
L'empia che fé non ha.

Manchile sotto ai piè
La terra offesa e fia; dal centro scuotasi
Lo ciel che ruotasi:
Vendichi la mia fé.
Ma... ma... che prego?
Saetta il ciel non ha
Per punir la beltà.

Più chiari splendono
Quegl'occhi rei che la mia morte bramano.
Gli dii che l'amano,
Chi non offendono?
E mentre i cieli amici
A lei si voltano,
Me non ascoltono.

29 Ahi, chi mi porge aita?

Ahi, chi mi sana il core
Da l'empia e ria ferita
Che già mi diede Amore
Col folgorar d'un guardo,
Col girar di tuoi lumi ond'io tutt'ardo?

Quelle stelle amoroze

Ond'ei m'incende e impiaga,
Quelle labbra di rose
Ponno sanar la piaga,
Ponno acquietar il duolo
Con un riso pietoso o un guardo solo.

Ma folle, ohimè, che spero?
Ben può l'amato riso,
Può il guardo lusinghiero sanar il cor conquiso,
Ma non consente il seno,
Ch'è d'orgoglio e di gel tutto ripieno.

Stima suo pregio e vanto
Ch'io sempre arda e sospiri,
Si pasce del mio pianto,
Gode de' miei martiri,
E forse bram'ancora
Che sospirando e lacrimand'io mora.

Così nel foco mio
Vivrommi ognor piangendo,
Insin ch'il van desio
Non cangerò morendo.
Deh, presto almen la morte
Contento all'empia, a me rimedio apportate.

30 Sono li strali d'amor che feriscono.

Siate voi, donna crudele,
Quella, quella infedele,
Per cui m'ancidono.
Ma ferite e tradite l'alma e i cori;
E pur non posso far ch'io non v'adori.

Sono due stelle che l'alma m'impiegano.
Ne men voi, donna mendace,
Questa, questa mi sface
E ognora acidemi,
E ferisce ed avventa in me sì ardori;
E pur non posso far ch'io non v'adori.

Sono le chiome che strette mi legano.
Siate voi, giocondo viso,
Vostro vero bel riso.
Il cor saettami,
E benché strani sieno i miei martori,
Non posso però far ch'io non v'adori.

31 Più soave d'ogni fiore

È 'l rigor di questa spina,
Ogni fior a lei s'inchina;
Il mio core

Per ispina sì vezzosa
Non si cura de la rosa.

Se la mano candidetta
Va cogliendo vaghi fiori,
Se la spina la colori,
Più saetta
E cangiando mano in rosa
Scopra altrui sua grazia ascosa.

Il bel fior cinto di spine
Più pregiato è d'altro fiore,
In ognor trionfa amore
Fra divine
Sue bellezze, onde pomposa
Fa la spina anco la rosa.

32 Se le mie pene a sospirar non muovano

Quella che mi ferì,
E se pietà quest'occhi miei non trovano
Piangendo nott'e dì,
Meglio sarà ch'io mora, e alla mia doglia
Morte, s'amor lo strinse, il nodo scioglie.

Se i pianti miei, che chiari uscir si vedono,
Non san trovar pietà,
E se 'l mio mal quest'occhi miei non credono
E che di me sarà?
Meglio sarà ch'io mora, e a miei tormenti
Morte, s'amor lo strinse, il nodo allenti.

Se i pianti miei quella crudel non piegano,
Onde mi volgerò?
Se sangue vuol, le vene mie nol negano:
Vuo' dar quanto si può.
Meglio sarà ch'io mora, ed agl'impacci
Morte, s'amor lo strinse, il nodo slacci.

33 I' ero pargoletta

Quand'altri mi narrò
Ch'amor è viperetta,
Che morde quanto può.
Quel dir sì m'ingannò
Ch'amor gran temp'odiai,
Temendo affanni e guai.

34 Tu dormi, Anima mia, tu dormi, e intanto

Io per la notte ombrosa
Pur non trovai dentro le piume posa;
Vo' traendo sospir, versando pianto.

Tu dormi, e del mio mal non prendi cura.
Io te sola desio,
E in te sol ho fermato il pensier mio;
Provo in amor vita penosa e dura.

35 S'io m'innamoro

Ciascuno mi dice
Ch'io viverò felice
Senza duol, senza martoro.
Che fo, s'io m'innamoro?

Altri dir sento:
O gran[di] sospiri!
O cari miei martiri!
O d'amor dolce tormento!
Che fo,...

Ma sento ancora
Ch'amor non ha fede
E che non ha mercede
Di quel cor che s'innamora.
Che fo,...

Non voglio amare,
Se pure a te piace.
Per viver sempre in pace,
Dica ognun quel che gli pare.
Che fo,...

36 O bei lumi, o chiome d'oro

Ond'io moro
Tra bel foco e bei legami,
Fiamme e lacci raddoppiate,
Folgorate,
Perch'io sempre avvampi ed ami.

A me [è] cara ogn'aspra sorte:
Cara morte
Fia per voi, luci serene;
Crini, e voi ch'il core adora,
Benché mora,
Siate a me dolci catene.

37 Gioite al mio gioir, cortesi amanti!

Nembi d'amari pianti,
Non conturb[a] il seren de' miei desiri,
Né lacrime e sospiri
Traggo dolente più, ma risi e canti.
Gioite al mio gioir, cortesi amanti!

Tanto dirò non più che dai bei lumi

Angelici costumi,
Bella e soave man, bocca amorosa,
Fanno e mente pietosa
Ch'io non invidio le magion stellanti
Gioite...

Se tranquillo già mai vedess' il cielo
Dal suo lucente velo
Piover sopra ad alcun gioia o diletto,
Quant'io rachiudo in petto,
Felice più, qual fu misero amante.
Gioite...

S'io sapessi ad altrui lieto narrare
Quali dolcezze rare
Rendon del viver mio l'ore gioiose,
A mie note pietose
Fermeriansi nel ciel l'ore volanti.
Gioite...

38 Occhi bellissimi,

Cieli d'amore,
Soli ardentissimi
Carchi d'ardore,
Chi s'è v' inanima
A straziarme?
Numi, dell'anima
Pietà, mercé.

Occhi fortissimi
Di strai possenti,
Folgori asprissimi
Di fiamme ardenti,
Orbi volubili,
Sfere d'ardor,
Nodi insolubili
D'alme e di cor.

Occhi ricchissimi
D'alma bellezza,
Ma avarissimi
A chi l'apprezza,
S'in voi non destasi
Stral di pietà,
Occhi, non prezzasi
Vostra beltà.

39 Dimmi, dimmi, fanciuletta

Vezzosetta,
Perché temi a dirmi addio?
Di', cor mio,

Di', crudele,
Infedele,
La cagion del tuo fuggire,
Se non vuoi farmi morire!

Dimmi, dimmi, amato bene
Chi ti tiene?
Ché non miri un che t'adora?
Vuoi ch'io mora?
Vuoi ch'io pera
Come fera
Qui dinanzi agl'occhi tuoi,
Non per far quel che tu vuoi?

Lascia, lascia dir che vuole,
O mio sole,
E gradisci il pianto mio.
Sì, cor mio,
Sì, mio bene,
Non conviene
Che sia rigida e crudele
Tua bellezza a un cor fedele.

40 Pascermi di dolore,

Dir che di me vi duole
E che volete un dì darmi pietà,
Son tutte vanità.
Altro ch'Amor non ricompens'amore,
S'io v'amo e voi mi amate;
Così pietade avrà chi per voi more.
 Altro ch'Amor non ricompensa amore

*Ridersi del mio male,⁸⁸
Poi dir che ve ne cale
E che presto da voi pietade avrò,
Ciò creder non si può.
Altro ch'Amor non ricompensa amore.
Amar chi vi desia
È cortesia; così si premia un core.
 Altro ch'Amor...*

*Fingersi di gradire
Chi per voi vuol morire,
E dir che tosto avrò da voi mercé,
So ben io come ell'è.
Altro ch'Amor non ricompensa Amore.
Odia l'innamorato
Esser burlato; odia l'altrui rigore.
 Altro ch'Amor...*

⁸⁸ Tyto sloky jen v L

41 Volate, scherzate,

Per questi boschetti,
Fra tanti diletta,
Sospiri miei dolenti,
Ché chi serve a cor crudele,
Infedele,
Può dir: “Bel tempo addio, addio contenti”.

Volate, scherzate,
Per queste foreste,
Fra crude tempeste,
Sospiri miei dogliosi,
Ché chi serve a core schivo,
Fuggitivo,
Può dir: “Bel tempo addio, addio riposi”.

42 Tu ridi e canti

E scherzi ognora,
Bench'io mi mora
Sol per tuo amor.

Se vuoi gioire
Del mio languire,
Almen, crudele,
Rendim' il cor.

Tu pur mi burli
E sprezzì, ingrata,
Cruda e spietata,
Né so perché.

Se gioia senti
De' miei tormenti,
Rendim' il core,
Che tuo non è.

43 Pur una volta

Fai dir di te:
Mentre pietosa giri⁸⁹
A' miei sospiri
L'alma ritrosa,
Segui d'esser pietosa,
Dona mercé,
Se vuoi ch' il mondo
Dica di te.

Pur a pietade
Ti mossi un dì:

⁸⁹ L: *poichè pietosi giri* – err.

Per te più non sospiro,
Né più m'adiro,
Né fo lamenti.
Segui di dar contenti:
Se fai così
Vivrò contento
La notte e 'l dì.

Pur dir poss' io:
"Non peno più",
Poi che l'alma ritrosa
Fatta è pietosa,
Né più disama.
Segui d'amor chi t'ama,
Chi fido fu;
Fa ch'io dir possa:
"Non peno più".

44 Più che saetta

Al proprio segno
La giovinetta
Corre allo sdegno,
Né vuol lasciarlo,
Né vuol quietarlo,
Finché [non] miri
Pago al tutto i suoi desiri.

Sospir non prezza,
Pianti non ode,
Fera bellezza
De' martir gode,
Né vuol sentire
Se non languire,
Ria crudeltate
Che sol stima esser pietate.

Di rai fedeli
Fuggir gli sguardi
E sol crudeli
Ritrovar dardi.
Ah, luci belle,
D'amore stelle,
Ahi, non conviene
Che si muor, tradita spene.

Deve gradirsi
Fedele amante
E non fuggirsi
Nobil sembiante,
Ch'amar beltade,
Stimar pietade

Sol deve un core
Ch'ama e muor sol per amore.

45 Cantan gl'augell[i]

Innamorati
E sono i prati
Fioriti e belli
Sovra rose e viole
Sparge suoi raggi d'or lucente il sole,
E strutte al fine
Porton tributo al mar⁹⁰ le nevi alpine.

Nel tuo bel seno,
O bella Clori,
Gl'aspri rigori
Non vengon' meno.
Miro nel tuo bel volto
Di primavera ogni tesor raccolto,
Ma poi discerno
Nel tuo gelato sen rigor d'inverno⁹¹.

Scorrono l'ore,
Ma tua bellezza,
Ma tua fierezza
Si fa maggiore.
Scorron veloci gl'anni,
Ma sono eterni i miei dogliosi affanni
E la mia fede
Nella staggion d'Amor senza mercede.

46 Io già ti fui fedele

Perché mi fusti pia;
Or l'alma si disvia
Perché mi sei crudele.
Ecco, ricovro il cor ch'era perduto,
E sempre canterò:
“Donna bella e crudel, io ti rifiuto”.

Non ti darai già vanto
Ch'io più languisca ucciso;
Piangi pur al mio riso,
Se già ridesti al pianto.
Ecco...

Nel procelloso regno
D'Amor fui quasi assorto;
Or ne conduce in porto,
Fatto nocchier, lo sdegno.
Ecco...

⁹⁰ Bo: *al fin*

⁹¹ Bo: *di verno*

Questo fia sempre il fine
Delle beltà ritrose;
Non prometta le rose
Chi vuol donar le spine.
Ecco...

47 Chi vuol veder due stelle

A mezzodì più belle,
Venga Clori a mirar e dica poi
Se cede ogn'altro⁹² lume a' lumi suoi.

Chi vagheggiar[e] suole
A mezzanotte il sole,
Veng'a mirar quel mio sole adorno,
Ché dovunque si volge è mezzogiorno.

Chi vuol veder gentile
A mezzo il verno aprile,
Veng'a mirar la mia vezzosa Clori,
Ché tra le fresche brine ha sempre i fiori.

Chi, quand[o] arde il Cielo,
Vuol veder neve e gielo,
Venga Clori a mirar, cielo d'Amore,
Ché sempre ha neve al seno, e gielo al core.

Chi vuol godere in terra
Quanto il Ciel chiude e serra,
Veng'a mirar di Clori il vago viso,
Ch'un ritratto è quaggiù del Paradiso.

48 Questa pallida carta

D'oscure note effigiata e sparta,
Sarà, donna crudele,
Di moribondo amante
Simulacro funesto ed infelice.
Vedrai, donna crudele,
Nel macchiato candor di questo foglio
Della tua fé la vergognosa imago;
Udrai, perfida, udrai
Da questi muti chiostri
Rimbombarti altamente in mezzo al core
L'inafausto suon del mio tradito amore.

Deh così potess'io
Moribondo, tradito
Chiudere in questo foglio
Nunzio della mia morte

⁹² Bo: *altra* - err.

L'alma ch'in breve omai
Spirerà sospirando!
Sapria ben ella, in sua ragion ardita,
Spiegare a te davante
Le sue giuste querele
Con accenti di foco.
Dir sia ben ella il tradimento indegno
Onde la fé rompesti al tuo fedele;
Arderian forse il volto
Di vergogna le faci,
Com'or t'ardono il core
D'ingiustissimo amor faci novelle.

Dimmi, deh dimm[i], infida,
Hai più quel core in seno,
Quel core in cui giuravi
Ch'Amor con man possente
Da caratteri eterni
D'eterna fede eterna legge impresse?
Misero, or ben m'avveggiò,
Ingannato e schernito,
Che nel tuo seno infido
Solo eterna è la vita e l'incostanza.

Deh, pur vedessi almeno
Come spent[a] hai nel sen la fiamm'antica,
Così vedessi ancora
De' bei lumi omicidi,
Di que' specchi del cor finti e fallaci
Oscurato il seren, spente le faci.

Deh, così vedess'io,
Col verno ch'a miei dann[i] il sen t'aghiaccia,
Versar di neve argente
La state che biondeggia
Sull'aur[e]a chioma altera
Spar[t]ir vento, e languente
L'april che lussureggia
Nella guancia o nel crin vago e ridente;
Così, deh, vedess'io
Tutta la tua bellezza, fatto mostro d'orrore
Com'è d'infedeltà
E d'orrido mostro il core!

Ma più che mai pomposo il bel tesoro
Di quella chioma d'oro,
Più che mai luminoso
Il celeste splendor di quei begl'occhi,
Più vivaci che mai le rose e gigli
Delle guancie e del seno,
Più superba che mai

Tua beltà sprezzatrice,
Viepiù contempla e finge
A' danni suoi l'innamorata mente.

Parmi, o pensiero acerbo,
Parmi veder tutto gioioso e lieto
L'ingiusto usurpatore
Vagheggiarsi e godersi,
Ad onta di mia fede, i furti suoi;
E te, mia schernitrice,
Con mille dolci affetti
Dar vit[a] al nuovo amante
E lui solo arric[c]hir de' miei tesori;
Ed io, deluso intanto,
A' folgori mortali
Di rapite bellezze
Esposto il cor infermo,
Languisco, ohimè, miseramente amante,

Deh tu, ché tu m'ancidi,
Traditrice beltade,
Non mi negare almeno un sospir solo,
Pria che n'esca dal cor l'anim[a] a volo.

49 Invan mi fuggite voi,
Ch'io sempre vi seguirò.
Ma voi piangerete poi
Ch'amando mi morirò.
Felice nel duol sarò,
S'un giorno quel duro seno
Pentito sospiri almeno.

So ben che del mio cordoglio
Non sente quel cor pietà,
E sorda vie più che scoglio
Vi armate di ferità,
Ah, forse mia fé potrà
Far fede che a tort'io moro
E ch'io sul morir v'adoro.

Non fia che già mai si penta
Del duol che per voi soffrì
Quest'alma che non rammenta
Mai lieta passare un dì.
Chi lieto d'Amor gioì,
Felice di sua ventura
Sospiri mia pena dura.

Ognora dentro al mio petto
S'accrescono ardore e fé,
Ma l'empia, per suo diletto,

Non cura già mai di me.
Non spero da voi mercé,
Ma privo d'ogni speranza
La fede nel duol s'avanza.

50 Che farai, alma mia,

Se la tua donna nuovo amor desia?
Seguirla non vorrai,
Lasciarla non potrai,
Ché se l'ami non arde e se la scacci
Ti lega poi con cento e mille lacci.

Lascerei tant'ardore,
Seguir vorrai chi per altrui si more.
Spregiarla non gioisci,
Chiamarla non ardisci,
Se si sdegna, o alletta, odiar non⁹³ puoi,
Ché presa sei da tanti inganni suoi.

Amar tanto ti piace,
Una sdegnosa all'Amor tuo fugace.
Pregarla non la vuoi,
Sdegniarla non la puoi.
Ama dunque, alma mia, la sua bellezza
E fuggi ognor l'inganni e la fierezza.

51 Voi m'ancidete

Con gl'occhi amorosetti,
Mai sempre li volgete
Per dar altrui dilette.
Deh, non lo fate,
Ché facendo così voi m'accorate.

Meco divisi
Di darvi l'alma e 'l core,
Ma voi gl'amati risi
Volgete ad altro amore.
Deh, non lo fate,
Ché facendo così voi m'accorate.

Mi fate torto
Me per altrui lasciare,
Ben io mi sono accorto
Ch'altri volete amare.
Deh, non lo fate,
Ché facendo così voi m'accorate.

Ria traditrice
D'Amor sarete detta,

⁹³ Bo: *noi* - err.

Poi che fate infelice
Un'alma a voi soggetta.
Deh, non lo fate,
Ché facendo così voi m'accorate.

52 Infelice mia vita,

Che spero, che ti lagni,
Che sospiri, che piangi!
Oh, le lacrime oblia,
Oh, gioia spera,
Oh, sol il Ciel desia!

Vane⁹⁴ pompe alla terra,
Che gemi, che t'affanni
Fra dilette, tra danni!
Oh, fallace il contento,
Oh, poco dura,
Oh, fugge al par del vento.

Dunque, folle, che brami,
Che godi, che ti vanti
Ne le cure, ne' pianti?
Oh, la vita è penosa!
Oh, non v'è pace!
Oh, sol in Dio si posa!

53 Della sorte mi lamento,

Son per lei di vita stanco,
E con rigido spavento
Di pallor il volto inbianco.
Ahi, che manco! ahi, che manco!

Il destin nocente e crudo
Volge in me l'amato braccio,
E di fé, d'amor ingnudo,
Rompe a me di vita il laccio.
Ah, ch'aggiaccio! ah, ch'aggiaccio!

Avrà vaga che dispieghi
Per lo ciel il vol sonoro,
Se non tempri i lassi⁹⁵ preghi,
Se non plachi il mio martoro.
Ah, che moro! ah, che moro!

54 Su, su, bei sguardi,

Begl'occhi guerrieri:
Al mirar! al ferire!
Tanto è dirvi "Mirate!",
Quant'è dirvi "Piagate!";

⁹⁴ Bo: t. 45, 1. hlas *Vanne*

⁹⁵ Bo: t. 138, 1. hlas *lacci*

Ma la piaga è gioire!
Su, su, bei sguardi:
Al mirar! al ferire!

Su, su, bei sguardi,
Saette amorose:
Al vibrar! al gioire!
Tant'è dirvi "Vibrate!",
Quant'è dirvi "Beate!";
Che soave il martire!
Su, su, bei sguardi:
Al vibrar! al gioire!

55 Ecco l'alba in oriente,

Filli mia, già spunta il giorno,
Ecco il ciel fatto ridente,
Ecco fatto il mondo adorno.
Nuova luce i monti infiora,
Nuovo raggio il cielo indora,
Nuovo raggio il ciel indora.

Nasce il dì più che non suole
Luminoso e sfavillante,
Perché forse impara il sole
Lo splendor del tuo semblante
E sdegnoso invidia prende
Ch'altro sole in terra splende.

Ma tu porti, o mia ritrosa,
Sole in fronte e ghiaccio in petto
E crudel quanto vezzosa
Del mio duol fai tu diletto.
Ah, non è bellezza intera
Volto d'alba e cor di fera.

56 Sì, che non voglio più amare,

No, che non voglio penare.
Lascia, lascia, mio core,
Lascia i vezzi d'amore!

So che per breve gioire
No, che non voglio morire.
Lascia, lascia il crudele
Cieco nume infedele!

Sì, ch'è fallace e non vede,
No, che t'inganna e nol crede.
Lascia, lascia sua gioia
Dove ascosa è la noia!

Sì, ch'in amor non è fede,

No, che mai donna men crede.
Lascia, lascia, che fai?
Lascia il regno de' guai!

57 Lacci, strali, catene, fiamme e foco,
Non mi lasciate voi per tempo o loco,
Ché consumarmi ed arder sol desio,
Poiché dal foco ho tutto il viver mio.

Occhi, guancie amoroze, chiome d'oro,
Se privo son di voi, sospiro e moro.
Bruciate il petto in questo dolce ardore,
L'alma struggete, incatenate il core.

Dolce, cara, soave e grata aita,
Cagion del morir mio, conforto e vita.
Dammi conforto, e fia che lieto poi
Miri pietoso il sol degl'occhi tuoi.

58 Sì, sì, v'intendo ben, occhi loquaci!
Voi mirate ed ardete,
Ed io pur miro ed ardo,
Da poi ch'un vostro sguardo
Avventò nel mio sen novelle faci.
Sì, sì, v'intendo ben, occhi loquaci.

Sì, sì, v'intendo ben, luci faconde!
Voi mirate e chiedete,
Ed io pur chieggo e miro,
Da poi ch'un vostro giro
Fulminò nel mio sen piaghe profonde.
Sì, sì...

Sì, sì, v'intendo ben, lingue d'amore!
Voi mirate e languite,
Ed io languisco anciso,
Da poi ch'il bel sorriso
Risvegliò nel mio seno il vero ardore.
Sì, sì...

59 Occhi belli, ond' il mio core
Impiagato sta,
Non vi chieggo archi d'amore,
Vita né pietà.
Non tardate a ferire,
Uccidetemi pur, ch'io vo' morire.

60 Fuggi pur, non l'udir,
Ché non ha fé
Questo mostro d'amor,
Nume crudel

Che con ogni rigor
Dà pena e duol,
E s'io chieggio pietà
Sen fugge a vol.

61 Non mirar, non mirar, stolto mio core,
Ché s'affissi lo sguardo in quei begl'occhi
Saprai com'i suoi strali Amore scocchi.

Non bramar, non bramar, cieco desire,
Ché s'accende il pensiero i quei bei lumi,
Saprai con quai favelle⁹⁶ amor consumi.

Non ridir, non ridir, lingua bramosa,
Ché se tenti spiegar quei dolci modi,
Saprai con quai catene amore annodi.

Non udir, non udir, anima mia,
Ché s'appresti l'orecchie ai cari detti,
Saprai con quai lusinghe amore alletti.

62 Con sdegnose minacce mi sfida
Alla guerr'agl'assalti d'amore,
La crudel mia nemica, ch'il core
Con l'altere sue grazie m'affida.

63 Al seren di due ciglia
Più del sol luminose
Semplicetta idolatra il core offersi,
E l'animate rose
D'una guancia vermiglia
Ape amoros'a sugger l'ali apersi,
Né potei, col valor della mia fede,
Al mio vago infedel fermar le piante
Del suo desir vagante,
Ond'altra mai non rimanesse erede
Di sì caro amatore.

Non sa l'arte d'amore
Donna che s'innamora,
Donna ch'in mezzo al core
Vaga beltà scolpisce, e poi l'adora.

Di sue bellezze altero
Gradì gl'incendi miei:
Quanto messe di gloria ei sol raccolse,
E co' begl'occhi rei
Quanto or dolce, or severo
Le chiavi del mio cor volse e rivolve!

⁹⁶ Bo: pùv. *facelle*

Né potei per mercé da l'empio e crudo
Impetrar mal gradita al mio servaggio,
Se non scherno e oltraggio
Da poi ch'il cor d'ogni ragione ignudo
Vestì di nuovo ardore.

Non sa l'arte d'amore...

64 Viso, dolce mio foco,

Fronte, chiaro mio cielo,
Occhi, mie vaghe stelle,
Guancie, vive mie rose,
Chioma, mia rete d'oro,
Bocca, mio bel tesoro:
Ma dove lasci, Fileno,
Le vive nevi del seno?
Ahi, che a quel gelo mi struggo!

Le vive nevi del seno
Sono d'amor le delizie,
Le due serene pupille,
Ahi, che son gl'archi d'amore
Ch'aspre saette m'avventano,
E tutte al core son armi
Che prigioniero mi rendono.
Ma quella candida mano,
Quella, ohimè, mi passa l'anima.

65 Chi t'ha detto, bella Clori,

Ch'il mio core
Per tuo amore
Più non arda e non sospiri
Or dolcezze ed or martiri?
Credi a me, ch'egl'è bugiardo,
Ch'io per te d'amor sempre ardo.

Le bellezze tue divine
Son saette,
Che dirette
A ferir vanno il mio seno,
Ond'il cor per te vien meno
Credi a me...

Il tuo amor io più non bramo,
Che sol quello
Ch'è più bello,
Onde l'alma e i cori ancidi,
Se tu parli, o se tu ridi.
Credi a me...

Sola sei tu quella fiamma

Ch'ha ricetta
Nel mio petto;
E chi dice ch'io non sento
Per tuo amor dolce tormento,
Credi a me, ch'egl'è bugiardo,
Ch'io per te d'amor sempre ardo.

66 Angoscioso sospir

ch'esci dal Core,
Muovi, ah! lasso, a pietà
madonna e amore.

S'ella il corso prende,
Tu rinforza il volo;
Giungi pur al polo,
Dove Amor risplende,
S'ei t'infiamm'e accende
Di soverchio ardore.
Muovi, ah! lasso,...

O sospir di foco
Che quel sen di ghiaccio,
Onde avvampo e agghiaccio,
Struggi a poco a poco
Fin che trovi loco
Nel gelato core.
Muovi, ah! lasso,...

67 Filippo, e qual tesoro

Di lodata Elicona
Potrà fiorir corona?
A' chiari pregi tuoi, ch'amando honoro,
Canti su cetra d'oro
Febo i tuoi vanti e sia
Del Lauro del tuo oprar la gloria mia.

Spiegar sovra le stelle
Non puote un debil canto.
Valor che smezza⁹⁷ è manto
Ornato avria di maraviglie belle.
E se in te ognor novelle
Grazie la virtù chiama,
Divino stel ne scriverà la fama.

Tradisci in questi accenti
Non ritratto il valore;
Ma di tuo fido il core,
Ch'anco spira cantando aure cocenti;

⁹⁷ Bo: pùv. *smerra* - err.

E se de' tuoi contenti
Mai loderà l'altezza,
Musa di scelto dir fia gran bellezza.

Non deve umil speranza
Tentar l'opre d'Omero;
Con l'ali d'oro il vero
Ogni grandezza a superar s'avanza.
E s'amata sembianza
Al cor diletta, e piace,
Sol ben lo mostra d'Imeneo la face.

68 Più non pavento, Amore,

Dell'arco tuo e degli strali tuoi.
Armato ho pur il core
D'altr'armi ai colpi suoi.
Timore più non ho,
So ben io quel ch'io fu'.

S'io arsi, or più non ardo.
Se m'allettò speranza, or più non spero.
Fulmina pure il dardo,
Verme sdegnoso e fiero.
Timore...

Se m'hai ferito il seno,
Sanat'io son, dolore or più non sento,
Né per te vengo meno,
È sparito il tormento.
Timore...

Amor, più non ti temo:
Fa' pur quanto tu vuoi, fa' quel che sai,
Ch'io più non ardo o tremo.
Son⁹⁸ di neve i tuoi rai.
Timore...

69 Sospiri ch'uscite dall'aspro mio sen

E mesto vengite a pregar il mio ben,
Pietos'è l'affetto, ma nulla sarà,
Ch'altera bellezza non sente pietà.
Dunque credete che folle è l'ardore
Che lascia l'impresa, mio stolto desire.

Amore né fede qui punto non val,
Che questa non crede, non cura il mio mal,
Disprezza superba fedel servitù
Seguita sen fugge sdegnata vie più.
Dunque vedete che folle è 'l desir,

⁹⁸ Bo: pùv. *Non* - err.

Lasciate l'impresa, miei caldi sospir.

Il meglio è ch'io fugga quest'empia d'amor,
Avanti si strugga più in pene il mio cor.
Sì, sì, quest'è meglio, su volgasi il piè,
Si fugga l'ingrata, la priva di fé.
Ma son legato e non posso fuggir,
Seguite l'impresa, miei caldi sospir.

70 Ohimè, quel viso amato!

Ohimè, quei lumi fiammeggianti e belli!
Quei dorati capelli
Ond'io vivea nel pianto mio beato
A nuov' amante in seno
Miro e non vengo meno.
Ahi lasso! e quando mai
Il fil si troncherà del viver mio?
S'ora io moro, oh Dio,
Cari e splendenti rai,
Luci vaghe e serene,
Occhi fatali pur[e] vi pregiaste
Già porgermi àita;
Pur dall'aspra partita
Già soccorreste ai mali.
Or qual desio crudele
Vi fa porre in oblio l'antico ardore?
E s'io vi fui fedele
Sallo il Ciel, sallo Amore
Che nel bel guardo umile
Ne dichiari: costumi; alta maniera
Né beltà lusinghiera
Mi fêr già mai cangiar pensiero o stille⁹⁹;
E voi nel sen di nuovo amante e vile
Lieta passate l'ore,
Mentr'io sfogo il mio duolo
Per l'ombre della notte afflitto e solo.
Ma, folle, invan sospiro,
Ché non m'ascolta il vivo sol ch'adoro.
Deh! poi ch'indarno io piango il mio tesoro,
Poi che d'altrui lo miro,
Omai prenda pietà della mia sorte,
Se non l'ingrata e bella, almen la morte.

71 Villanella tu mi piaci,

Già per te mi punge amore
Già con sue catene e faci
M'incatena e m'arde il core.
 Tu mi piaci, o villanella,
 Tutta vaga e tutta bella.

⁹⁹ Bo: pùv. *stille*

Tu mi piaci tanto, tanto,
Villanella mia gentile,
Ti consacro l'alma e 'l canto:
Non aver tai doni a vile.
 Tu mi piaci, o villanella,
 Tutta vaga e tutta bella.

Tu mi piaci, anima mia,
E t'adoro e ti vo' bene.
Sì vezzosa sei, ma ria,
Ché non curi le mie pene.
 Tu mi piaci o villanella,
 Tutta vaga e tutta bella.

Tu mi piaci in tal maniera
Che non ho cosa più cara;
Per te il dì, per te la sera
Meno vita aspra ed amara.
 Tu mi piaci, o villanella,
 Tutta vaga e tutta bella.

Or se a me tu piaci, oh Dio,
Sì ch'amando e piango, e moro,
Perché a te non piaccio anch'io
Qualch[e] poco, o mio tesoro?
 Sia pietosa, o villanella,
 Tutta [vaga e tutta bella].

72 **Quelle dolci parolette**

Quelli sguardi lusinghieri
Quelle labbra vezzosette
Esca e¹⁰⁰ fuoco a miei voleri,
Deh, com'armati,
Come velati
Oggi son d'aspro rigor.
 Filli, sei donn'ancor.
 Taci, deh, taci,
 Ch'io riconosco i tuoi pensier fallaci.

Nunzia fu di vera gioia
L'alba già nel tuo bel volto;
Or mi reca angoscia e noia
Quivi il sol fra nubi involto,
Mentr'io pur sento
Te come vento
Incostante e lieve ognor.
Filli...

¹⁰⁰ Bo: pùv. *esch' e*

Se pur era il tuo desio
D'allettar con finti modi
La mia fede e l'amor mio,
Perché usar l'inique frodi
Ond'io tradito
Fussi e schernito
Or ed al fin del mio dolor?
Filli...

73 Benché ritrosa

Nel mio penare
Ti mostri a me,
Non voglio amare
Altri che te,

Fuggimi, struggimi,
Ognor piagam' il core,
Ché per piaga d'Amor non cangio amore.

74 Prigioniero lusinghiero

Ch'al mio sol fai dolce il sonno,
Nel tuo canto, amato grillo,
Dì ch'io ardo, dillo, dillo!

Semplicetto garruletto,
Cangerei teco mia sorte:
Tu col canto, io col pianto
Al dolor apro le porte,
Pria ch'io sia vicino a morte.
Nel tuo canto...

75 Amant'io ve l'avviso,

Ch'in femminil perfidia
Non v'alletti un bel viso,
Ch'a vostri danni insidia,
Se beltà non accompagna
Altrettanta pietà di chi si lagna.

Non per darvi diletto
Donn'ad amar vi stimola,
Ma per arderm' il petto
Amor anch'ella simola,
Che s'accese poscia il vede
Per negarvi pietà vi niega fede.

S'alcun libero vola
Dall'amorosa pania,
Opra sguardo e parola,
Fin ch'ei d'amor insania.
Poi dell'ali ch'altrui prese

Sol si serve a fuggir chi sé gli rise¹⁰¹.

76 Duro ardor, vera fé mostrai costante

A te che del mio cor l'imperio avevi;
Ti fui servo fedel, amico, amante,
Ai caldi giorni, ai dì noiosi e brevi,
Non credendo che tu d'aura volante
Avesti, o cruda e ria, pensie[r] più lievi.
Ma or avveggo che tu spesso inganni,
Beltà gradita in sul fiorir degl'anni.

¹⁰¹ Bo: pûv. *rese*

REJSTRÍK

Ahi, chi mi porge aita	153, 288
Al seren di due ciglia	228, 304
Amant'io ve l'avviso	262, 310
Amanti non scherzate	98, 274
Amor crudo, fior tiranno	105, 276
Amor, sento ben io	95, 273
Angoscioso sospir	244, 306
Benché ritrosa	256, 310
Cantan gl'augelli	178, 296
Che farai, alma mia	191, 300
Chi t'ha detto, bella Clori	239, 305
Chi vuol veder due stelle	182, 297
Con sdegnose minacce	226, 304
Core di questo core	104, 275
Della sorte mi lamento	200, 301
Dimmi, dimmi, fanciuletta	170, 292
Due luci ridenti	108, 277
Duro ardor, vera fé	267, 311
Ecco l'alba in oriente	212, 302
Fierissimo dolore	147, 287
Filippo, e qual tesoro	246, 306
Filli mia se vi pensate	94, 272
Fuggi pur, non l'udir	221, 303
Già sperai, non spero or più	96, 273
Gioite al mio gioir cortesi amanti	166, 291
Guarda, guarda mio core	88, 269
I' ero pargoletta	160, 290
Il più vago, il più pungente	92, 271
Infelice mia vita	195, 301
Invan mi fuggite	189, 299
Io già ti fui fedele	180, 296
Itene, o miei sospiri	102, 275
Lacci, strali, catene fiamme e foco	216, 303

Lascerò di seguir	107, 276
Lilla, tu mi disprezzi	117, 280
Nella bella staggion ch'ai raggi tepidi	139, 285
Niegami un bacio	116, 280
Non mirar, non mirar	223, 304
O bei lumi, o chiome d'oro	165, 291
Occhi belli, ond' il mio core	220, 303
Occhi bellissimi	169, 292
Occhi d'amor fiamelle	127, 283
Ohimé, quel viso amato	250, 308
Pascermi di dolore	171, 293
Per servire a bella dama	119, 281
Perdan quest' occhi	150, 288
Più che saetta	177, 295
Più non pavento	248, 307
Più soave d'ogni fiore	158, 289
Prigioniero lusinghiero	259, 310
Pur una volta	175, 294
Quelle dolci parolette	254, 309
Questa pallida carta	184, 297
Questi caldi sospiri	84, 269
Questo, ohimé, che langue e more	120, 281
Se da l'aspro martire	112, 278
Se le mie pene	159, 290
Se miei tormenti	110, 278
Senti mio caro	93, 271
Sì, che non voglio più amare	214, 302
Sì, sì v'intendo ben	218, 303
Sino a qual segno	142, 286
S'io m'innamoro	164, 291
Sono li strali d'amor	157, 289
Sospiri ch'uscite	249, 307
Su, su bei sguardi	208, 301
Tu dormi, e 'l dolce sonno	136, 285

Tu dormi, anima mia	162, 290
Tu ridi e canti	174, 294
Uccidimi dolore	131, 283
Vago mio viso	100, 274
Vicino al fonte	90, 270
Villanella, tu mi piaci	253, 308
Viso, dolce mio foco	233, 305
Voi m'ancidete	193, 300
Volate, scherzate	173, 294